

Oportunități pentru Transformarea digitală a Întreprinderi sociale de inserție și a altor organizații care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități

D2.1 Raport 2025

Informații cheie

Informații cheie:

Contract finanțare nr. 101167933 - DIGIT-ABLE - SMP-COSME-2023-SEED

Versiunea de lansare 1.0

Tip livrabil: Raport Nr. livrabil: D2.1

Autori: Lievi Lübay, Lübay, Lübay Lieven Bossuyt (Lichtwerk), Lisa Messely (Lichtwerk), Kristýna Sirka Kacafirková (VUB), Havva Ebrahimi Pour (VUB), An Jacobs (VUB)

Pentru mai multe informații, www.ensie.org/projects

Mulțumiri:

Lichtwerk și VUB doresc să mulțumească partenerilor din cadrul proiectului “Driving Digital Transition for Social Enterprises for Inclusion” pentru contribuțiile și feedback-ul lor valoros. O mențiune specială merge către Waag Society pentru revizuirea aprofundată a întregului raport și către liderii pachetelor de lucru EASPD, ADV România, Grupo Femxa și ENSIE pentru revizuirea conținutului legat de WP1/WP5, WP3, WP4 și, respectiv, WP6.

Parteneri de proiect:

EASPD - Asociația europeană a furnizorilor de servicii pentru persoanele cu dizabilități, ENSIE - Rețeaua europeană a întreprinderilor de integrare socială, Groep Maatwerk, Lichtwerk, VUB - Vrije Universiteit Brussel, De Omslag, Waag Society, ADV România - Fundația Alături de Voi România, APass - Mișcarea Acces2Accesibilitate, AMICA, Grupo Femxa

Acest raport trebuie citat după cum urmează:

Bossuyt, L., Jacobs, A., Kacafirková, K. S., Messely, L., & Pour, H. E. (2025). *Oportunități pentru transformarea digitală a întreprinderilor sociale de hub-urile și a organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități*. Proiectul DIGIT-ABLE, Bruxelles.

Link către pachetele de lucru și sarcinile DIGIT-ABLE:

WP2 Evaluarea și maparea nevoilor digitale

- T2.1 Cercetare documentară: delimitarea grupului țintă, ajustarea evaluării nevoilor digitale, ajustarea și verificarea ipotezelor formulate în propunerea de proiect
- T2.2 Cercetare participativă: maparea părților interesate pentru dezvoltarea hub-urile de inovare digitală, colectarea de bune practici, focus grupuri naționale, evaluarea nevoilor
- T2.3 Focus Grupuri transnaționale de discuții online

Tabel de conținut

Informații cheie.....	2
Tabel de conținut.....	3
Lista de acronime, grafice, imagini și tabele.....	7
Rezumat.....	12
1 Contextul proiectului DIGIT-ABLE.....	13
2 Metodologie.....	16
2.1 Colectarea și analiza datelor	16
2.1.1 Cercetare documentară	16
2.1.2 Focus grupuri	17
2.1.3 Interviuri	17
2.1.4 Anchetă.....	18
2.2 Participanți.....	18
2.2.1 Focus grupuri	18
2.2.2 Interviuri	19
2.2.3 Anchetă.....	19
3 Principalele grupuri țintă ale DIGIT-ABLE	20
3.1 Stabilirea unui limbaj comun	20
3.1.1 Lucrător cu nevoi de sprijin (WSN)	20
3.1.2 Persoane cu dizabilități (PWD).....	21
3.1.3 Întreprindere socială (SE).....	21
3.1.4 Întreprinderea socială de inserție (WISE)	22
3.1.5 Întreprindere socială (SE) sau organizație care oferă servicii persoanelor cu dizabilități (PWD)	23
3.2 Întreprinderi sociale de inserție (WISE) din Flandra (Belgia)	23
3.2.1 Contextul WISE-urilor în Flandra	23
3.2.2 WISE-uri acreditate ("maatwerkbedrijven")	24
3.2.3 Întreprinderi sociale de ocupare a forței de muncă ("sociale tewerkstellingsondernemingen").....	24
3.2.4 Întreprinderi sociale ("sociale ondernemingen").....	25
3.2.5 Obiectivul DIGIT-ABLE privind ESI-urile din Flandra: ESI-uri acreditate ("maatwerkbedrijven")	25
3.3 Întreprindere socială (organizație) care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Flandra (Belgia).....	26

3.3.1	Contextul Întreprinderilor sociale care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Flandra	26
3.3.2	Activități bazate pe muncă în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie") ...	26
3.3.3	Activități bazate pe muncă în cadrul politicii de sănătate și bunăstare ("arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid").....	26
3.3.4	Activități bazate pe muncă oferite de inițiativele de îngrijire ("dagbestedingsactiviteiten").....	27
3.3.5	Obiectivul DIGIT-ABLE privind Întreprinderi sociale care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Flandra: bazate pe muncă Activități în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie")	27
3.4	WISEs în Olanda	28
3.4.1	Contextul WISE-urilor în Olanda	28
3.4.2	Firmă socială ("sociale firma")	29
3.4.3	Întreprinderea pentru dezvoltarea ocupării forței de muncă ("werkontwikkelbedrijf").....	29
3.4.4	Obiectivul DIGIT-ABLE în ceea ce privește WISE-urile din Olanda: Firmă socială ("sociale firma").....	30
3.5	Întreprinderi sociale care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Olanda	31
3.5.1	Contextul Întreprinderi sociale care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Olanda.....	31
3.5.2	Activități bazate pe muncă în temeiul Legii privind sprijinul social ("arbeidsmatige dagbesteding i.k.v. WMO")	32
3.5.3	Activități de zi în temeiul Legii privind sprijinul social ("dagbesteding i.k.v. WMO").....	32
3.5.4	Obiectivul DIGIT-ABLE privind Întreprinderi sociale care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Olanda: bazate pe muncă în Activități temeiul Legii privind sprijinul social ("arbeidsmatige dagbesteding i.k.v. WMO")	33
3.6	Întreprinderi sociale și Întreprinderi sociale de inserție care oferă servicii pentru persoanele cu dizabilități în România	34
3.6.1	Contextul Întreprinderilor sociale în România.....	34
3.6.2	Contextul Întreprinderi sociale de inserție în România	35
3.6.3	Integrarea întreprinderilor sociale ("Intreprinderi Sociale de Inserție").....	35
3.6.4	Unități Protejate Autorizate / Ateliere Protejate ("Unități Protejate Autorizate")	36
3.6.5	Concentrarea DIGIT-ABLE asupra întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități și Unități Protejate Autorizate	37
3.7	Întreprinderi sociale și Întreprinderi sociale de inserție care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Spania.....	39
3.7.1	Contextul Întreprinderilor sociale și Întreprinderilor sociale de inserție care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Spania	39
3.7.2	Concentrarea DIGIT-ABLE asupra Întreprinderilor sociale și Întreprinderilor sociale de inserție care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Spania: CEE, EIS și CERMI	40

4	Nevoile și oportunitățile digitale ale grupurilor țintă DIGIT-ABLE	42
4.1	Contribuții din cercetarea documentară	42
4.1.1	Contextul transformării digitale	42
4.1.2	Transformarea digitală și maturitatea digitală în cadrul Întreprinderilor sociale de inserție	43
4.2	Contribuții din partea grupurilor de reflecție (trans)naționale DIGIT-ABLE	44
4.2.1	Prezentare cantitativă la nivel de țară	44
4.2.2	Maparea tehnologiilor și a obiectivelor organizațiilor din fiecare țară	45
4.2.2.1	Belgia	45
4.2.2.2	Olanda	45
4.2.2.3	Spania	47
4.2.2.4	România	47
4.2.3	Identificarea provocărilor actuale și a celor mai bune practici din fiecare țară	48
4.2.3.1	Belgia	48
4.2.3.2	Olanda	48
4.2.3.3	România	50
4.2.3.4	Spania	50
4.2.4	Maparea nevoilor viitoare și a sprijinului posibil	51
4.2.4.1	Belgia	51
4.2.4.2	Olanda	51
4.2.4.3	România	52
4.2.4.4	Spania	53
4.2.5	Rezumat și concluzie	53
5	DIGIT-ABLE Hub-uri de inovare și accelerare digitală	55
5.1	Contextul Hub-urilor europene de inovare digitală	55
5.2	(E)DIH-uri potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE la nivel național	57
5.3	Perspective asupra bunelor practici ale (E)DIH-urilor existente și recomandări pentru DIGIT-ABLE DIAHs	57
5.3.1	Crearea unui ecosistem de colaborare	58
5.3.2	Plan pentru durabilitate pe termen lung	58
5.3.3	Adoptarea unei abordări de tip "Testare înainte de investiție"	59
5.3.4	Asigurarea unui sprijin financiar accesibil	59
5.3.5	Formare completă în domeniul competențelor digitale	59
5.3.6	Evaluare a maturității digitale și adaptarea serviciilor la nevoile locale	60
5.3.7	Achiziționarea ca intermediari tehnologici	60
5.3.8	Accent pe incluziune, accesibilitate și tehnologie	61

5.3.9	Promovarea sensibilizării și a schimbării culturale	61
5.3.10	Consolidarea inovării și accelerării prin intermediul unui program adaptat la nivel local	62
5.4	(E)DIH(uri) selectate pentru DIGIT-ABLE la nivel național.....	62
6	Programul de formare DIGIT-ABLE	63
6.1	Contribuții din partea proiectului B-WISE	63
6.1.1	Sondaj privind abordarea dezvoltării programului de formare	63
6.1.2	Sondaj privind nevoile programului de formare	64
6.1.2.1	Modul de bază recomandat	64
6.1.2.2	Module opționale în funcție de nevoi.....	64
6.2	Contribuții din partea grupurilor naționale de discuții DIGIT-ABLE	67
6.2.1	Belgia: rezultatele programelor de formare ale grupurilor naționale de reflecție.....	68
6.2.2	Olanda: rezultatele programelor de formare ale grupurilor naționale de reflecție.....	68
6.2.3	România: rezultatele programului de formare al grupului național de discuții	69
6.2.4	Spania: rezultatele programului de formare al grupului național de reflecție.....	69
6.3	Contribuții din partea grupului de reflecție transnațional DIGIT-ABLE	70
6.4	Recomandări privind cadrul și conținutul programului de formare DIGIT-ABLE	71
6.5	Recomandări privind elaborarea și punerea în aplicare a programului de formare	77
7	Observații finale	77
7.1	Hub-uri de inovare și accelerare digitală pentru întreprinderile sociale.....	77
7.2	Programul de formare.....	78
7.3	Recomandări pentru cercetări viitoare.....	78
8	Lista de referințe	79
9	Anexe	86
I	Orientări de reflecție pentru grupurile naționale.....	87
II	Prezentare generală pseudonimizată a participanților la grupurile naționale de discuții	102
III	Explorarea eligibilității (E)DIH-urilor pentru DIGIT-ABLE la nivel național	108
IV	Bune practici ale (E)DIH-urilor în Europa.....	118
V	Maparea părților interesate și matricea inițială a părților interesate la nivel de țară	133
VI	Proiect de model pedagogic pentru modulele programului de formare	139

Listă de acronime, grafice, imagini și mese

Acronime

ADDIE	Analiză - Proiectare - Dezvoltare - Implementare - Evaluare
AI	Inteligența artificială
AMA SE	Activități bazate pe muncă în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie") (Belgia > Flandra)
AR	Realitate augmentată
AVG	Regulamentul general privind protecția datelor (Algemene Verordening Gegevensbescherming)
B-WISE	Proiect de cooperare sectorială privind competențele în domeniul integrării în muncă Proiect privind întreprinderile sociale
CDM	Management digital colaborativ
CEE	Centrul special de ocupare a forței de muncă ("Centro Especial de Empleo") (Spania)
CRM	Managementul relațiilor cu clienții
DIAH	Hub de inovare și accelerare digitală
DIH	Hub de inovare digitală
DMA	Evaluarea maturității digitale
DT	Transformarea digitală
DWI	Muncă digitală Instrucțiuni
DWSE	Ministerul Muncii și Economiei Sociale (Belgia> Flandra)
CE	Comisia Europeană
EDIH	Hub-ul european de inovare digitală
SIE	Întreprindere de socială de inserție ("Empresa de Inserción Social") (Spania)

ERP	Planificarea resurselor întreprinderii
FSE	Fondul social european
ESG	Standarde de mediu, sociale și de guvernare
UE	Uniunea Europeană
F2F	Față în față
HPC	Calculul de înaltă performanță (High-Performance Computing)
HMLV	Amestec ridicat Volum redus
ICDL	Permis internațional de conducere a computerului
ICF	Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
IoT	Internetul obiectelor
ISD	Proiectarea sistemelor de instruire
ISI	Intreprinderi Sociale de inserție ("Work Integration Social Enterprise") (România)
KIT	Knowledge Alliance Inclusion and Technology ("Kennisalliantie Inclusie en Technologie") (Olanda)
LKS	Subvenția pentru costurile salariale ("Loonkostensubsidie") (Olanda)
MARCOM	Marketing și comunicare
SM	Stat membru
MWB	Acreditat WISE ("maatwerkbedrijf") (Belgia > Flandra)
N/A	Nu este disponibil
NEET	Fără studii, încadrare în muncă sau formare profesională
PADIH	Programul de sprijin pentru hub-urile de inovare digitală ("Plan de Apoyo a Digital Innovation Hubs") (Spania)
PDA	Asistent personal digital

PWD	Persoană cu dizabilități
CERCETARE DEZVOLTARE ȘI	Cercetare și dezvoltare
RIS3	Cercetare și inovare Strategie de specializare inteligentă
SAP	Sisteme, aplicații și produse în prelucrarea datelor
SE	Întreprindere socială
SF	Firmă socială ("sociale firma") (Olanda)
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
SQL	Limbaj structurat de interogare (Structured Query Language)
STO	Întreprinderea socială de ocupare a forței de muncă ("sociale tewerkstellingsonderneming") (Belgia > Flandra)
TEISO	Tehnologie și mediu Operațiuni de servicii
TINT	Technohuburi pentru tehnologia incluzivă ("Technohub Inclusieve Technologie") (Olanda)
TNO	Organizația pentru cercetare științifică aplicată ("Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek") (Olanda)
UPA	Unități Protejate Autorizate ("Unitati Protejate Autorizate") (România)
VET	Educație și formare profesională
VR	Realitatea virtuală
WCAG	Orientări privind accesibilitatea conținutului web
WEWIS	Departamentul pentru muncă, economie, știință, inovare și economie socială (Belgia > Flandra)
WISE	Întreprindere Sociala de Inserție
OMM	Legea privind sprijinul social ("Wet Maatschappelijke Ondersteuning") (Olanda)
WOB	Întreprinderea pentru dezvoltarea ocupării forței de muncă ("werkontwikkelbedrijf") (Olanda)
WP	Pachet de lucru

WSN	Lucrător cu nevoi de sprijin
WSW	Legea privind forța de muncă socială ("Wet Sociale Werkvoorziening") (Olanda)

Grafice

Graficul 1 - Planificarea la nivel înalt a proiectului DIGIT-ABLE	15
Graficul 2 - Abordarea recomandată pentru dezvoltarea programelor de formare în conformitate cu sondajul partenerilor B-WISE	64
Graficul 3 - Clasamentul general al nevoilor digitale conform sondajului partenerilor B-WISE	66

Imagini

Imaginea 1 - Diferite tipuri de WISE-uri (Marocchi et al., 2022)	22
Imaginea 2 - Canvas utilizată pentru activitățile 1-4	100
Imagine 3 - Structura programului de formare și clasificarea utilizată pentru activitatea 5	101
Imaginea 4 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru Belgia> Flandra	135
Imaginea 5 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru Olanda	136
Imaginea 6 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru România	137
Imaginea 7 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru Spania	138

Tabele

Tabelul 1 - Prezentare generală a partenerilor DIGIT-ABLE	13
Tabelul 2 - Rezumatul cantitativ al grupurilor naționale de discuții DIGIT-ABLE pe țări	44
Tabelul 3 - Top 3 nevoi digitale conform sondajului partenerilor B-WISE	66
Tabelul 4 - Clasificarea nevoilor digitale pe baza sondajului B-WISE, astfel cum a fost prezentat pentru feedback în cadrul DIGIT-ABLE focus grupurilor naționale	67
Tabelul 5 - Clasificarea modulelor opționale ale programului de formare DIGIT-ABLE pe baza opiniilor și voturilor focus grupurilor transnaționale	70
Tabelul 6 - Prezentare detaliată a participanților sub pseudonim pentru grupurile naționale de discuții din Belgia> Flandra	103
Tabelul 7 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru focus grupul național WMO din Țările de Jos	104
Tabelul 8 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru focus grupul național de discuții SF din Olanda	105
Tabelul 9 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru focus grupul național de discuții din România	106
Tabelul 10 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru focus grupul național de discuții din Spania	107

Tabelul 11 - Hub-urile europene de inovare digitală din Belgia și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE.....	109
Tabelul 12 - Hub-uri din Belgia axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE	109
Tabelul 13 - Hub-urile europene de inovare digitală din Olanda și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE	110
Tabelul 14 - Hub-uri din Olanda axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE	111
Tabelul 15 - Hub-urile europene de inovare digitală din România și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE	113
Tabelul 16 - Hub-uri din România axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE.....	113
Tabelul 17 - Hub-urile europene de inovare digitală din Spania și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE.....	114
Tabelul 18 - Hub-uri din Spania axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE	117

Rezumat

Acest raport face parte din Pachetul de lucru 2 al proiectului european DIGIT-ABLE (2024-2027), care își propune să consolideze competențele digitale și inovarea în cadrul întreprinderilor sociale de inserție (WISE) și al organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități (PWD). Aceasta contribuie la trei sarcini-cheie: T2.1 Cercetare documentară, T2.2 Cercetare participativă și T2.3 Grup transnațional de discuții online, axat pe nevoile și barierele de transformare.

Cercetarea a fost realizată în Belgia, Olanda, România și Spania, folosind o abordare mixtă a metodelor, inclusiv de cercetare documentară, interviuri, focus grupuri și un sondaj. Acesta explorează definițiile grupului țintă, nevoile digitale, potențialele Hub-uri europene de inovare pentru colaborare și orientări pentru un viitor program de formare.

Concluziile grupurilor naționale de discuții evidențiază provocările specifice fiecărei țări și cele mai bune practici în domeniul de transformare digitală. Spania și Olanda au demonstrat o mai mare adoptare a inteligenței artificiale (AI) și a realității virtuale (VR), în timp ce România s-a concentrat pe metodologiile digitale de flux de lucru și pe alinierea economiei cu inovații emergente. Belgia a acordat prioritate soluțiilor digitale incluzive, în special instrucțiunilor de lucru digitale (DWI) pentru lucrătorii mai puțin calificați și formării la locul de muncă. În toate țările, participanții au subliniat necesitatea unei formări centrate pe utilizator, a unei alfabetizări digitale etice și a colaborării cu sectoarele publice și private pentru a aborda barierele financiare, de competențe și de infrastructură.

Focus grupul transnațional a rafinat în continuare prioritățile programului de formare, ajungând la un consens privind transformarea digitală, inteligența artificială, alfabetizarea digitală și analiza datelor ca module importante. Belgia și Olanda au acordat, de asemenea, prioritate DWI. România și Spania au subliniat accesibilitatea digitală și marketingul digital, sugerând un modul combinat pentru ambele teme. Prototiparea rapidă, e-learning-ul și automatizarea low-code au fost deprioritizate.

În plus, acest raport prezintă o prezentare generală a Hub-urilor importante de inovare digitală din fiecare țară. Un proces de mapare a evaluat hub-urile europene de inovare digitală (EDIH) și hub-urile de inovare socială existente, conducând la colaborări strategice sau la crearea de noi Hub-uri adaptate la întreprinderilor sociale. Aceste hub-uri vor oferi expertiză tehnologică, formare, sprijin pentru investiții și ecosisteme de inovare, promovând competitivitatea digitală regională și incluziunea.

În ciuda diferențelor de maturitate digitală, provocările comune includ necesitatea unei infrastructuri mai puternice, a colaborării între sectoare și a unei formări accesibile. Aceste constatări consolidează nevoia de formare incluzivă, adaptată contextului, pentru a dota întreprinderile sociale de inserție cât și organizațiile care sprijină persoanele cu dizabilități cu competențe și instrumente digitale de bază și avansate pentru a conduce cu succes transformarea lor digitală. Acest raport contribuie la rafinarea evaluărilor nevoilor digitale, la validarea ipotezelor și la fundamentarea viitoarelor module de formare la nivel național și european.

1 Contextul proiectului DIGIT-ABLE

Proiectul **DIGIT-ABLE** (Driving Digital Transition for Social Enterprises for Inclusion), cofinanțat în cadrul apelului **SMP-COSME-2023-SEED** al Uniunii Europene, este un proiect european care se desfășoară în perioada septembrie 2024 - februarie 2027. Acesta implică un consorțiu de unsprezece parteneri:

- patru organizații de abilitare care reprezintă întreprinderi sociale (ES) pentru incluziune care funcționează la nivel regional sau național (situat în Belgia (Flandra), Olanda, România și Spania);
- patru organizații de tehnologie (adică furnizori de tehnologie, inovatori sau experți cu sediul în Belgia (Flandra), Olanda, România și Spania);
- două rețele europene;
- și o universitate (situată în Bruxelles, Belgia).

Tabelul 1 - Prezentare generală a partenerilor DIGIT-ABLE

Nume prescurtat	Numele și prenumele	Tip	Nivel
EASPD	Asociația Europeană a Furnizorilor de Servicii pentru Persoanele cu Dizabilități	Organizație de rețea europeană	UE
ENSIE	Rețeaua europeană a întreprinderilor sociale de inserție	Organizație de rețea europeană	UE
Groep Maatwerk	Groep Maatwerk	Organizație de abilitare care reprezintă întreprinderile sociale de inserție	Belgia (Flandra)
Lichtwerk	Lichtwerk	Organizație tehnică	Belgia
VUB	Vrije Universiteit Brussel	Universitate	Belgia
De Omslag	Stichting De Omslag	Organizație de abilitare care reprezintă întreprinderile sociale de inserție	Olanda
Societatea Waag	Societatea Stichting Waag	Organizație tehnică	Olanda
ADV România	Fundația Alături de Voi România	Organizație de abilitare care reprezintă întreprinderile sociale de inserție	România
APass	Mișcarea Acces2Accesibilitate	Organizație tehnică	România
AMICA	AMICA	Organizație de abilitare care reprezintă întreprinderile sociale de inserție	Spania

Nume prescurtat	Numele și prenumele	Tip	Nivel
Grupul Femxa	Grupul Femxa	Organizație tehnică	Spania

Obiectivul DIGIT-ABLE este de a promova incluziunea digitală prin îmbunătățirea competențelor și capacităților digitale ale două grupuri de întreprinderi sociale: întreprinderile sociale de inserție (WISE) și organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități (PWD). În acest sens, DIGIT-ABLE încearcă să abordeze barierele cu care se confruntă aceste întreprinderi în adoptarea instrumentelor și tehnologiilor digitale de bază și avansate.

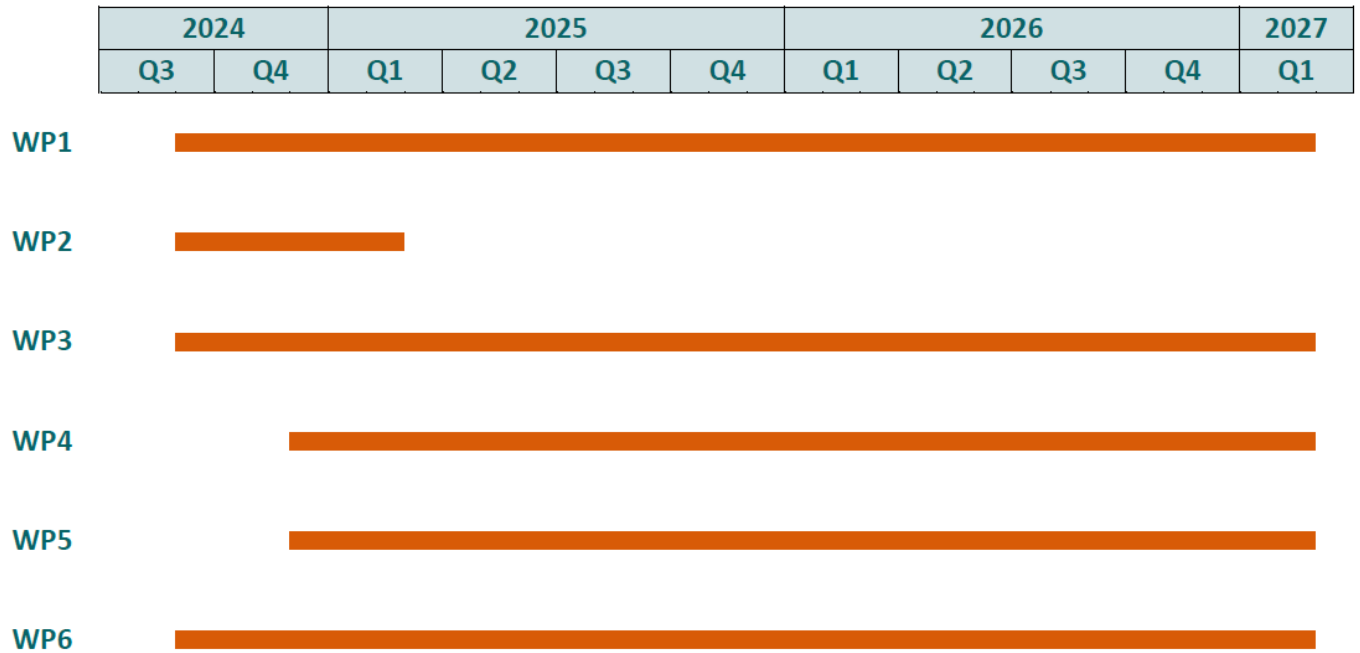
Proiectul se bazează pe activitatea [B-WISE](#) (Blueprint for Sectoral Cooperation on Skills in Work Integration Social Enterprises), o inițiativă Erasmus+ derulată între 2020 și 2024, care vizează elaborarea unei strategii europene de abordare a nevoilor de competențe, în special a competențelor digitale, în cadrul sectorului întreprinderilor sociale. Proiectul s-a axat pe identificarea lacunelor actuale și viitoare în materie de competențe, pe elaborarea de programe de formare pentru lucrătorii cu nevoi de sprijin (WSN), susținători și manageri și pe promovarea sectorului întreprinderilor sociale ca opțiune de carieră viabilă. Parteneriatul a cuprins 30 de organizații din 13 țări europene, inclusiv rețele europene, reprezentanți ai sectorului WISE, furnizori de educație și formare profesională (VET) și un institut de cercetare (EASPD, n.red.).

Pe baza rezultatelor B-WISE, consorțiul DIGIT-ABLE a stipulat că **obiectivul principal al DIGIT-ABLE este de a facilita transformarea digitală a întreprinderile sociale de inserție (WISE) și organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități** prin:

- **Maparea nevoilor și oportunităților digitale** în mai multe state membre ale UE, inclusiv Belgia (Flandra), Olanda, România și Spania, prin activități de cercetare și de implicare a părților interesate.
- **Elaborarea și punerea în aplicare a unui program cuprinzător de formare în domeniul competențelor digitale**, adaptat nevoilor unice ale acestor întreprinderi și ale beneficiarilor acestora.
- **Crearea de Hub-uri de inovare și accelerare digitală** pentru a promova colaborarea dintre întreprinderi sociale și companiile de tehnologie, facilitând integrarea tehnologiilor de ultimă oră și încurajând inovarea socială digitală.

Proiectul este structurat în jurul a 6 pachete de lucru (WP), fiecare contribuind la diferite aspecte ale punerii în aplicare a proiectului:

- **WP1** se concentrează pe gestionarea și coordonarea generală a proiectului, asigurând buna desfășurare a activităților și conformitatea cu obiectivele proiectului.
- **WP2** conduce cercetarea și analiza nevoilor, oferind o bază solidă pentru dezvoltarea de soluții digitale personalizate.
- **WP3** stabilește hub-urile de inovare digitală și de accelerare și creează oportunități de colaborare între companiile de tehnologie și întreprinderile sociale.
- **WP4** oferă activități de consolidare a capacităților, inclusiv ateliere și cursuri de formare menite să doteze personalul și antreprenorii cu competențele digitale necesare.
- **WP5** gestionează sprijinul financiar acordat părților terțe, asigurându-se că fondurile sunt alocate pentru a sprijini inovarea digitală în cadrul întreprinderilor participante.
- **WP6** se ocupă de comunicarea, diseminarea și durabilitatea rezultatelor proiectului, asigurând impactul pe termen lung și transferabilitatea rezultatelor proiectului.

Graficul 1 - Planificarea la nivel înalt a proiectului DIGIT-ABLE

Până la finalizarea proiectului, se așteaptă ca DIGIT-ABLE să ofere un cadru pentru întreprinderile sociale de inserție (WISE) și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități pentru a prospera într-o economie digitală, promovând astfel incluziunea, inovarea și reziliența în sectorul european al economiei sociale.

2 Metodologie

Acest raport își propune să identifice principalele nevoi și bariere cu care se confruntă întreprinderile sociale (ES) în mediul lor digital transformare în Belgia, Olanda, România și Spania. Pe baza acestor informații, va fi elaborat un program de formare personalizat pentru a sprijini tranziția acestora. Reunirea cunoștințelor din toate țările participante, luând în considerare în același timp contextele și grupurile țintă unice ale acestora, este esențială pentru conceperea unor module de formare eficiente care să abordeze provocări și oportunități specifice.

Să valorifice expertiza diferiților parteneri din cadrul consorțiului și să dezvolte cea mai cuprinzătoare înțelegere a similitudinilor și diferențelor dintre nevoile și oportunitățile pentru mediul digital transformarea întreprinderilor sociale de inserție (WISE) și a organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități (PWD) din diferite țări, Lichtwerk, liderul WP2, și Vrije Universiteit Brussel (VUB), partenerul de cercetare al WP2, au propus o abordare mixtă, combinând:

- **Cercetare documentară** realizată de Lichtwerk și VUB în colaborare cu partenerii proiectului;
- **cercetare participativă** bazată pe **colectarea de date** realizată de partenerii de proiect (focus grup național, interviuri) și analizată de VUB;
- **cercetare participativă** în cadrul consorțiului realizat de Lichtwerk și VUB (grup de discuții transnațional);
- **studiu cantitativ** pentru a integra expertiza partenerilor B-WISE, realizat de Lichtwerk.

Această abordare a permis Lichtwerk și VUB să combine informații din literatura existentă și discuțiile cu părțile interesate, oferind o înțelegere cuprinzătoare a întrebărilor de cercetare. Metodologia a fost acceptată și adoptată de toți partenerii.

2.1 Colectarea și analiza datelor

Următoarele subcapitole specifică modul în care datele au fost colectate și analizate.

2.1.1 Cercetare documentară

Cercetarea documentară efectuată de Lichtwerk și VUB a fost organizată în mai multe etape:

- În primul rând, Lichtwerk și VUB au enumerat principalele întrebări și obiective de cercetare și au invitat toți partenerii de proiect să își aducă contribuția.
- În al doilea rând, toate întrebările au fost structurate în funcție de relevanța lor pentru obiectivele sarcinii și interconexiunile acestora, formând conturul acestui raport.
- În al treilea rând, a fost efectuată o cercetare documentară, care a încorporat materialele sugerate de partenerii naționali (în special identificarea grupurilor țintă în capitolul 3), informațiile din proiectul B-WISE, literatura academică accesată prin Google Scholar, date din baze de date naționale și europene și rapoarte oficiale la nivel național și european.

Sursele au fost evaluate și utilizate atunci când au oferit răspunsuri la întrebările identificate în prima etapă. Literatura de specialitate a servit drept bază pentru abordarea întrebărilor de cercetare identificate în primele două etape.

În plus, au fost efectuate cercetări documentare în colaborare cu partenerii de proiect, în special cu privire la hub-urile de inovare și accelerare digitale existente (capitolul 5) și la maparea părților interesate (anexa III). Această Cercetare documentară a fost efectuată de partenerii în fiecare țară.

2.1.2 Focus grupuri

În plus față de cercetarea documentară, au fost organizate **focus grupuri**. Acestea au inclus:

- **Focus grupuri naționale** organizate în Belgia (Flandra), Olanda, România și Spania: Înainte de colectarea datelor, VUB, Lichtwerk și Waag Society au elaborat în colaborare un ghid pentru focus grupuri (anexa I) care conține instrucțiuni, o agendă și întrebări bazate pe faza inițială de structurare a întrebărilor în cercetarea de birou. Acest ghid a fost distribuit fiecărui partener de proiect pentru a asigura coerența și comparabilitatea rezultatelor între țări. Textul original a fost redactat în limba engleză și ulterior traduse în limbile locale de către partenerii de proiect. O sesiune de informare a fost organizată de VUB și Lichtwerk pentru a sprijini partenerii de proiect în moderarea sesiunilor de focus grupuri și pentru a alinia metodologia.
- **Focus grup transnațional:** În plus, a fost organizat un grup de discuții transnațional online cu partenerii de proiect pentru a identifica și discuta asemănările și diferențele identificate în rezultatele grupurilor de discuții naționale. Scopul acestei sesiuni a fost de a identifica provocările comune și cele mai bune practici din toate țările, contribuind la rafinarea unei strategii universale pentru programul de formare.

Sesiunile grupurilor de discuții naționale și transnaționale au fost înregistrate cu acordul participanților, transcrise, rezumate în note și completate cu observațiile făcute de moderatori în fiecare țara parteneră. Rezumatele notelor au fost analizate de doi cercetători și structurate pe baza temelor propuse în ghidurile grupului de discuții (tehnologii și obiective ale organizațiilor, cele mai bune practici și provocări, experiența în materie de formare, nevoile viitoare, sprijinirea nevoilor, programul de formare).

2.1.3 Interviuri

O altă metodă utilizată au fost **interviurile** cu reprezentanții unei selecții de Hub-uri europene de inovare digitală (EDIH), realizate de partenerii naționali. Toți interviuatorii au urmat același șablon și au aplicat aceleași metode de interviu după o metodologie structurată, concepută de Lichtwerk, prin care au fost adresate întrebări de cercetare calitativă privind originile și structura hub-ului, grupurile țintă și obiectivele acestuia, serviciile oferite, finanțarea și parteneriatele, precum și lecțiile învățate (anexa IV). Perspectivele privind bunele practici din toate țările participante la proiect au fost analizate prin identificarea similitudinilor și a temelor recurente, apoi au fost prioritizate și rezumate (capitolul 5).

2.1.4 Anchetă

Pentru a colecta feedback suplimentar privind selectarea conținutului și strategia de dezvoltare a modulelor programului de formare DIGIT-ABLE, Lichtwerk a organizat un **sondaj cantitativ** cu partenerii proiectului B-WISE. Partenerii au fost rugați să indice cea mai adecvată strategie pentru dezvoltarea, pilotarea și finalizarea programului de formare DIGIT-ABLE și să acorde prioritate conținutului sugerat al modulelor. Datele au fost colectate utilizând SurveyMonkey și exportate în Excel pentru analiză și prezentare grafică.

2.2 Participanți

În următoarele subcapitole, strategia de recrutare pentru fiecare metodă (focus grup național, interviu, sondaj) este descrisă. Recrutarea participanților pentru focus grupuri și interviuri a fost organizată de fiecare partener de proiect, ceea ce a condus la variații în abordare.

2.2.1 Focus grupuri

Participanții la grupurile naționale de discuții au inclus reprezentanți ai principalelor grupuri țintă ale proiectului DIGIT-ABLE din fiecare țară. Numărul de participanți pentru fiecare țară a variat între șase și nouă. Aceste focus grupuri au oferit informații specifice fiecărei țări pentru a identifica provocările și oportunitățile locale, contribuind la o înțelegere mai profundă a contextului național sau regional. Recrutarea participanților a variat în funcție de țară, după cum urmează:

- **Belgia:** Groep Maatwerk a organizat două focus grupuri. În primul rând, au contactat toate întreprinderile sociale de inserție și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități din rețeaua lor și le-au inclus pe cele care au răspuns la apel. Al doilea grup de discuții a cuprins un grup mai selectiv de întreprinderi sociale care sunt mai avansate în domeniul de transformare digitală.
- **Olanda:** De Omslag și Waag Society au preselectat participanții care ar fi potriviți pentru focus grup. Aceștia au inclus atât pionieri în inovare digitală, cât și organizații care încă dezvoltă o strategie de transformare digitală. În plus, aceștia au luat în considerare dimensiunea organizațională, asigurând reprezentarea atât a întreprinderilor sociale mici, cât și a celor mari.
- **România:** ADV România a lansat un apel pentru participanți prin intermediul rețelelor de socializare și a trimis mesaje direct întreprinderilor sociale din cadrul clusterului lor. Au contactat 70 de întreprinderi, au primit aproximativ 20 de cereri și, în cele din urmă, au avut 6 participanți. În plus, au invitat o companie de tehnologie pentru a oferi feedback suplimentar.
- **Spania:** AMICA și Grupo Femxa au recrutat participanți prin e-mail și apeluri prin intermediul rețelelor sociale, concentrându-se pe diferite regiuni ale Spaniei. Acestea au acordat prioritate contactării reprezentanților cheie din grupurile lor țintă.

2.2.2 Interviu

Reprezentanții EDIH-urilor sau ai altor Hub-uri de inovare care au fost intervievați și au fost selectați în felul următor:

- **Belgia:** Groep Maatwerk și Lichtwerk au selectat hub-urile în funcție de acoperirea lor geografică (Flandra) și de relevanța lor pentru programul de formare, în special au fost selectați după importanța expertizei în domeniul producției și al IA în cadrul centrului.
- **Olanda:** Folosind o listă a Hub-urilor existente în țară, De Omslag le-a identificat pe cele aliniate cu obiectivele proiectului DIGIT-ABLE, le-a contactat și le-a interviuat pe cele care au răspuns.
- **România:** ADV România a identificat mai întâi toate EDIH-urile din România și a făcut o selecție pe baza tipului de sprijin pe care îl ofereau întreprinderilor, focusul lor pe inovare digitală și a potențialului lor pentru parteneriate.
- **Spania:** AMICA și Grupo Femxa au selectat Hub-uri care au îndeplinit obiectivele proiectului DIGIT-ABLE.

2.2.3 Anchetă

În noiembrie 2024, toți cei 30 de parteneri de consorțiu ai proiectului Erasmus+ B-WISE au fost intervievați cu privire la cea mai adecvată modalitate de dezvoltare a programului de formare DIGIT-ABLE și la conținutul preferat al acestuia.

Au fost **22 de respondenți din 9 state membre ale UE**. Austria a numărat 4 respondenți; Belgia și Italia 3 respondenți fiecare; Croația, Franța, Olanda, Lituania și Spania 2 respondenți fiecare; iar Slovenia 1 respondent. Un respondent a reprezentat nivelul UE. 50% dintre respondenți au reprezentat un furnizor de formare profesională, 36% o federație a întreprinderilor sociale de inserție (WISE), 9% dintre respondenți au reprezentat experți și 5% o instituție de cercetare.

3 Principalele grupuri țintă ale DIGIT-ABLE

3.1 Stabilirea unui limbaj comun

DIGIT-ABLE se bazează pe fundamentele proiectului B-WISE și valorifică expertiza partenerilor săi în integrarea grupurilor dezavantajate în forța de muncă. Unul dintre obiectivele principale ale proiectului este de a crea un program de formare personalizat pentru întreprinderile sociale (ES), axat pe integrarea în muncă. Aceste eforturi vizează în special două grupuri:

- **Întreprinderi sociale de inserție (WISE);**
- **Organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități (PWD).**

În întreaga Europă, există interpretări și definiții diferite ale acestor grupuri țintă. Pentru a alinia perspective și să promoveze un limbaj comun, partenerii DIGIT-ABLE au definit clar tipurile de întreprinderi sociale vizate de proiect. Este important de remarcat faptul că această clasificare servește drept cadru teoretic, deoarece caracteristicile acestor grupuri variază foarte mult în practică.

Acest raport oferă descrieri detaliate ale grupurilor-țintă care sunt specifice fiecărui participant din fiecare țară, inclusiv cazuri de utilizare. Această abordare specifică fiecărei țări asigură faptul că rezultatele proiectului sunt adaptate la nevoile unice ale întreprinderilor sociale pe care DIGIT-ABLE este conceput să le sprijine.

3.1.1 Lucrător cu nevoi de sprijin (WSN)

Dincolo de definirea întreprinderilor sociale în sine, este la fel de important să clarificăm cui servesc aceste întreprinderi. DIGIT-ABLE se concentrează în principal pe **lucrătorii cu nevoi de sprijin (WSN)** - persoane care se confruntă cu dificultăți în accesarea și menținerea unui loc de muncă.

Potrivit Uniunii Europene, aceste provocări provin din următorii factori (Galera et al., 2022):

- **Vârsta**
- **Profilul educațional**
- **Experiență profesională anterioară**
- **Situația familială**
- **Gen**
- **Etnicitate**

3.1.2 Persoană cu dizabilități (PWD)

În plus, UE oferă o definiție specifică pentru **persoanele cu dizabilități (PWD)**. În **ocupării** forței de muncă, acestea sunt persoane care au **pe termen lung probleme fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale deficiente care, în interacțiune cu diverse bariere, pot împiedica participarea lor deplină și efectivă la muncă în condiții de egalitate cu ceilalți** (Galera et al., 2022).

DIGIT-ABLE adoptă aceste definiții ale UE pentru a asigura o înțelegere clară și coerentă a unor termeni precum "lucrători cu nevoi de sprijin" și "lucrători cu dizabilități" pe parcursul întregului proiect.

3.1.3 Întreprindere socială (SE)

Conceptul de întreprindere socială, definit ca "organizații colective de utilitate publică" (Laratta & Nakagawa, 2016), a apărut pentru prima dată în discursul privind politicile publice în anii 1990. De atunci, acesta a fost considerat un mecanism operațional pentru furnizarea de servicii și promovarea integrării profesionale a comunităților defavorizate (O'Shaughnessy & O'Hara, 2016). De fapt, politica europeană a fost influențată în mod semnificativ de această perspectivă. Conform Comisiei Europene (n.red.), întreprinderile sociale se caracterizează prin următoarele trăsături:

- Obiectivul lor principal este de a atinge **obiective sociale sau societale pentru binele comun**, implicând adesea o **inovare socială** semnificativă.
- Acestea **reinvestesc** în principal **profiturile** pentru a promova aceste obiective sociale.
- Structura lor organizațională sau modelul de proprietate se aliază cu misiunea lor, punând accentul pe **gubernanța democratică sau participativă** sau **acordând prioritate justiției sociale**.

Întreprinderile sociale nu aderă la o singură formă juridică. Ele pot funcționa sub formă de cooperative sociale, societăți private cu răspundere limitată, organizații mutuale sau entități non-profit, cum ar fi societăți de providență, asociații, organizații de voluntariat, organizații caritabile sau fundații. Aceste întreprinderi au fost recunoscute ca operatori în economia socială al cărei obiectiv principal este să aibă un impact social mai degrabă decât să obțină profit pentru proprietarii sau acționarii săi. În esență, SE funcționează prin furnizarea de bunuri și servicii pentru piață într-un context antreprenorial și inovator și își folosesc profiturile în primul rând pentru a atinge obiective sociale. În plus, acestea sunt gestionate într-un mod deschis și responsabil (Comisia Europeană, s.f.).

Întreprinderile sociale SE se concentrează de obicei pe patru domenii principale (Comisia Europeană, n.red.):

- **Integrarea profesională:** Oferirea de formare și oportunități de angajare pentru WSN, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.
- **Servicii sociale personale:** Furnizarea de servicii medicale, servicii de bunăstare, formare profesională, educație, îngrijire a copiilor, îngrijire a persoanelor în vârstă sau sprijin pentru grupurile defavorizate.
- **Dezvoltare locală în zonele defavorizate:** Implementarea de inițiative în regiunile rurale izolate, dezvoltarea sau reabilitarea cartierelor urbane, ajutorul internațional pentru dezvoltare și cooperarea cu țările terțe.
- **Alte domenii:** Implicarea în activități precum reciclarea, conservarea mediului, sportul, arta, cultura, conservarea istorică, știința, cercetarea și inovarea, protecția consumatorilor și sporturile de amatori.

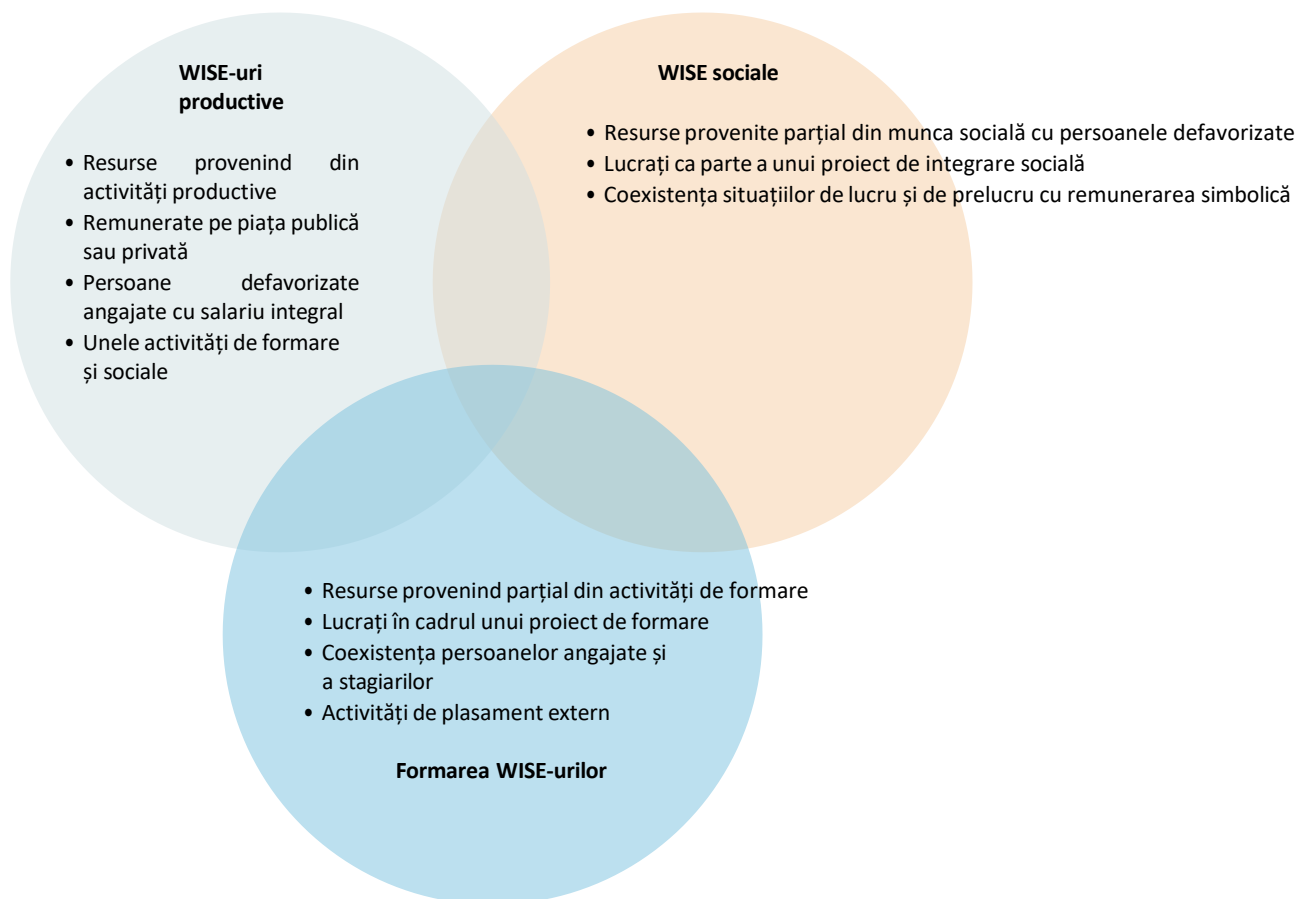
După cum s-a menționat mai sus, DIGIT-ABLE se concentrează pe SE implicate în integrarea în muncă, în special pe întreprinderile sociale de inserție și organizațiile care oferă servicii pentru persoanele cu dizabilități.

3.1.4 Întreprinderea socială de inserție (WISE)

Marocchi et al. (2022) explică faptul că WISE-urile sunt un subset al ecosistemului mai larg al economiei sociale. Acestea abordează diverse forme de excluziune socială și șomaj printr-o gamă largă de forme organizaționale structuri precum întreprinderi sociale, cooperative sau asociații. WISE – întreprinderile sociale de inserție pot fi definite pe baza a trei criterii (Nyssens, 2006). În primul rând, acestea **potențiază procesul de incluziune și integrare a persoanelor defavorizate (WSNs) prin activități productive** (de exemplu, un restaurant, o activitate de artizanat, un serviciu de întreținere sau curățenie ecologică, un magazin etc.). WISE-urile **oferă oportunități de angajare pentru consolidarea și calificarea WSN-urilor**. În al doilea rând, prin activități productive, WISE-urile **produc o parte semnificativă din resursele necesare supraviețuirii organizației**. În al treilea rând, **majoritatea WSN-urilor sunt lucrători plătiți** conform contractelor colective. În plus, în cazul în care starea lor de sănătate le permite să lucreze un număr semnificativ de ore, WSN-urile dobândesc **autonomie economică** (parțială).

În funcție de accentul pe care îl pun în procesul de inserție, WISE-urile pot fi clasificate ca **WISE-uri productive**, **WISE-uri de formare**, **WISE-uri sociale** sau o combinație a acestora (Marocchi et al., 2022):

Imaginea 1 - Diferite tipuri de WISE-uri (Marocchi et al., 2022)

3.1.5 Întreprindere socială (SE) sau organizații care oferă servicii persoanelor cu Dizabilități (PWD)

În conformitate cu definiția unei întreprinderi sociale, întreprinderile sociale sau organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități urmăresc un dublu obiectiv, combinând scopuri comerciale cu o misiune socială (Comisia Europeană, s.f.). Cu alte cuvinte, acestea integrează un obiectiv economic sau comercial (și anume, furnizarea de bunuri și servicii pentru piață) într-o perspectivă antreprenorială și inovatoare cu o misiune socială. Proiectul DIGIT-ABLE include **SE care se concentrează pe integrarea în muncă sau pe activități de zi destinate în special persoanelor cu dizabilități.**

Este important să menționăm că SE/organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități nu sunt clasificate ca WISE-uri. Acestea nu îndeplinesc cele trei criterii descrise de Marocchi et al. (2022). Acestea **nu obțin întotdeauna o parte semnificativă a veniturilor lor din orientarea lor economică sau comercială** și, în unele cazuri, **persoanele cu dizabilități nu primesc nicio remunerație sau primesc doar o remunerație simbolică** pentru activitatea lor.

3.2 WISEs (întreprinderile sociale de inserție) în Flandra (Belgia)

3.2.1 Contextul WISE (întreprinderile sociale de inserție) în Flandra

Reglementarea privind WISE-urile în Belgia este în principal o **competență regională**. În Flandra, Departamentul pentru muncă și economie socială (DWSE) este responsabil de politica privind ocuparea forței de muncă și economia socială (Bossuyt et al., 2024). În 2025, acest departament a fost redenumit și a devenit **Departamentul de muncă, economie, știință, inovare și economie socială** (WEWIS).

Cadrul de reglementare în domeniul integrării profesionale a evoluat către un **cadru dublu care ia în considerare WISE-urile** (Bossuyt et al., 2024; Van Opstal et al., 2024):

- **Sprijin pentru integrarea muncii colective** ("Collectief Maatwerk", implementat în 2019);
- **Sprijin individual pentru integrarea în muncă** ("Individueel Maatwerk", pus în aplicare în 2023).

Cadrul de **sprijin colectiv pentru integrarea în muncă** a transformat fostele ateliere protejate și sociale în "**WISE-uri acreditate**" ("maatwerkbedrijven" - MWBs). MWBs angajează cel puțin 55% din persoanele cu un dizabilități pe termen lung care limitează munca (Bossuyt et al., 2024; Van Opstal et al., 2024).

Cadrul de **sprijin individual pentru integrarea în muncă** oferă subvenții pentru **toate întreprinderile (tradiționale și sociale)** care doresc să angajeze persoane aflate la distanță de piața muncii (Bossuyt et al., 2024; Van Opstal et al., 2024).

Modul în care WISE-urile și întreprinderile tradiționale sau sociale angajează, evaluează și sprijină grupurile țintă este **reglementat**. Persoanele cu dizabilități care limitează munca sau cu probleme psihosociale pot deveni eligibile pentru sprijin colectiv pentru integrarea în muncă sau pentru sprijin individual pentru integrarea în muncă în urma **examinării și orientării** de către autoritățile publice, serviciul de ocupare a forței de muncă din Flandra (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling - **VDAB**). În Flandra, acest screening se bazează fie pe drepturi automate (certIFICATE), fie pe metodologia ICF (Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății) (Bossuyt et al., 2024; Van Opstal et al., 2024).

Flandra are **două federații patronale** ale WISE-urilor acreditate, **Groep Maatwerk** (care reprezintă 80% din angajați cu dizabilități care limitează munca) și **HERW!N**. Colectiv, acestea acoperă întreaga gamă acreditată WISE (Bossuyt et al., 2024).

Comparativ cu alte regiuni europene, Flandra are un sector WISE foarte matur. Cu toate acestea, există diferențe mari, atât între WISE-uri, cât și între diferite departamente din cadrul aceleiași WISE (Bossuyt et al., 2024).

3.2.2 WISE-uri acreditate ("maatwerkbedrijven")

În 2022, Flandra număra **145 de MWB**. Majoritatea acestora sunt întreprinderi mijlocii și mari. Pentru a obține acreditarea, MWB trebuie să angajeze cel puțin 20 de WSN FTE și trebuie să aibă o bază de angajați formată în proporție de **cel puțin 55% din persoane cu un dizabilități pe termen lung care limitează munca**. MWB iau forma juridică a unor asociații fără scop lucrativ (Bossuyt et al., 2024; Departement Werk en Sociale Economie, n.d.b).

Deși există date detaliate cu privire la numărul de WSN din cadrul MWB din Flandra (**24 312 WSN** în 2022), acest lucru este mai puțin valabil pentru restul personalului. Numărul de **facilitatori și susținători** este estimat la **4 800**. Numărul întreărilor sociale de inserție WISE acreditate se bazează pe **subvenții pentru 45%** din finanțarea sa, rezultând 466,9 milioane EUR în subvenții în 2022 (Bossuyt et al., 2024; Departement Werk en Sociale Economie, n.d.b).

Principalele activități economice ale MWB sunt asamblarea și/sau montarea; curățarea și/sau întreținerea; electronica; îngrijirea mediului; serviciile de localizare (servicii de enclavă); alimentația; logistica; poșta; ambalarea; farmaceutica; reciclarea; renovarea și/sau vopsirea; magazinele second-hand; și textilele (Bossuyt et al., 2024).

Din motive bugetare, fiecărui MWB i se acordă o **cotă** care definește numărul maxim de lucrători subvenționați cu nevoi de sprijin care pot fi angajați (Bossuyt et al., 2024).

3.2.3 Întreprinderi sociale de ocupare a forței de muncă ("sociale tewerkstellingsondernemingen")

Întreprinderile sociale de inserție ("sociale tewerkstellingsondernemingen" - STO) sunt **un nou tip de WISE**. La 6 septembrie 2024, Guvernul flamand a aprobat condițiile și procedurile pentru acreditarea STO. Această acreditare este destinată organizațiilor care oferă oportunități persoanelor cu dizabilități folosind cadrul de sprijin individual pentru integrarea în muncă. De la 1 ianuarie 2025, organizațiile pot solicita acreditare (Departement Werk en Sociale Economie, 2024). O obligație STO (De Craene, 2024):

- acordarea de **sprijin și/sau consolidarea competențelor** lucrătorilor îndepărtați de piața muncii;
- să angajeze anual **cel puțin 30 % din angajați** la nivel de întreprindere, **utilizând cadrul individual de sprijin pentru integrarea în muncă**;
- acordarea **unei restricții privind distribuirea profiturilor** în funcție de obiectivele sale sociale;
- au o înregistrare ca **furnizor de servicii de calitate** (DWSE).

Nu sunt disponibile date cantitative privind acest nou tip de WISE-uri.

3.2.4 Întreprinderi sociale ("sociale ondernemingen")

Există, de asemenea, SE – întreprinderi sociale care promovează integrarea muncii și care nu sunt nici OMM și nici nu intenționează să se transforme în OTS.

Acestea sunt **inițiative fragmentate ale antreprenorilor sociali** care se află în prima linie a incluziunii în ocuparea forței de muncă, fără a o face neapărat într-o formă juridică specifică (de exemplu, asociație, cooperativă socială, societate privată etc.). Principalele activități economice ale SE sunt foarte diverse, de exemplu, implică WSN în testarea de software, consultanță IT, prelucrarea lemnului, produse alimentare etc.

Din cauza diversității lor, practic nu există date disponibile cu privire la acest tip de SE.

3.2.5 Obiectivul DIGIT-ABLE privind ESI-urile din Flandra: ESI-uri acreditate ("maatwerkbedrijven")

Deși niciunul dintre celelalte grupuri de WISE-uri nu este exclus, DIGIT-ABLE Flandra se va concentra în principal pe **MWBs (WISE-uri acreditate)**. Acesta este de departe cel mai relevant grup din Flandra, angajând aproape 25 000 de WSN-uri.

Bune practici ale WISE-urilor acreditate ("maatwerkbedrijven" - MWBs) din Flandra

[Ateljee](#) este un fost atelier social. Ateljee a fost fondată în 1985 și este situată în provincia Flandra de Est. Are operațiuni în aproximativ 15 locații. Ateljee angajează peste 450 de WSN-uri. Ateljee are o gamă largă de proiecte de ocupare a forței de muncă: 9 magazine de reutilizare pentru întreprinderi sociale ("Kringwinkels"), 5 restaurante sociale și 1 magazin de vânzare și reparații de biciclete.

[Kunnig](#) este un MWB înființat în 1965 și situat în provincia Antwerp. Are operațiuni în peste 20 de locații. Kunnig are peste 600 de angajați, dintre care peste 500 sunt WSN. Kunnig este specializată în suport alimentar și logistic: restaurante sociale, servicii la fața locului (enclave), comerț electronic și depozitare, ambalare și e-fulfilment și textile.

[Mariasteen](#) este un fost atelier protejat. Mariasteen a fost înființată în 1963 și este situată în provincia Flandra de Vest. Are operațiuni în 5 locații. Mariasteen este unul dintre cele mai mari MWB din Flandra și un pionier în utilizarea tehnologiilor incluzive. Mariasteen are peste 1 000 de angajați, dintre care peste 800 sunt WSN-uri. Mariasteen are diferite unități de afaceri: metalurgie și asamblare, prelucrarea lemnului, întreținere verde, ospitalitate și catering, servicii la fața locului (enclave). Mariasteen este un furnizor și subcontractant important pentru multe companii mari naționale și internaționale.

[Mirto](#) este un MWB înființat în 1966 și situat în provincia Flandra de Est. Are operațiuni în 2 locații. Mirto are aproximativ 300 de angajați, dintre care 225 sunt WSN. Mirto excelează în ceea ce privește serviciile: ambalare, manipulare, colectare, expediere și îngrijire a spațiilor verzi. Clienții apreciază Mirto pentru rezultatele sale de înaltă calitate și pentru atenția acordată detaliilor, pentru comunicarea transparentă și pentru flexibilitate.

3.3 SE care furnizează servicii pentru persoanele cu handicap în Flandra

3.3.1 Contextul SE sau organizațiilor care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Flandra

Chiar mai mult decât sectorul întreprinderilor sociale de inserție WISE, sectorul organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități din Flandra este caracterizat de un **grad ridicat de diversitate**. Principala diferență dintre WISE și SE sau organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Flandra este că, în acest din urmă grup, persoanele cu dizabilități **nu sunt plătite** sau **sunt remunerate** doar **simbolic** pentru munca pe care o prestează. Acestea primesc o alocație de înlocuire a venitului din partea guvernului.

3.3.2 Activități bazate pe muncă în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie")

În 2022, Flandra număra 72 de SE care oferă activități bazate pe muncă în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie" - AMA SE). Toate acestea sunt, de asemenea, WISE-uri acreditate. Acestea au oferit servicii unui număr de 2 612 de persoane cu dizabilități și de persoane aflate la distanță de piața muncii (Departement Werk en Sociale Economie, n.d.b).

Activitățile bazate pe muncă în economia socială sunt activități neplătite care permit participanților să experimenteze funcțiile latente ale muncii. Scopul este de a acționa ca o **cale de acces către munca plătită**, vizând persoanele care nu pot găsi un loc de muncă plătit din cauza unor probleme medicale, mentale, psihologice, psihiatrice și/sau sociale, dar care sunt capabile să participe la activități bazate pe muncă timp de **cel puțin 12 ore pe săptămână**. MWB și parteneriatele cu cel puțin 1 MWB primesc o **subvenție pentru fiecare participant** (Departement Werk en Sociale Economie, s.f.a; Digitaal Vlaanderen, s.f.).

Principalele activități bazate pe muncă din economia socială sunt asamblarea și/sau montarea; curățarea și/sau întreținerea; îngrijirea mediului; logistica; poșta; ambalarea; farmaceutica; reciclarea; magazinele second-hand; restaurantele sociale; și textilele (Bossuyt et al., 2024).

3.3.3 Activități bazate pe muncă în cadrul politicii de sănătate și bunăstare ("arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid")

Spre deosebire de reglementarea activităților bazate pe muncă în economia socială, care este de competența Departamentul flamand pentru muncă și economie socială, reglementarea activităților bazate pe muncă în cadrul politicii de sănătate și asistență socială este responsabilitatea **Departamentului Flamand de îngrijire**. Activitățile bazate pe muncă în cadrul politicii de sănătate și asistență socială sunt organizate, de exemplu, de **instituții de îngrijire acreditate** care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități etc. (Departement Zorg, n.red.).

Activitățile bazate pe muncă în cadrul politicii de sănătate și bunăstare sunt activități neremunerate destinate **persoanelor cu dizabilități pentru care un loc de muncă remunerat, cu sau fără sprijin, nu este încă sau nu mai este posibil pe termen mediu** din cauza unuia sau mai multor obstacole de natură cognitivă, medicală, psihologică, psihiatrică sau socială (Departement Zorg, n.red.).

Principalele activități bazate pe muncă din cadrul politicii de sănătate și bunăstare sunt corespondența, ambalare, supermarketurile sociale și restaurantele sociale.

3.3.4 Activități bazate pe muncă oferite de inițiativele de îngrijire ("dagbestedingsactiviteiten")

Activitățile bazate pe muncă oferite de inițiativele de îngrijire sunt activități neremunerate destinate **persoanelor cu dizabilități care nu pot lucra din cauza unei dizabilități fizice sau mentale**. Aceste inițiative sunt subvenționate de **Agenția flamandă pentru persoanele cu dizabilități** (Vlaams Agentschap voor Personen met een beperking - **VAPH**) (Vlaams Agentschap voor Personen met een Dizabilități, s.f.).

Participanții plătesc pentru aceste activități prin intermediul "bugetelor personale" sau al "ajutoarelor direct accesibile" ("rechtstreeks toegankelijke hulp"), finanțate de guvernul flamand. Nu există un număr minim de ore în care cineva trebuie să fie prezent. Profitul obținut din aceste activități trebuie să fie reinvestit în organizație (Vlaams Agentschap voor Personen met een Dizabilități, n.red.).

Activitățile bazate pe muncă oferite de inițiativele de îngrijire sunt o ofertă personalizată care constă în servicii poștale de bază, ambalare de bază, vânzări de produse artisanale, supermarketuri sociale și restaurante sociale.

Vlaams Welzijnsverbond (Vlaams Agentschap voor Personen met een Dizabilități, n.red.) este **federația** organizațiilor care oferă activități bazate pe muncă în cadrul politicii de sănătate și asistență socială sau activități bazate pe muncă oferite de inițiativele de îngrijire.

3.3.5 Obiectivul DIGIT-ABLE privind SE sau organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Flandra: Activități bazate pe muncă în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie")

Deși niciunul dintre celelalte grupuri de SE sau organizații care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități nu este exclus, DIGIT-ABLE Flandra se va concentra în principal pe **AMA SE (activități bazate pe muncă în economia socială)**. Activități bazate pe muncă în Economia socială este deosebit de interesantă deoarece acționează ca o cale către munca plătită și aceste activități devin din ce în ce mai populare.

Bune practici ale activităților bazate pe muncă în economia socială ("arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie" - AMA SE) în Flandra

ZOWE ("Zorgzaam Werk") este o inițiativă a instituției de îngrijire acreditate De Branding și a WISE WAAK acreditată. Scopul este de a activa persoanele către un loc de muncă remunerat prin activități bazate pe muncă în economia socială. Persoana cu dizabilități este cea care își stabilește propria direcție și modul în care lucrează pentru atingerea obiectivului.

Programul și tipul de activitate pot fi, de asemenea, stabilite de către persoana cu dizabilități. În plus, ZOWE oferă, de asemenea, activități bazate pe muncă pentru persoanele pentru care munca remunerată nu este sau nu mai este fezabilă. Pentru aceștia, ZOWE oferă posibilitatea de a rămâne activi în cadrul activităților bazate pe muncă personalizate oferite de inițiativele de îngrijire.

ZOWE oferă o gamă largă de activități bazate pe muncă în economiei sociale: îngrijirea plantelor și horticultură; diverse sarcini semi-industriale de bază în asamblare și ambalare; curățarea paharelor reutilizabile; spălarea, călcarea și împăturirea hainelor de lucru și a textilelor de uz casnic; tăierea legumelor și producerea de supe și sandvișuri proaspete zilnice; și întreținerea spațiilor verzi.

Într-o perioadă de șapte ani, ZOWE a reușit să aducă 200 de persoane pe un loc de muncă plătit.

3.4 WISEs în Olanda

3.4.1 Contextul WISE-urilor în Olanda

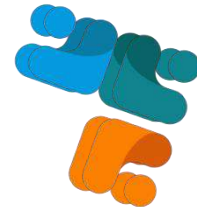
Pentru a înțelege contextul și dezvoltarea sectorului WISE în Olanda, este important să se ia în considerare schimbările de politică și abordarea WISE de-a lungul anilor.

În Olanda, pentru o lungă perioadă de timp, atelierelor protejate înregistrate au fost principalul instrument angajare a persoanelor greu ngajabile pe piața muncii (SCP, 2018). În 1969, o lege care reglementează atelierelor protejate și a intrat în vigoare și a fost modificată și extinsă până când a fost înlocuită de **Legea privind participarea** în 2015 (SCP, 2018). Atelierelor protejate erau instituții publice, subvenționate de administrațiile locale, iar odată cu Legea participării acest lucru s-a schimbat. Legea participării derivă dintr-o politică de transformare în ceea ce privește integrarea în muncă. Aceasta urmează ambiției guvernului de a plasa o responsabilitate mai mare asupra comunității de afaceri de a se angaja în favoarea unei forțe de muncă incluzive și de a furniza servicii sociale mai eficiente și centrate pe nevoile individuale (OCDE/UE, 2019).

Datorită schimbării politicii, forma tradițională de angajare protejată oferită de atelierelor protejate înregistrate este acum eliminată treptat, iar persoanele defavorizate sunt stimulate și sprijinite în găsirea unui loc de muncă convențional (cu asistență) (SZW, 2019). Ca urmare, au apărut două tendințe în sectorul WISE din Olanda. Pe de o parte, în ultimul deceniu a avut loc o dezvoltare ulterioară în care fostele atelierelor protejate au trebuit să se adapteze și devin acum mai independente și mai puțin dependente de autoritățile locale guvernelor. Pe de altă parte, aceasta a consolidat și mai mult noile inițiative (Cedris, 2020). În acest sens, se face o distincție între două tipuri de WISE-uri:

- **Întreprinderi de dezvoltare a ocupării forței de muncă / foste atelierelor protejate** ("werkontwikkelbedrijven" - WOBs);
- **Firmele sociale** ("sociale firma's" - SF).

Comparativ cu alte regiuni europene, Olanda au un **sector WISE matur și în creștere**, în special dacă se iau în considerare fostele atelierelor protejate. Cu toate acestea, există **diferențe mari între ambele tipuri de WISE și în cadrul**

[Type here]

sectorului WISE.

3.4.2 Firmă socială ("sociale firma")

Cercetările disponibile cu privire la întreprinderile sociale din Olanda nu oferă statistici clare cu privire la numărul întreprinderi sociale. Există **date limitate disponibile** cu privire la sectorul întreprinderilor sociale, care nu sunt specifice FS.

În ultimul Social Enterprise Monitor (2024a) furnizat de Social Enterprise NL, 148 de membri au fost intervievați. Majoritatea SE interievate (64,2%) indică faptul că sunt angajate față de Obiectivul 8 de dezvoltare durabilă, și anume, promovarea unei creșteri economice susținute, favorabile incluziunii și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a muncii decente pentru toți (Social Enterprise NL, 2024b). Trebuie remarcat faptul că nu toți membrii Social Enterprise din Olanda (NL), și nu toate FS sunt membre ale Social Enterprise NL. **În lipsa unor date clare privind numărul de întreprinderi sociale din Olanda, nu se pot face afirmații cu privire la numărul de WSN angajate.**

Principalele forme juridice ale întreprinderilor sociale sunt **asociația** sau **fundația** (Social Enterprise NL, 2024b). **Principalele activități economice** ale întreprinderilor sociale sunt producția, gestionarea deșeurilor și activitățile de cazare și alimentație publică. **Federația sectorului** este **Social Enterprise NL**.

FS își bazează veniturile pe **veniturile de pe piață**. Majoritatea FS nu primesc finanțare guvernamentală. Cu toate acestea, unele SF-uri solicită finanțare, de cele mai multe ori de la guvern sau subvenții private (Social Enterprise NL, 2024b).

3.4.3 Întreprinderea pentru dezvoltarea ocupării forței de muncă ("werkontwikkeldbedrijf")

Atelierele protejate erau instituții publice, subvenționate de administrațiile locale. Deși aceste subvenții publice regulate au scăzut din 2015, întreprinderile de dezvoltare a ocupării forței de muncă, denumite în prezent ("werkontwikkeldbedrijven - WOBs) (Cedris, 2024b) sunt încă **legate de municipalitățile** în care își desfășoară activitatea. În majoritatea cazurilor, municipalitățile fac parte din consiliu și au încă un cuvânt de spus în operațiunile comerciale ale WOBs.

În 2023, Olanda numărau aproximativ **100 de WOB**. Majoritatea acestora sunt **întreprinderi mari**. Principala formă juridică este de tip **fundație**.

WSN-urile sunt angajate în WOB în două cadre diferite:

- **Subvenția pentru costurile salariale** ("Loonkostensubsidie" - LKS);
- **Legea privind forța de muncă socială** ("Wet Sociale Werkvoorziening" - WSW).

WSW datează de dinainte de Legea privind participarea și există o tendință descendentă în acest sens, care va continua până când nu vor mai exista lucrători cu mențiunea WSW. LKS datează de după Act de participare și va continua să crească (Cedris, 2024a).

La sfârșitul anului 2023, WOB angajau **peste 103 000 de WSN** (Cedris, 2024a). Din acest total:

- 12.500 de angajați lucrează pentru întreprinderi tradiționale;
- 24.500 de angajați sunt detașați la întreprinderi tradiționale;
- 21.700 de angajați au urmat o traiectorie către locul de muncă;
- 28 400 de angajați lucrează intern la WOB;
- 14.600 de angajați sunt sprijiniți la locul de muncă;

30

[Type here]

- 800 de angajați sunt implicați în activități legate de muncă la WOB.

Principalele activități economice ale OTB sunt industria prelucrătoare, gestionarea deșeurilor și activitățile de cazare și alimentație publică. **Federația sectorului este Cedris.**

3.4.4 Obiectivul DIGIT-ABLE în ceea ce privește WISE-urile din Țările de Jos: Firmă socială ("sociale firma")

Deși SF-urile nu sunt cel mai dominant grup din punct de vedere numeric, acesta este cel mai interesant ceea ce privește proiectul DIGIT-ABLE. FS este **un sector în creștere și emergent**, format în principal din **întreprinderi mai mici care depind în întregime de veniturile de pe piață.**

Un alt motiv pentru a alege SF în detrimentul WOB este dezvoltarea politicii. **WOB sunt eliminate treptat**, iar acestea încep să se înființeze ca SF pentru a-și asigura existența în viitor.

În plus, OAM își desfășoară activitatea pe scară largă și majoritatea dintre ele dispun de resurse pentru a realiza ele însele tranziția digitală. Există deja evoluții și inițiative în acest domeniu: organizația sectorială Cedris a înființat Hub-uri de inovare prin intermediul Alianței cunoașterii, incluziunii și tehnologiei ("Kennisalliantie Inclusie en Technologie" - KIT).

În cele din urmă, WOB din Olanda au similitudini cu MWB din Flandra. Prin urmare, rezultatele care vor rezulta în proiectului DIGIT-ABLE din Flandra pot fi aplicate și la WOB din Olanda.

Bune practici ale SF ("sociale firma's") în Olanda

[Breedweer](#) este un SF din provincia Olanda de Nord, înființat în 2015. Breedweer este are activități în sectorul serviciilor de facilități și operează la nivel național. Oferă formare prin cursuri de formare acreditate prin intermediul propriei Academii Breedweer. În 2022, au angajat 480 de persoane, dintre care 22 % provin dintr-o situație vulnerabilă (Breedweer, 2022).

[De Lokatie](#) este un SF, înființat în 1996 de o colaborare a instituțiilor de sănătate mintală din Amsterdam. De Lokatie este o companie de reciclare care contribuie la prelungirea duratei de viață a bunurilor. Are trei magazine și un centru de sortare în Amsterdam. Acesta are 164 de , dintre care 11 angajați tradiționali (De Lokatie, 2024).

[C Talents](#) a fost înființată în 2013 în Amsterdam ca un SF. C Talents operează la nivel național și se angajează să ajute persoanele cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări din spectrul autist să își găsească un loc de muncă. Ei fac acest lucru prin detașarea persoanelor la întreprinderile tradiționale. De-a lungul anilor, au plasat cu succes peste 500 de angajați la 40 de angajatori diferiți (C Talents, 2024).

3.5 SE (organizații) care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Olanda

3.5.1 Contextul SE (organizații) care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Olanda

Pe lângă introducerea Legii privind participarea, o altă schimbare majoră de politică a avut loc în Olanda în 2015. **Legea** existentă **privind sprijinul social** ("Wet Maatschappelijke Ondersteuning" - WMO) a fost modificată și extinsă. A avut loc o descentralizare în domeniul asistenței medicale, în cadrul căreia municipalitățile au devenit responsabile pentru un pachet mai larg de sprijin pentru autonomia și participarea persoanelor cu dizabilități și a persoanelor cu probleme psihologice sau psihosociale cronice (VWS, 2024).

Municipalitățile au acum un **rol proeminent și activ** în sprijinirea persoanelor care beneficiază de prestații sociale din șomajul către muncă. În acest sens, participarea și accesibilitatea forței de muncă au devenit obiective importante. OMM facilitează punerea în aplicare a asistenței de către municipalități. Deoarece OMM și politicile sale sunt reglementate pentru fiecare municipalitate, există diferențe în ceea ce privește posibilitățile și implementare.

Pentru a îndeplini această sarcină, **municipalitățile se pot baza pe sprijinul și expertiza organizațiilor de asistență medicală care oferă servicii persoanelor în diferite domenii ale vieții** în cadrul OMM (VNG, 2015). Deoarece un element de activare profesională a fost adăugat în OMM reînnoit, activitățile oferite de organizații s-au schimbat. În timp ce, în trecut, activitățile de zi ("dagbesteding") erau axate mai mult pe recreative, activitățile includ acum și o componentă de muncă, așa-numitele bazate pe muncă ("arbeidsmatige dagbesteding").

Luând în considerare toate acestea, au fost identificate **două tipuri de activități participative oferite de SE care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități** în Olanda:

- **Activități bazate pe muncă** ("arbeidsmatige dagbesteding");
- **Activități de zi** ("dagbesteding").

Este important de reținut că nu este vorba atât de mult despre două tipuri diferite de furnizori de servicii. **Ambele tipuri de activități participative pot fi oferite de același prestator**. Formele juridice predominante sunt **asociația și fundația** sau o combinație a ambelor.

Organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități **nu au propria lor federație**. Există federații specifice grupurilor țintă care sunt sprijinite și oferă o reprezentare largă în diferite domenii, inclusiv locuințe, îngrijire, și participare. Aceasta ar putea include o organizație profesională axată pe îngrijirea sănătății mintale sau pentru persoanele cu dizabilități.

Grupul țintă al organizațiilor care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități în Olanda sunt **persoanele dezavantajate pentru care un loc de muncă remunerat, cu sau fără sprijin, nu este, nu este încă sau nu mai este posibil din cauza uneia sau mai multor obstacole de natură cognitivă, medicală, psihologică, psihiatrică sau socială**. Grupul țintă **nu este plătit pentru munca sa, dar primește beneficii sociale** și, în anumite cazuri, o rambursare pentru activitățile pe care le desfășoară.

Cel puțin 93 250 de persoane utilizează un anumit tip de activități de zi. Această cifră include, de asemenea, activitățile la locul de muncă. Cifra reală este, probabil, mult mai mare, deoarece aceste cifre includ doar dispozițiile OMM și nu iau în considerare alte dispoziții privind activitățile (Movisie, 2020).

Din cauza politicii și punerii în aplicare descentralizate și a lipsei unui registru sau a unei federații naționale, datele cantitative disponibile sunt foarte limitate. Prin urmare, **nu este posibil să se facă declarații cu privire la numărul de organizații care oferă servicii persoanelor cu dizabilități, numărul de clienți și nici bugetele** (Movisie, 2020). Există mulți furnizori, care diferă foarte mult în ceea ce privește dimensiunea, grupul țintă și sprijinul.

3.5.2 Activități bazate pe muncă în temeiul Legii privind sprijinul social ("arbeidsmatige dagbesteding i.k.v. WMO")

Activitățile bazate pe muncă **fac parte din conceptul mai larg de activități de zi**. În Olanda, Activitățile bazate pe muncă sunt **activități neremunerate** care contribuie la structură, ritm de lucru și autonomie (socială) și ajută persoanele vulnerabile, acolo unde este posibil, să intre pe piața muncii. Grupurile țintă pot participa la o gamă largă de **activități**, inclusiv activități de producție, de gestionare a deșeurilor și de cazare, precum și activități de servicii alimentare. **Activitățile economice** nu sunt principala sursă de venit, ci doar **un mijloc de participare**.

Activitățile bazate pe muncă au loc într-un mediu de lucru (oferite sub umbrela organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități) și sunt integrate în societate cu produse și servicii asociate. În 2020, **activitățile bazate pe muncă au ajuns la aproximativ 50 000 de persoane** (Natuurlijk Inclusief, 2024). Comparativ cu datele generale privind participanții la activitățile de zi (cel puțin 93 250 de persoane), acest lucru ar însemna că aproximativ jumătate dintre participanții la activitățile de zi iau parte la activitățile bazate pe muncă.

Programul Simple Switch facilitează organizațiile în sprijinirea persoanelor pentru a face **tranziția de la activitățile legate de muncă la munca (protejată)**. Acest lucru poate avea loc în cadrul organizației furnizorului de servicii, dar și în cadrul unei întreprinderi sociale de inserție sau al unei întreprinderi tradiționale.

3.5.3 Activități de zi în temeiul Legii privind sprijinul social ("dagbesteding i.k.v. WMO")

Activitățile de zi sunt organizate pe baza conceptului de politică "baza socială". Baza socială este definită ca "ansamblul conexiunilor sociale informale (cartiere, grupuri, asociații, rețele, familii) completate și sprijinite de administrația locală, de organizații și de servicii și care oferă locuitorilor posibilitatea de a participa la relațiile sociale într-un mod care să le îmbunătățească bunăstarea, capacitățile și potențialul individual" (Movisie, 2023).

Baza socială este fundamentul întregului sistem de sănătate și asistență socială din Olanda. Acesta se concentrează pe cinci elemente ², în care participarea și adunarea socială în sensul cel mai larg reprezintă un mijloc de consolidare a bazei sociale.

Activitățile oferite în timpul activităților de zi sunt cuprinzătoare și vizează grupuri țintă foarte diverse, inclusiv activități de întâlnire pentru persoanele în vârstă.

3.5.4 Obiectivul DIGIT-ABLE privind SE sua organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Olanda: Activități bazate pe muncă în temeiul Legii privind sprijinul social ("arbeidsmatige dagbesteding i.k.v. WMO")

Principalul grup țintă al organizațiilor care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități din DIGIT-ABLE în Olanda va fi reprezentat de furnizorii de servicii care oferă activități bazate pe muncă.

Această decizie s-a bazat pe faptul că există **sinergii cu întreprinderile sociale de inserție**, care, de asemenea, angajează persoane în cadrul contractelor de activități bazate pe muncă. În plus, sectorul prestatorilor de servicii este din ce în ce mai **dependent de cifra de afaceri de pe piață** pentru a putea oferi participanților activități integrate bazate pe muncă. **Acest lucru a creat o cerere (latentă) din partea sectorului pentru oportunități de dezvoltare.** În cele din urmă, motivul evident pentru a alege activitățile bazate pe muncă în locul activităților de zi este **componenta de participare la muncă.**

Bune practici ale organizațiilor care oferă activități bazate pe muncă pentru persoanele cu dizabilități ("arbeidsmatige dagbesteding i.k.v. WMO") în Olanda

[Cordaan](#) are o istorie care datează din 1683 și care s-a dezvoltat de-a lungul secolelor, devenind furnizorul de servicii din Amsterdam și care este astăzi. Anual, Cordaan oferă îngrijire pentru 20 000 de persoane pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă. Organizația are 120 de locații. Acestea sunt active în sprijinirea tinerilor, a persoanelor cu dizabilități intelectuale sau vulnerabilitate psihologică și îngrijirea persoanelor în vârstă. Cordaan face acest lucru în diferite domenii ale vieții, cum ar fi activitățile de zi, locuința, tratamentele, sprijinul și munca (Cordaan, 2024).

[Philadelphia](#) a fost înființată în 1961 în Drennoord pentru a oferi îngrijire persoanelor cu dizabilități intelectuale. A devenit o organizație cu 500 de locații în toată Olanda. Oferă servicii unui număr de 9 800 de clienți cu diferite nevoi de îngrijire pentru a crește autonomia în domeniile: trai, temporară, activități de zi, învățare și muncă, sprijin și tratamente (Philadelphia, 2024).

[De Regenboog Groep](#) a fost înființată în 1975 în Amsterdam pentru a oferi sprijin tinerilor fără adăpost dependenți. După o fuziune, a devenit un furnizor de servicii pentru cei mai vulnerabili locuitori din Amsterdam. De Regenboog Groep oferă diverse servicii, cum ar fi adăpost de urgență, activități de zi, locuințe (temporare), asistență și Hub-uri de primire. Anual, De Regenboog Groep ajunge la aproximativ 10 000 de persoane din Amsterdam (CBF, 2024).

² Cele cinci elemente sunt (1) Întâlnire și apartenență, (2) Dezvoltare, sens și încredere, (3) Sprijin, asistență și ajutor, (4) Relaxare și distracție și (5) Proprietate, cuvânt de spus și autodirecție (Movisie, 2024).

3.6 WISE-uri și SE-uri sau organizații care oferă servicii pentru persoanele cu dizabilități în România

3.6.1 Contextul SE în România

Sectorul economiei sociale din România a fost recunoscut oficial prin Legea nr. 219/2015 privind economia socială, care sprijină înființarea oficială a entităților de economie socială, inclusiv cooperativele, societățile agricole, societățile de ajutor reciproc, asociațiile și fundațiile. În urma tranziției politice a României din 1989, aceste entități au fost modernizate într-un cadru juridic revizuit. Legea nr. 219/2015 a introdus, de asemenea, certificarea pentru SE, care trebuie să adere la principiile și criteriile definite prin lege (Galera, 2022; Vameșu, 2024).

Pentru a fi recunoscută ca SE – întreprindere socială în România și a obține "Certificatul de întreprindere socială", o organizație trebuie să îndeplinească următoarele condiții (Vameșu, 2024):

- **Forma juridică:** Organizația trebuie să fie constituită ca una dintre următoarele entități juridice: non profit organizație guvernamentală (asociație sau fundație), cooperativă, casă de ajutor reciproc sau societate (societate cu răspundere limitată, societate pe acțiuni). Pentru a fi eligibile, acestea trebuie să includă în statutul lor criteriile de funcționare economică și socială prevăzute de Legea privind economia socială.
- **Misiune socială:** Organizația trebuie să aibă un "scop social" clar definit în statutele sau documentele sale de înființare, care vizează satisfacerea nevoilor comunității, promovarea incluziunii sociale și/sau sprijinirea grupurilor dezavantajate.
- **Reinvestirea profitului:** Cel puțin 90% din profit trebuie să fie reinvestit în realizarea misiunii sociale sau în beneficiul comunității. Doar 10% din profit poate fi distribuit sub formă de dividende acționarilor sau membri.
- **Activități incluzive:** Întreprinderea trebuie să desfășoare activități care promovează bunăstarea comunității, cum ar fi angajarea grupurilor vulnerabile, furnizarea de servicii sociale sau proiecte axate pe comunitate sau dezvoltarea de inițiative care promovează inovarea socială.
- **Guvernanță democratică:** Organizația trebuie să asigure un proces decizional participativ care implică angajați, membri sau părți interesate.
- **Transparență și responsabilitate:** Prezentarea de rapoarte anuale privind performanța socială și financiară către Agenția locală pentru ocuparea forței de muncă. Dovada modului în care activitățile contribuie la misiunea socială declarată.
- **Procesul de solicitare:** Depunerea unei cereri pentru "certificatul de întreprindere socială" la Agenția locală pentru ocuparea forței de muncă. Cererea trebuie să includă documentele de înființare, o declarație de conformitate cu cerința de reinvestire a profitului și alte materiale justificative specificate de lege.
- **Respectarea principiilor economiei sociale:** Organizația trebuie să adere la solidarității, echității, incluziunii și nediscriminării în cadrul operațiunilor sale.

SE autorizate primesc "certificatul de întreprindere socială", care este disponibil timp de cinci ani. **Beneficiile certificării** includ accesul la vizibilitate și recunoaștere ca organizație responsabilă din punct de vedere social; oportunități de a participa la procese de achiziții publice cu criterii sociale; și eligibilitatea pentru granturi, subvenții și programe de sprijin specifice destinate organizațiilor de economie socială (Vameșu, 2024).

Prin îndeplinirea condițiilor menționate mai sus, o organizație se angajează să promoveze coeziunea socială și să contribuie

la dezvoltarea durabilă a comunității (Vameșu, 2024).

3.6.2 Contextul WISE-urilor în România

În România, există **două tipuri de WISE-uri (întreprinderi sociale)** (proiectul B-WISE, n.red.):

- **întreprinderi sociale de inserție** ("Intreprinderi Sociale de inserție" - ISI), astfel cum sunt definite de Legea 219/2015 privind economia socială.
- **Unități Protejate Autorizate / Ateliere Protejate** ("Unități Protejate Autorizate" - UPA), astfel cum sunt definite de Legea 448/2006 privind promovarea și protecția persoanelor cu dizabilități.

În România, ISI și UPA **trebuie să angajeze persoane cu dizabilități în baza unor contracte de muncă oficiale** și să plătească toate taxele aferente. În România, o persoană nu poate fi plătită mai puțin decât salariul minim pentru o zi de lucru de 8 ore și o săptămână de lucru de 40 de ore (proiectul B-WISE, n.red.).

În plus, ambele tipuri de întreprinderi sociale trebuie să îndeplinească **o anumită cotă de angajare** (proiectul B-WISE, n.red.):

- **ISI:** Cel puțin 30% din angajații acestora trebuie să facă parte din **grupuri vulnerabile**;
- **UPA:** Cel puțin 30% din angajații lor trebuie să fie **persoane cu dizabilități**.

Cu toate acestea, doar ISI trebuie să reinvestească 90% din profitul lor în obiective sociale.

Unele întreprinderi sociale dețin **o autorizație dublă**, funcționând atât ca ISI, cât și ca UPA, combinând cerințele și beneficiile ambelor categorii.

ISI și UPA din România operează într-o **varietate de sectoare**, inclusiv **industria prelucrătoare** (producția de textile, îmbrăcăminte și încălțăminte; artizanat și produse artizanale; mobilă și prelucrarea lemnului), **servicii** (servicii de curățenie și întreținere; catering și prepararea hranei; servicii IT și digitale; masaj și servicii de relaxare; servicii de arhivare a documentelor), **agricultură și horticultură** (agricultură ecologică și cultivare; gestionarea serelor și amenajarea spațiilor verzi), **reciclare și servicii de mediu** (deșeuri gestionarea și operațiunile de reciclare; fabricarea de produse ecologice), comerțul **cu amănuntul** (vânzarea de produse realizate de angajați, cum ar fi produse de artizanat sau artizanale; operarea de magazine deținute de întreprinderi sociale), **educația și formarea profesională** (formarea profesională pentru grupurile vulnerabile; programe pentru dezvoltarea competențelor și a forței de muncă integrarea pe piață) și **activități sociale și culturale** (servicii sociale și de ocupare a forței de muncă; organizarea de evenimente culturale sau campanii sociale; crearea de spații pentru incluziune socială) (Vameșu, 2024).

Aceste sectoare oferă grupurilor vulnerabile, în special persoanelor cu dizabilități, posibilitatea de a obține un loc de muncă și de a se integra în societate.

3.6.3 Intreprinderi sociale de inserție ("Integration Social Enterprises")

În conformitate cu legea, o entitate poate **obține mai întâi o autorizație ca SE**, iar **ulterior**, dacă urmărește să angajeze persoane din grupuri vulnerabile, poate **obține o autorizație ca ISI**, primind astfel o "**marcă socială**" pe care să o afișeze pe documentele sale de prezentare. O ISI nu poate obține autorizație decât dacă este autorizată mai întâi SE.

O ISI se concentrează pe abordarea provocărilor sociale și economice prin **oferirea de oportunități de angajare și inserție pentru persoanele din grupuri vulnerabile**, cum ar fi persoanele cu dizabilități, șomerii pe termen lung sau cei care se

confruntă cu excluziunea socială.

Pentru a fi certificată cu "**Marca întreprinderii sociale**", o ISI trebuie să îndeplinească următoarele **cerințe** (Vameșu, 2024):

- **Statutul juridic:** Întreprinderea trebuie să fie înființată ca persoană juridică, cum ar fi o asociație, o fundație, o cooperativă sau o societate, și să îndeplinească criteriile prevăzute în Legea privind economia socială.
- **Scop social:** trebuie să urmărească în mod explicit o misiune socială, care vizează în primul rând integrarea grupurilor vulnerabile pe piața muncii și satisfacerea nevoilor mai largi ale comunității.
- **Angajarea grupurilor vulnerabile:** Cel puțin 30% din angajați trebuie să provină din grupuri vulnerabile. Aceste persoane trebuie să contribuie în mod colectiv la cel puțin 50% din totalul orelor de lucru ale întreprinderii.
- **Reinvestirea profitului:** Cel puțin 90% din profitul întreprinderii trebuie să fie reinvestit în atingerea obiectivelor sale sociale sau utilizat în beneficiul comunității. Doar 10% din profit poate fi distribuit sub formă de dividende acționarilor sau membrilor.
- **Nediscriminarea și incluziunea:** Întreprinderea trebuie să demonstreze în activitățile sale principiile incluziunii, egalității și nediscriminării.
- **Transparență și responsabilitate:** Prezentarea anuală de rapoarte privind activitățile financiare, impactul social și datele privind ocuparea forței de muncă către Agenția locală pentru ocuparea forței de muncă. Menținerea unor evidențe financiare clare și transparente pentru a asigura responsabilitatea.
- **Procesul de certificare:** Întreprinderea trebuie să solicite și să obțină "Marca întreprinderii sociale" la Agenția locală pentru ocuparea forței de muncă din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Această certificare recunoaște că întreprinderea îndeplinește toate cerințele legale și operaționale pentru a se califica ca SE în România. Certificarea este valabilă timp de 3 ani.

Prin aderarea la condițiile menționate mai sus, o ISI din România poate utiliza "Marca Întreprinderii Sociale" pentru a-și spori credibilitatea, vizibilitatea și capacitatea de a accesa sprijin sau finanțare dedicată organizațiilor de economie socială.

Conform datelor publicate în Registrul unic al întreprinderilor sociale gestionat de Autoritatea Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, în august 2024, existau 2 926 de SE înregistrate, dintre care doar 1 954 mai dețineau certificări valabile. Dintre acestea, **227** erau ISI, dar **numai 70 de entități mai aveau o certificare valabilă și dețineau "marca socială"**. Conform datelor financiare anuale, numărul total de angajați din cadrul SE la sfârșitul anului 2023 era de 3 654, dintre care 75 erau angajați sau membri din grupuri vulnerabile. **Numărul total de salariați din cadrul ISI** era de **330**, în timp ce numărul de **salariați din grupuri vulnerabile** era de **176** (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, s.f.).

O parte semnificativă a acestor SE s-au înregistrat oficial ca atare din obligație, deoarece au accesat fonduri europene pentru înființarea lor. Odată ce au ieșit din perioada de durabilitate a proiectului, multe dintre acestea au renunțat la certificarea SE, deoarece nu au văzut niciun beneficiu real în a rămâne înregistrate și în a-și raporta anual activitățile.

3.6.4 Unități Protejate Autorizate / Ateliere Protejate ("Unități Protejate Autorizate")

Unitățile Protejate Autorizate / Atelierele Protejate sunt **un tip de întreprinderi sociale de inserție axat pe sprijinirea persoanelor cu dizabilități să intre pe piața muncii**. Acestea beneficiază de anumite facilități fiscale și sunt înregistrate în Registrul Național al Atelierilor protejate, gestionate de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, s.f.).

În conformitate cu Legea 448/2006, UPA **sunt entități publice sau private care au cel puțin trei angajați cu dizabilități**, reprezentând **cel puțin 30% din totalul forței de muncă**. Totalul orelor de lucru ale acestor angajați trebuie să reprezinte cel puțin 50% din total. UPA promovează **integrarea la locul de muncă a persoanelor cu dizabilități**, oferindu-le servicii

de inserție și creând condiții care să le permită să se implice în mod semnificativ în societate. De asemenea, multe unități încurajarea oportunităților antreprenoriale pentru persoanele cu dizabilități (proiectul B-WISE, n.red.).

Conform Registrului național al unităților protejate, în iulie 2024, **erau autorizate** în total **388 de unități protejate**, care **angajau 2 553 de persoane**, dintre care **1 664 erau persoane cu dizabilități**. Aceste entități sunt obligate să vândă numai produse și servicii create prin activitățile directe ale persoanelor cu dizabilități angajate (Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, s.f.).

3.6.5 Obiectivul DIGIT-ABLE în ceea ce privește WISE-urile și SE-urile (organizațiilor) care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități din România: Intreprinderi Sociale de Inserție și Unități Protejate Autorizate

În conformitate cu obiectivele proiectului DIGIT-ABLE, obiectivul ales în România vizează întreprinderile sociale de integrare și unitățile protejate autorizate.

Această decizie derivă din experiența vastă și contribuțiile Grupului ADV România la sectorul economiei sociale, în special prin înființarea a 6 SE, inclusiv ISI și UPA, precum și prin sprijinul acordat prin finanțare nerambursabilă unui număr de peste 42 de SE din România. În plus, implicarea activă a ADV România în rețele proeminente de economie socială, în legătură directă cu ISI, UPA și entități care deservește persoanele cu dizabilități, consolidează implicarea și influența sa în cadrul acestui grup țintă.

Selectarea ISI și UPA ca grup țintă local se aliniază cu obiectivul proiectului DIGIT-ABLE de a sprijini inovarea digitală și de a consolida capacitățile SE care acordă prioritate incluziunii grupurilor vulnerabile, în special a persoanelor cu dizabilități. Având în vedere că ISI și UPA servesc drept vehicule esențiale pentru incluziunea economică prin crearea de oportunități de angajare și parcursuri profesionale pentru persoanele cu dizabilități, acestea reprezintă o țintă ideală pentru intervențiile menite să promoveze transformarea digitală în sectorul economiei sociale din România.

Bune practici ale WISE-urilor ("Intreprinderi Sociale de Hub-urile" și "Unități Protejate Autorizate") în România

Intreprinderi sociale de hub-uri ("Integration Social Enterprises")

[Ferma Bio&co](#) este un proiect al Asociației Ateliere Fără Frontiere, înființată în 2015 cu scopul de a oferi locuri de muncă stabile persoanelor marginalizate din zonele rurale care au oportunități extrem de limitate pe piața muncii și de a crea o agricultură ecologică, sănătoasă pentru sol și mediu, precum și pentru consumator. În 2018, ferma a primit certificarea ecologică pentru cele cinci hectare de teren agricol pe care cultivă aproximativ 80 de soiuri de legume. Angajații fermei sunt persoane care locuiesc în satul Ciocănari, comuna Niculești, adulți cu diverse vulnerabilități, obișnuiți să lucreze pământul și cărora le place să cultive legume într-un mod natural, după modelul agriculturii ecologice. Legumele sunt culese în fiecare săptămână, chiar înainte de ziua livrării, grupate în coșuri individuale sau familiale. Livrările se fac exclusiv către abonați, în circuit închis (la punctele de livrare partenere din București și județul Ilfov), iar fiecare coș, comandat pe bază de abonament, are între șase și opt soiuri de legume.

[Educlick](#) este un program inițiat de Asociația Ateliere Fără Frontiere în 2008, odată cu înființarea asociației și a primului atelier de hub-uri socio-profesională. Astăzi Educlick este o platformă unde calculatoarele uzate devin calculatoare utile pentru educația digitală în școli, ONG-uri și instituții care lucrează cu comunități defavorizate. Calculatoarele donate sunt compatibile și de calitate suficientă pentru a fi utilizate în diverse proiecte educaționale, de la modernizarea laboratoarelor de informatică la activități de educație non-formală și alfabetizare digitală. Calculatoarele uzate și casate sunt colectate în baza unui permis de mediu și a certificării ISO 14 001 și pregătite pentru reutilizare într-unul dintre atelierelor de hub-uri socio-profesională ale asociației. Aceste ateliere sunt destinate persoanelor vulnerabile care sunt capabile să lucreze, dar au nevoie de o perioadă de tranziție pentru a se integra pe piața muncii. În timp ce gestionează în mod profesionist deșeurile și recondiționează echipamentele IT uzate, asociația ajută aceste persoane la stabilizarea socială, la dobândirea de competențe profesionale și la pregătirea pentru un loc de muncă.

Unități Protejate Autorizate / Ateliere Protejate ("Unități Protejate Autorizate")

[UtilDeco](#) este WISE-ul înființat de ADV România în 2008, creat ca o soluție de angajare pentru tinerii cu dizabilități, precum și pentru cei din sistemul de protecție a copilului sau din familii care se confruntă cu provocări. UtilDeco Group SRL desfășoară următoarele activități comerciale: servicii de arhivare și stocare fizică și electronică a documentelor; coasere și personalizare îmbrăcăminte de lucru textilă; tipografie și legătorie; decorațiuni interioare; servicii de securitate ocupațională și securitate la incendiu; prăjire și ambalare cafea de specialitate sub marca OPYA.

[OPHORI Cosmetics](#) este o SE și UPA românească de pionierat, dedicată fabricării de produse de îngrijire personală, aromaterapie și curățenie de înaltă calitate. Unic în misiunea sa, OPHORI angajează în principal persoane cu dizabilități, oferindu-le un loc de muncă incluziv, unde acestea beneficiază de sprijin, integrare și responsabilizare.

3.7 WISE-uri și SE-uri sau organizații care oferă servicii persoanelor cu dizabilități în Spania

3.7.1 Contextul WISE-urilor și al SE-urilor sau organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Spania

În Spania, SE sunt platforme esențiale pentru integrarea grupurilor vulnerabile în forța de muncă. Principalele tipuri includ **Centre speciale de ocupare a forței de muncă** ("Centros Especiales de Empleo" - CEE) și **întreprinderi de hub-uri sociale** ("Empresas de Inserción Social" - EIS), fiecare dintre acestea funcționând în temeiul unor cadre juridice distincte (B- WISE, 2023b; Galera et al., 2022):

- **CEE** sunt dedicate **angajării** persoanelor cu dizabilități, cel puțin 70% din forța lor de muncă fiind persoane cu dizabilități. ECE sunt entități definite din punct de vedere juridic al căror obiectiv principal este de a oferi persoanelor cu dizabilități locuri de muncă semnificative. CEE funcționează în temeiul **Legii 13/1982** și beneficiază de subvenții publice și stimulente fiscale pentru facilitarea integrării forței de muncă. ECE pot oferi bunuri sau servicii pe piețe competitive, dar sunt obligate să facă ajustări pentru a-și adapta forța de muncă. CEE sunt esențiale pentru integrarea persoanelor cu dizabilități în forța de muncă (B-WISE, 2023b; Galera et al., 2022; Legea 13/1982 privind integrarea socială a persoanelor cu dizabilități, 1982).
- **SIE** se concentrează **asupra populațiilor excluse din punct de vedere social**, cum ar fi șomerii pe termen lung sau persoanele care se confruntă cu dificultăți socioeconomice. SIE funcționează în **temeiul Legii nr. 44/2007** și sunt concepute pentru a oferi locuri de muncă de tranziție care vizează reintegrarea persoanelor pe piața deschisă a muncii după o perioadă de sprijin și formare (B-WISE, 2023b; Galera et al., 2022; Legea 44/2007 privind reglementarea Insertion Enterprises, 2007).

Împreună, CEE și SIE **angajează peste 80 000 de persoane** în Spania, constituind o parte vitală a sectorului social economie. ECE angajează aproximativ **50 000 de persoane cu dizabilități**, în timp ce SIE angajează aproximativ **30 000 de persoane cu risc de excludere** (FAEDEI, s.f.; FEACEM, s.f.).

În Spania, **diverse organizații de tip umbrelă** oferă sprijin și pledoarie pentru ECE și SIE, asigurând alinierea la politicile naționale și sporind impactul lor colectiv:

- **FEACEM: Federația Asociațiilor Centrelor Speciale de Plasament** se concentrează pe promovarea ocuparea forței de muncă pentru persoanele cu dizabilități prin intermediul rețelei sale de peste 800 de **ECE**, care angajează peste 48 000 de lucrători. FEACEM include 15 asociații la nivel național și regional (FEACEM, n.red.).
- **FAEDEI: Federația asociațiilor de afaceri ale societăților de hub-uri** reprezintă **SIE** în Spania, sprijinind incluziunea socială prin colaborarea cu 14 asociații regionale din diferite comunități. Misiunea FAEDEI este de a promova dezvoltarea durabilă și oportunitățile de angajare pentru persoanele expuse riscului de excludere socială (FAEDEI, n.red.).
- **CERMI: În calitate de principală organizație umbrelă care reprezintă persoanele cu dizabilități**, CERMI susține drepturile a 3,8 milioane de persoane (aproximativ 9% din populația Spaniei). Prin intermediul a peste 5 000 de asociații membre, CERMI influențează politicile, asigurând accesibilitatea și incluziunea socială pentru persoanele cu dizabilități din întreaga Spanie (CERMI, n.d.b).

Membrii CERMI includ federații, asociații și organizații naționale și regionale reprezentând diferite tipuri de dizabilități. Unele entități cheie care fac parte din CERMI sunt (CERMI, n.d.a):

- **COCEMFE** ("Confederación Española de Personas con Discapacidad Física y Orgánica") reprezintă persoanele cu dizabilități fizice și organice;
- **Plena Inclusión** se concentrează pe persoanele cu dizabilități intelectuale și de dezvoltare;
- **ONCE** ("Organización Nacional de Ciegos Españoles") reprezintă și sprijină persoanele nevăzătoare și cu deficiențe de vedere;
- **FIAPAS** ("Confederación Española de Familias de Personas Sordas") reprezintă familiile și persoanele cu deficiențe de auz;
- **ASPACE** ("Confederación Española de Organizaciones de Atención a las Personas con Parálisis Cerebral") se concentrează pe organizațiile de îngrijire a persoanelor cu paralizie cerebrală;
- **CNSE** ("Confederación Estatal de Personas Sordas") acționează în numele persoanelor cu deficiențe de auz;
- **Down España** sprijină persoanele cu sindrom Down și familiile acestora;
- **FEDER** reprezintă persoanele cu boli rare;
- **FEPAMIC** este o organizație care militează pentru persoanele cu dizabilități multiple;
- **AEDIS** ("Asociación Empresarial para la Discapacidad") susține organizațiile non-profit care oferă servicii pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv ocuparea forței de muncă, educație și integrare socială.

CERMI coordonează acțiuni la nivel național și regional pentru a asigura includerea și protecția drepturile persoanelor cu toate tipurile de dizabilități din Spania. CERMI servește drept principalul organism reprezentativ pentru promovarea în acest sector, angajându-se cu instituțiile publice pentru a influența politica în materie de dizabilități. Membrii organizațiilor lucrează în mod colectiv pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități din Spania primesc sprijinul și serviciile necesare pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții (CERMI, n.d.b; CERMI, 2024).

3.7.2 Concentrarea DIGIT-ABLE asupra WISE-urilor și SE-urilor sau organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în Spania: CEE, EIS și CERMI

O mare parte a angajaților din SE spaniole nu au competențe digitale esențiale, ceea ce limitează productivitatea și creșterea sectorului. Doar aproximativ 20% dintre angajații din SE spaniole se simt încrezători în utilizarea instrumentelor digitale avansate, ceea ce indică o nevoie urgentă de formare specifică în domeniul competențelor digitale. Există o cerere mare de programe de alfabetizare digitală, în special în cadrul ECE și EIS, pentru a sprijini eficiența operațională și a spori capacitatea de hub-urile profesională în economia socială din Spania (Marocchi et al., 2022).

Prin urmare, principalul grup țintă al DIGIT-ABLE în Spania va fi format din CEE, SIE și CERMI. Aceste trei grupuri sunt alese strategic pe baza relevanței și a impactului lor potențial:

- **ECE:** Având în vedere rețelele lor extinse și concentrarea lor asupra persoanelor cu dizabilități, ECE sunt bine poziționate pentru a îmbunătăți tehnologia digitală competențe și să faciliteze incluziunea digitală. DIGIT-ABLE poate îmbunătăți productivitatea și durabilitatea ECE **prin dotarea acestora cu instrumente digitale, abordând astfel în mod direct lacunele digitale din cadrul economiei sociale.**
- **EIS:** Concentrându-se pe populațiile cu risc de excludere socială, SIE contribuie la extinderea obiectivelor de incluziune ale DIGIT-ABLE, **asigurându-se că instrumentele digitale sunt accesibile grupurilor vulnerabile, dincolo de comunitatea persoanelor cu dizabilități.**

- **CERMI:** Reprezentând o rețea vastă în ceea ce privește dizabilitățile și regiunile, CERMI joacă un rol esențial în amplificarea impactului DIGIT-ABLE. Poziția puternică de susținere a CERMI și parteneriatele cu instituțiile publice asigură că **eforturile de transformare digitală se aliniază la drepturile și nevoile persoanelor cu dizabilități din întreaga Spanie.**

Bune practici ale WISE ("Centros Especiales de Empleo" - CEE și "Empresas de Inserción Social" - EIS) în Spania

Centrul special de ocupare a forței de muncă ("Centro Especial de Empleo" - CEE)

[SOEMCA Empleo SL](#) este un centru special de ocupare a forței de muncă înființat în 1991 în Torrelavega, Cantabria, Spania, de către AMICA. Misiunea sa este de a oferi oportunități de angajare care să permită persoanelor să își descopere capacitățile, să își dezvolte abilitățile legate de muncă și să dobândească încredere pe piața deschisă a muncii. Încă de la înființare, SOEMCA a implementat o structură de sprijin cuprinzătoare, în special pentru cei care se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, autonomia personală și participarea socială. Specializată în producția și serviciile de spălătorie pentru sectoare precum sănătatea, ospitalitatea și întreprinderile, SOEMCA are o forță de muncă de 342 de persoane, dintre care 80% au handicap.

Cele mai bune practici ale SOEMCA includ utilizarea tehnologiei avansate și a proceselor durabile. A folosit echipamente industriale de ultimă generație și un sistem de închiriere și spălare bazat pe radiofrecvență pentru a asigura eficiența și a menține standarde de înaltă calitate. Lucrătorii beneficiază de formare continuă și personalizată în domeniul tehnic competențele și siguranța la locul de muncă, permițându-le să se adapteze la mediile de lucru moderne. De asemenea, compania adoptă practici durabile care optimizează utilizarea apei și a energiei, respectând în același timp protocoale stricte de igienă.

Întreprinderea de hub-uri sociale ("Empresa de Inserción Social" - EIS)

[Plis Servicios](#) este o întreprindere de hub-uri sociale înființată în 2016 în cadrul Asociației Cantabrei pentru Combaterea Șomajului. În prezent, aceasta face parte din Fundația Cuin pentru ajutorarea și protecția copiilor și tinerilor din Cantabria.

WISE se concentrează pe furnizarea de servicii durabile din punct de vedere ecologic pentru întreprinderi și organizații, cum ar fi spălarea ecologică a vehiculelor și curățarea industrială, precum și vânzarea de produse ecologice și reciclate. Unul dintre proiectele sale emblematice este "Gestionarea durabilă a hârtiei". Obiectivul său este de a crea oportunități de angajare pentru persoanele expuse riscului de excludere socială prin oferirea serviciilor menționate anterior. Plis Servicios promovează dezvoltarea competențelor prin intermediul unor cursuri de formare personalizate, ajutând persoanele să își îmbunătățească competențele și să se integreze pe piața deschisă a muncii.

[Fundația Sindromului Down din Cantabria](#) este o organizație non-profit membră a CERMI, înființată în 1982. Scopul său principal este de a ajuta persoanele cu sindrom Down să își dezvolte întregul potențial în mediul lor natural: familie, școală, locul de muncă și societatea în general. Fundația oferă sprijin persoanelor și familiilor acestora încă din primele zile de viață, menținând această asistență de-a lungul anilor prin diverse programe. Una dintre inițiativele sale remarcabile este Proiectul de muncă AVANCE, care promovează angajarea persoanelor cu sindrom Down prin intermediul modelului de angajare asistată. Această abordare permite persoanelor să lucreze în întreprinderi tradiționale și administrații publice, sub îndrumarea unor consilieri de muncă. Sprijinul se concentrează pe dezvoltarea aptitudinilor de muncă, promovarea abilităților sociale și încurajarea autonomiei, asigurând ocuparea pe termen lung a forței de muncă prin monitorizare și formare personalizate.

Parteneriatele cu întreprinderile, care beneficiază de îndrumare și sprijin pe tot parcursul procesului, sunt esențiale pentru generarea de oportunități de angajare favorabile incluziunii.

4 Nevoile și oportunitățile digitale ale grupurile țintă DIGIT-ABLE

4.1 Contribuții din cercetarea documentară

4.1.1 Contextul transformării digitale

În ultimii ani, lumea a asistat la o transformare rapidă determinată de proliferarea și progresul continuu al tehnologiilor digitale. Transformarea digitală (TD) este definită în mod obișnuit ca "utilizarea de noi tehnologii digitale (social media, telefonie mobilă, analiză sau dispozitive integrate) pentru a permite desfășurarea unor activități majore îmbunătățiri, cum ar fi îmbunătățirea experienței clienților, eficientizarea operațiunilor sau crearea de noi modele de afaceri" (Fitzgerald et al., 2014). O altă definiție descrie TD ca fiind reconfigurarea fundamentală a modului în care funcționează o organizație: "TD este procesul de dezvoltare a capacităților organizaționale și tehnologice care permit unei organizații să își îmbunătățească continuu experiența clienților și să își reducă costurile unitare și, în timp, să mențină un avantaj competitiv prin implementarea continuă a tehnologiei la scară largă" (Lamarre et al., 2023).

TD oferă numeroase beneficii pentru menținerea competitivității, inclusiv o flexibilitate sporită a producției, o diminuare a termenelor de livrare și îmbunătățirea colaborării (Mick et al., 2024). Recunoscând importanța acesteia, Uniunea Europeană a acordat prioritate digitalizării prin inițiativa sa "Deceniul digital", care stabilește obiectivele UE pentru orientarea TD până în 2030 (Marocchi et al., 2022).

În ciuda avantajelor sale, TD prezintă, de asemenea, provocări considerabile atât la nivel organizațional, cât și la nivelul angajaților. Pentru organizații, provocările includ costurile ridicate asociate cu adoptarea noilor tehnologii, restructurarea operațiunilor de muncă și formarea personalului (Jadertrieveiler et al., 2019). Pe de altă parte, angajații se confruntă adesea cu presiunea de a dobândi noi competențe (Alhloul & Kiss, 2022; Cunha, Silva, & Maggioli, 2022; Sony & Mekoth, 2022) și pot simți că TD le reduce autonomia la locul de muncă (Jadertrieveiler et al., 2019). În plus, Comisia Europeană și-a exprimat îngrijorarea cu privire la dependența Europei de marile companii americane de tehnologie pentru instrumente digitale, pledând pentru "o mai mare suveranitate digitală" (Serviciul European de Cercetare Parlamentară, 2020).

TD diferă, de asemenea, de transformările tradiționale ale întreprinderilor, care se încheie, de obicei, odată ce au fost implementate noile comportamente sau procese. În schimb, TD este un proces continuu, pe măsură ce tehnologia evoluează și devine din ce în ce mai integrată în operațiunile de afaceri (Lamarre et al., 2023). Această transformare continuă necesită un angajament substanțial din partea tuturor părților interesate din cadrul organizației.

Pe măsură ce digitalizarea devine mai răspândită în toate industriile, impactul său se extinde dincolo de întreprinderile tradiționale și în economia socială, în special pentru întreprinderile sociale de inserție (WISE) și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități (PWD).

4.1.2 Transformarea digitală și maturitatea digitală în cadrul WISE

WISE-urile joacă un rol esențial în procesul de inserție a persoanelor cu nevoi de sprijin. În acest sens, diferite tehnologii de asistență pot oferi sprijin fizic, social sau cognitiv, însă adoptarea lor în WISE-uri rămâne limitată (Galera et al., 2022). Abordarea acestui decalaj este un obiectiv-cheie al proiectului DIGIT-ABLE. În plus, TD oferă alte oportunități pentru SE și WISE-uri, cum ar fi reunirea oamenilor indiferent de locația lor fizică și sprijinirea oamenilor să se conecteze dincolo de anumite teritorii, poziții sociale sau grupuri comunitare. Digitalizarea, ca factor decisiv al drepturilor și libertăților, oferă noi oportunități pentru oameni, în special celor cu dizabilități, să învețe, să interacționeze cu administrațiile publice, să își gestioneze finanțele, să își exploreze și să își dezvolte interesele și să participe la viața democratică (Comisia Europeană, 2021). În plus, TD permite WISE-urilor să urmărească interese generale prin desfășurarea unui set de activități antreprenoriale și productive în afara pieței și a limitelor statului (Santuari, 2020).

Nivelurile de maturitate digitală ale WISE variază, unele întreprinderi aflându-se în stadiile incipiente ale digitalizării, cum ar fi concentrarea pe instrumentele digitale preliminare pentru operațiunile zilnice, în timp ce altele integrează tehnologiile digitale în diverse aspecte ale operațiunilor lor pentru a-și spori competitivitatea și a-și îmbunătăți calitatea performanței.

Pe baza informațiilor din proiectul B-WISE, **dimensiunile cheie ale maturității digitale** pentru WISE-uri includ următoarele:

- i) **cunoașterea datelor și gestionarea conținutului digital** (de exemplu, organizarea digitală a programului de lucru, facturarea electronică, serviciile de cloud computing) pentru a rămâne competitivi și a îmbunătăți mediul de lucru (Comisia Europeană, 2024);
- ii) **comunicarea și colaborarea prin intermediul tehnologiilor digitale** (de exemplu, soluții de ghidare a operatorului, instrucțiuni de lucru digitale (DWI), roboți colaborativi etc.) și al **comerțului electronic**;
- iii) **abordarea problemelor de securitate** în mediile digitale;
- iv) **rezolvarea problemelor digitale pentru reducerea riscurilor și îmbunătățirea calității** [de exemplu, planificarea resurselor întreprinderii (ERP)] (Marocchi et al., 2022).

Principalii factori care motivează SE și WISE să urmărească digitalizarea și să își consolideze maturitatea digitală includ necesitatea de a îmbunătăți **eficiența operațională**, de a crește **veniturile**, de a permite **inovarea** și de a reduce **costurile operaționale**. Pentru a răspunde acestor nevoi esențiale, digitalizarea poate fi aplicată în patru domenii esențiale, inclusiv i) aplicarea unui cadru tehnologic unificat, ii) asigurarea excelenței operaționale, iii) diversificarea veniturilor și iv) sprijinirea îmbunătățirii experienței clienților (Szaniawski et al., 2020).

În plus, piețele emergente și presiunile concurențiale evidențiază și mai mult importanța optimizării și a inovării ca factori-cheie ai TD atât pentru SE, cât și pentru WISE (Aguiar et al., 2019).

Mai multe **bariere** împiedică procesul de digitalizare în cadrul WISE-urilor. Cea mai semnificativă barieră este **problema relevanței și a priorității digitalizării**. Aceasta este urmată de **lipsa și nepotrivirea competențelor digitale și transversale**, împreună cu **lipsa cunoștințelor angajaților cu privire la tehnologii** precum comerțul electronic, facturarea electronică, cloud computing, gestionarea relațiilor cu clienții (CRM) și software-ul ERP, IoT, imprimarea 3D, tăierea cu laser, AI, big data și instrumentele de telelucru. În cele din urmă, **resursele limitate** reprezintă, de asemenea, o provocare majoră (Marocchi et al., 2022).

În același timp, **TD trebuie să se alinieze valorilor economiei sociale**, inclusiv democrația, incluziunea, autonomia, determinarea, încrederea și echitatea (Codul de conduită al UE pentru schimbul de date în economia socială, 2024). În adoptarea instrumentelor digitale nu este întotdeauna neutră și poate submina aceste valori. Prin urmare, este esențial să **educăm SE și WISE cu privire la riscurile asociate tehnologiilor digitale și să le ghidăm în selectarea unor alternative responsabile și de încredere.**

Înțelegerea acestor bariere și nevoi este esențială pentru dezvoltarea unor soluții eficiente. Pentru a explora provocările și oportunitățile unice din fiecare țară participantă la proiectul DIGIT-ABLE, au fost convocate grupuri naționale de discuții cu WISE și SE care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități. Aceste focus grupuri au urmărit să identifice obiectivele pe care doresc să le atingă și provocările cu care se confruntă în prezent. Rezultatele acestor discuții sunt prezentate în următorul subcapitol.

4.2 Contribuții din partea grupurilor de reflecție (trans)naționale DIGIT-ABLE

În următoarele secțiuni, se oferă mai întâi o prezentare generală a tuturor grupurilor de discuții organizate pe țări. Fiecare subiect este apoi discutat pentru fiecare țară pe baza principalelor teme identificate în faza inițială a cercetării, care au fost reflectate în orientări.

4.2.1 Prezentare cantitativă la nivel de țară

Tabelul de mai jos oferă o prezentare generală a tuturor focus grupurilor desfășurate în fiecare țară. O prezentare detaliată a participanților pentru fiecare țară, sub pseudonim, este furnizată în anexa II.

Tabelul 2 - Rezumatul cantitativ al grupurilor naționale de discuții DIGIT-ABLE pe țări

	Belgia	Olanda	România	Spania
Format	Online și fizic	Fizică	Online	Online
Număr de sesiuni	2	2	1	1
Număr de participanți	4; 3	7; 6	6	9

Belgia și Olanda au organizat câte două focus grupuri, în timp ce România și Spania au organizat câte un focus grup. În toate țările, cu excepția Olandei, rezultatele au fost raportate în cadrul unui singur grup. De Omslag și Waag Society (Olanda) au organizat două sesiuni fizice separate: una axată pe SE care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în cadrul WMO, iar cealaltă pe WISE în cadrul SF. În cadrul sesiunii WMO, participanții au fost împărțiți în trei subgrupuri, în timp ce în cadrul sesiunii SF, aceștia au fost împărțiți în două subgrupuri.

4.2.2 Maparea tehnologiilor și a obiectivelor organizațiilor în cadrul fiecărei țări

4.2.2.1 Belgia

Participanții la grupul național de discuții din Belgia au cartografiat diverse tehnologii utilizate pentru eficientizarea operațiunilor și sprijinirea angajaților. E.g.:

- **Sistemul Andon:** Originar din Japonia, acest sistem utilizează o lampă sau un semnal pentru a vizualiza starea proceselor de producție, în principal în linii cu un singur flux. De exemplu, realizarea a 300 de produse și urmărirea stării la un moment dat. Pentru fiecare operator, sistemul arată cât timp petrece acesta cu sarcinile sale. Operatorul nu trebuie să ia măsuri, dar este relevant pentru supraveghetori să identifice zonele unde pot apărea probleme. Scopul este de a vizualiza rentabilitatea.
- **DWI prin Azumuta:** Instrucțiunile de lucru digitale (DWI) sunt versiuni electronice ale instrucțiunilor de lucru și ale procedurilor standard de operare, transformând documentele tipărite statice în instrumente dinamice și interactive. Acestea îi ghidează pe lucrători prin procese complexe de producție, întreținere și service, oferind în timp real indicații pas cu pas - completate cu ajutoare vizuale și informații contextuale - cu privire la cea mai bună modalitate de a îndeplini o sarcină. Aceste instrucțiuni și proceduri de lucru digitalizate sunt stocate într-un sistem centralizat, permițând lucrătorilor să le acceseze cu ușurință pentru executarea sarcinilor sau luarea deciziilor în cadrul proiectului. Organizația reprezentată de participanții B1 și B2 utilizează sistemul Azumuta pentru DWI de 2-3 ani. O tabletă la postul de lucru ghidează utilizatorii pas cu pas cu DWI, care pot include fotografiile sau videoclipuri, oferind instrucțiuni și pași simpli sau detaliați. De exemplu, acest sistem este utilizat pentru asamblarea cutiilor de control electronice. Camerele GoPro înregistrează etapele procesului, care sunt apoi integrate în Azumuta.
- **DWI prin LightGuide Projected Augmented Reality (AR):** În loc să utilizeze o tabletă, acest sistem proiectează instrucțiuni direct pe stația de lucru a operatorului. Acest sistem de asistență pentru operatori poate fi utilizat în scopuri de formare, precum și pentru a oferi asistență permanentă pentru WSN-uri. Acesta sporește autonomia și bunăstarea operatorului, îmbunătățește eficiența și agilitatea în cadrul atelierului și asigură un nivel de eroare de 100%.
- **DWI prin intermediul Manual.to:** Sprijină sarcinile operaționale și legate de produs pe smartphone și tabletă. De exemplu, sistemul oferă instrucțiuni pas cu pas cu privire la modul în care o anumită piesă este dezvoltată sau cusută. Anterior, se foloseau fișe de produs pe hârtie, dar acestea au fost convertite acum în manuale digitale. Angajații scanează un cod QR pe dispozitivul lor și urmează pașii procesului. Ochelarii inteligenți filmează mai întâi procesul, cum ar fi operațiunile de coasere a pieselor, și apoi integrează imaginile în manualul digital.
- **ERP:** SQL scris de sine stătător. Etapele din procese precum cusutul (începerea unei piese, tăierea, facturarea) sunt scanate în timpul producției și introduse în sistemul ERP.

4.2.2.2 Olanda

WMO Focus Group (organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități)

Participanții la grupul de discuții DIGIT-ABLE au discutat în trei subgrupuri separate despre instrumentele și tehnologiile utilizate în prezent în cadrul organizațiilor lor pentru a avansa transformarea digitală.

Participanții din **subgrupul 1** (participanții NM2, NM3) au evidențiat diverse soluții digitale menite să îmbunătățească sprijinirea atât a personalului, cât și a clienților. De exemplu, o organizație utilizează un dosar electronic al pacientului (reprezentat de NM2), în care clienții își pot accesa propriile informații, inclusiv detalii privind stilul de viață și finanțele, cu accent pe dezvoltarea "centrată pe persoană". Sistemul este populat de către membrii personalului. În schimb, alte organizații nu permit clienților să își acceseze dosarele electronice ale pacienților. Comunicarea în ambele organizații este gestionată prin WhatsApp, iar ChatGPT este utilizat pentru redactarea scrisorilor și a cererilor de finanțare. Personalul beneficiază de formare în domeniul competențelor digitale pentru a se adapta la mediul de lucru online, iar videoclipurile sunt utilizate pentru a sprijini atât personalul, cât și clienții. Una dintre organizații (NM3) utilizează, de asemenea, tehnologia pentru a rezolva problemele informatice din cadrul organizației.

Subgrupul 2 (participanții NM4, NM5) utilizează mai multe instrumente pentru a spori eficiența și comunicarea, inclusiv Kahoot pentru învățarea interactivă, ChatGPT pentru a simplifica instrucțiunile de lucru, SharePoint și Google Tools pentru gestionarea documentelor și colaborarea, iar Microsoft Copilot (AI) ca instrument viitor. Realitatea virtuală (VR) este utilizată în formare pentru a vizualiza experiențele persoanelor cu dizabilități intelectual ușor. Slack este utilizat pentru colaborarea în echipă, iar YouTube găzduiește videoclipuri de instruire legate de instrucțiuni de lucru specifice.

Subgrupul 3 (participanții NM1, NM6, NM7) utilizează Power BI pentru colectarea și analiza datelor și Clever ca sistem de înregistrare a îngrijirilor care funcționează și ca CRM, capturând date precum planurile de îngrijire și incidentele clienților. Aceste instrumente digitale îmbunătățesc administrarea îngrijirilor, învățarea, colaborarea și instrucțiunile de lucru.

Diferențele dintre organizații în ceea ce privește maturitatea digitală sunt semnificative. Unele se concentrează pe digitalizarea instrucțiunilor de lucru pentru clienți și pe optimizarea proceselor interne de lucru, în timp ce altele explorează noi tehnologii, precum inteligența artificială, pentru a îmbunătăți comunicarea, cum ar fi utilizarea inteligenței artificiale în redactarea scrisorilor. O altă preocupare cheie este dezvoltarea **proprietății și controlului asupra datelor personale** în portalurile pentru clienți, cu scopul de a democratiza tehnologia și de a promova un control mai mare din partea utilizatorilor.

SF Focus Group (WISEs)

Subgrupul 1 (participanții NM2, NM3) utilizează diverse instrumente bazate pe cloud pentru colaborare și procese optimizate, inclusiv Google Drive, Meet, Mail și Calendar pentru stocarea fișierelor și comunicarea în echipă. Monday.com este utilizat pentru gestionarea proiectelor, iar ExactOnline pentru administrare și contabilitate. Instrumente AI precum ChatGPT sunt utilizate pentru generarea de text și optimizarea proceselor, în timp ce instrumente suplimentare precum Lightspeed și Tebbi servesc drept sisteme de casă de marcat. Switchbase conectează foile de prezență, indemnizațiile zilnice și gratuitățile.

Subgrupul 2 (participanții NM4, NM5) utilizează instrumente specifice sectorului, cum ar fi ECD pentru înregistrare și urmărirea traiectoriilor profesionale, NOCORE pentru industria de curățenie (care combină contorizarea, planificarea concediilor și resursele umane) și sisteme interne de inteligență artificială dezvoltate pentru nevoi organizaționale specifice, cum ar fi automatizarea licitațiilor. Office 365 sprijină colaborarea, în timp ce instrumente precum Numbers, Exact și Infra sunt utilizate pentru planificarea forței de muncă și raportare. Social media și instrumentele de marketing, inclusiv Mailchimp, Instagram și Canva, sunt utilizate pentru comunicare, iar Adobe și Trello ajută la gestionarea proiectelor și crearea de conținut.

Ambele subgrupuri utilizează eficient instrumentele de colaborare bazate pe cloud, tehnologiile AI și sistemele de administrare. În general, subgrupul 1 se concentrează pe instrumente generale pentru optimizarea proceselor, în timp ce subgrupul 2 se bazează mai mult pe sisteme specifice sectorului și pe dezvoltări interne.

4.2.2.3 Spania

Participanții la grupul național de discuții au discutat despre instrumentele și tehnologiile utilizate în prezent în cadrul organizațiilor lor pentru a avansa transformarea digitală. Printre tehnologiile adoptate pe scară largă se numără suita Office 365, care include instrumente specifice precum SharePoint, Planner, Power BI și Copilot pentru gestionarea proiectelor, analiza datelor și asistență bazată pe inteligență artificială. Alte aplicații specializate includ SAP Concur pentru cheltuieli management integrat cu CRM-uri organizaționale, TEISO și CDM pentru gestionarea deșeurilor și sisteme de salarizare în serviciile de mediu și MnProgram pentru gestionarea digitală a fișierelor pentru utilizatori și angajați. În plus, instrumentul IHO este un instrument de sprijin pentru ocuparea forței de muncă pentru persoanele cu dizabilități intelectual sau dizabilități psihosociale grave. După cum a declarat un participant, "instrumentul iHOP a redus nevoia de îndrumare în persoană, îmbunătățind în același timp competențele digitale ale utilizatorilor". Instrumente precum Miro și Canva facilitează sesiunile de grup online și sarcinile creative. Instrumentele VR sunt aplicații emergente pentru neuroreabilitare și imersiune programe de formare.

Printre provocările identificate în adoptarea acestor tehnologii se **numără necesitatea unei formări avansate** pentru a le valorifica întregul potențial, **lipsa unei formări adaptate** pentru sectorul terțiar și **lacune semnificative în ceea ce privește pregătirea digitală** a angajaților și a utilizatorilor de servicii, în special în sectoare precum ocuparea forței de muncă asistată. **Cunoașterea limitată a instrumentelor disponibile și a cazurilor lor specifice de utilizare** împiedică și mai mult adoptarea acestora.

Pentru a face față acestor provocări, participanții **au propus programe de formare personalizate** care să răspundă nevoilor specifice nevoile sectorului economiei sociale, **colaborări cu universități** precum Universitatea din A Coruña pentru a stimula și facilita inovarea în dezvoltarea de aplicații și proiecte VR, precum și utilizarea automatizării și a domoticii pentru a spori eficiența operațională și furnizarea de servicii.

Ca obiective viitoare, participanții au subliniat importanța furnizării de formare practică și accesibilă privind instrumentele digitale, implicarea utilizatorilor finali la începutul ciclului de dezvoltare și extinderea utilizării unor instrumente precum Power BI și aplicațiile VR pentru dezvoltarea cognitivă și a competențelor.

4.2.2.4 România

Participanții la grupul național de reflecție din România au evidențiat **peisajul digital fragmentat** cadrul sectorului și au subliniat **necesitatea unor instrumente cuprinzătoare, a actualizării infrastructurii și a dezvoltării competențelor digitale** care să se alinieze obiectivelor organizaționale. Pentru a răspunde acestor nevoi, ei au subliniat importanța înțelegerii fluxurilor de lucru și a adaptării tehnologiilor pentru a răspunde cerințelor specifice. De exemplu, **accesul la formare relevantă și la soluții** concepute pentru a face față provocărilor din lumea reală au fost identificate ca factori critici pentru o implementare de succes. În plus, au fost discutate dependența de sistemele interne de bază și necesitatea unei infrastructuri îmbunătățite, cum ar fi dispozitivele emise de organizație, mai degrabă decât telefoanele personale.

Participanții **au remarcat, de asemenea, potențialul tehnologiilor emergente**, precum inteligența artificială și platformele digitale pentru IMM-uri, și au subliniat **importanța creării de indicatori pentru măsurarea impactului digitalizării** în ONG-uri.

Ca obiective viitoare, participanții au subliniat necesitatea de a dezvolta metodologii transparente pentru arhivarea, adaptarea la noile cerințe legale și abordarea ineficienței controalelor manuale ale containerelor. Ei au subliniat, de asemenea, importanța sistemelor bazate pe senzori pentru optimizarea logisticii.

4.2.3 rafierea provocărilor actuale și a celor mai bune practici în fiecare țară

4.2.3.1 Belgia

Grupul de reflecție belgian a evidențiat atât provocările, cât și cele mai bune practici în implementarea tehnologiilor digitale. Una dintre principalele provocări realitatea economică: sarcinile sunt "just-in-time", iar producția urmează un model de tip "high-mix, low-volume" (HMLV): cum putem utiliza și adapta tehnologiile digitale pentru a gestiona producția unei mari varietăți de produse uneori complexe în cantități mici, fiecare cu cerințele de calitate? De exemplu, B1 și B2 au întâmpinat dificultăți cu Azumuta, deoarece crearea DWI dura inițial 40 de minute pentru o instruire de un minut. Cu toate acestea, colaborarea cu furnizorul de tehnologie a redus această la doar 10 minute, demonstrând potențialul de îmbunătățire a eficienței. În mod similar, B3 a întâmpinat o curbă de învățare abruptă cu Manual.to, în special atunci când a implicat personal suplimentar pentru filmare și încorporarea de conținut digital, ceea ce a condus la costuri ridicate. Rezistența din partea angajaților nefamiliarizați cu tehnologia a reprezentat o altă provocare, deoarece unii nu erau siguri de capacitatea lor de a utiliza tabletele. B4 a subliniat

importanța furnizării de informații de calitate și așteptarea ca sistemele AI să îmbunătățească procesele în timp. Practicile și formarea propuse includ:

- Implementarea sistemelor de asistență pentru operatori, cum ar fi platformele LightGuideAR sau DWI, necesită nu numai **formare practică**, dar și **consiliere cu privire la procesele cele mai potrivite pentru digitalizare**.
- **Colaborarea cu companiile de tehnologie** a fost identificată drept un factor esențial în implementarea cu succes.
- B3 a subliniat importanța **formării practice și personalizate**, nu numai pentru a familiariza WSN cu noile tehnologii, ci și pentru a **reduce rezistența** lor inițială la schimbare.
- De asemenea, a fost subliniată importanța **implicării personalului și a susținătorilor în procesul de consultare încă de la început**. De exemplu, B1 și B2 au utilizat instrumente digitale prin intermediul formării la locul de muncă bazate pe aplicații. Cu toate acestea, decalajul digital în rândul susținătorilor, în special al mai în vârstă, a reprezentat o provocare, aceștia având adesea dificultăți în a se adapta la noile tehnologii.

4.2.3.2 Olanda

WMO Focus Group (organizații care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități)

Grupul de discuții al OMM din Olanda a discutat despre cele mai bune practici și provocări în implementarea tehnologiilor digitale. Unul dintre participanții la **subgrupul 1** a evidențiat succesul sistemului său electronic de sănătate Record (EHR), care a fost complet integrat în fluxurile de lucru zilnice pentru a spori eficiența și a minimiza frustrările. Formarea și cursurile regulate de perfecționare au fost esențiale pentru acest succes. Cu toate acestea, alte organizații s-au confruntat cu provocări, cum ar fi dificultatea angajaților de a se adapta la mediile online.

Pentru a rezolva această problemă, videoclipurile au fost utilizate pentru a ajuta personalul să învețe cum să utilizeze sistemele în mod eficient, iar antrenorii interni au oferit "Digi Help" pentru a îmbunătăți accesul la instrumentele digitale.

Subgrupul 2 (NM4, NM5) a remarcat eficiența programului "Permisul internațional de conducere pe calculator" (ICDL) în formarea ucenicilor. Această inițiativă oferă o diplomă recunoscută la nivel internațional

alături de formarea competențelor digitale practice. În timpul pandemiei, au fost introduse tablete simple pentru persoanele în vârstă îngrijire, permițând utilizatorilor să mențină legătura prin apeluri și apeluri video. Acest lucru a contribuit la promovarea unui sentiment de control și reducerea singurătății.

Subgrupul 3 (NM1, NM6, NM7) a atribuit implementarea cu succes a unor instrumente precum Power BI și Clever stabilirii unor obiective clare, îmbunătățirii fluxurilor de lucru și implicării personalului.

Participanții au identificat mai multe **provocări**:

- **Rezistența** la (adoptarea) noilor tehnologii;
- Dificultăți în asigurarea **accesului digital** pentru persoanele cu nevoi de sprijin;
- Insuficiența **formării** structurale și specifice;
- **Costurile** ridicate ale dezvoltării sau externalizării instrumentelor și materialelor digitale;
- Procese de implementare **care necesită mult timp**;
- Lipsa unor **politici** structurale integrate în cadrul organizațiilor;
- Lipsa de **monitorizare** și de orientare continuă.

Pentru a face față acestor provocări, participanții au **recomandat integrarea instrumentelor digitale în fluxurile de lucru primare**, asigurându-se că acestea sunt **accesibile tuturor utilizatorilor și oferind formare și îndrumare coerente**. În plus, **încorporarea feedback-ului și o abordare de îmbunătățire continuă** au fost considerate esențiale pentru succesul implementării.

SF Focus Group (WISEs)

Grupul de discuții SF a discutat despre cele mai bune practici în utilizarea instrumentelor digitale pentru a îmbunătăți fluxurile și procesele de lucru.

Subgrupul 1 a implementat un nou sistem de pontaj în care angajații se înregistrează zilnic la intrare și la ieșire, eliminând ambiguitățile privind prezența, concediile și întârzierile. Acest sistem, care a integrat și indemnizațiile și gratuitățile, a fost bine primit datorită comunicării clare și transparenței.

Subgrupul 2 a evidențiat utilizarea cu succes a Shiftbase pentru înregistrarea orelor, programarea personalului și calcularea automată a salariilor. Explicațiile clare privind scopul și utilitatea instrumentului au condus la o acceptare pe scară largă. În plus, instrumentele AI au fost utilizate cu succes pentru scrierea ofertelor și deblocarea datelor, atunci când au fost susținute de îndrumare personală și instrucțiuni video.

Cu toate acestea, ambele subgrupuri au identificat mai multe **provocări**:

- Dificultăți în utilizarea eficientă a instrumentelor AI din cauza **cunoștințelor și expertizei limitate**.
- **Caracterul intensiv în timp** al creării de medii AI personalizate, care depășeau adesea competențele tehnice ale utilizatorilor.
- Asigurarea **investițiilor necesare** pentru instrumentele digitale și externalizarea unor sarcini precum gestionarea rețelelor de socializare și măsurarea impactului, care s-au dovedit a fi o provocare pentru organizațiile cu resurse limitate, deoarece majoritatea acestora nu știu exact ce li se cere prin legi și reglementări.
- Diferențele generaționale și **rezistența la adoptarea digitală**, în special în rândul angajaților mai în vârstă, mai puțin familiarizați cu tehnologiile noi.
- **Schimbările rapide** în tehnologia digitală și **procesele manuale în raport cu tehnologiile digitale**.

Pentru a aborda aceste provocări, au fost propuse următoarele **recomandări de formare**:

- **Sesiuni interne de formare** pentru familiarizarea angajaților cu sistemele digitale, cum ar fi aplicațiile și instrumentele de planificare.
- **Programe structurate de integrare pentru noii angajați**, care să le permită acestora să învețe cum să își îndeplinească în mod eficient rolurile și responsabilitățile utilizând aplicații și instrumente relevante.
- **Formare pentru manageri** pentru a-i ajuta să **identifice și să abordeze provocările cu care se confruntă angajații**, în special cei cu competențe limitate de citire și scriere.
- **Formare specializată pentru angajații mai în vârstă** pentru a le consolida încrederea și familiaritatea cu sistemele digitale.
- O **structură de formare raționalizată și coerentă** pentru a asigura coerența și eficiența la toate nivelurile organizației.

4.2.3.3 România

Participanții din România au evidențiat provocările și potențialele soluții din peisajul lor digital actual. Ei au identificat **probleme** precum:

- Comoditatea utilizării platformelor digitale pentru cererile de credit, dar persistă lacune în **monitorizarea impactului asupra clienților**;
- Dificultăți în **tranziția de la arhivarea fizică la cea digitală** din cauza metodologiilor învechite;
- **Ineficiența controalelor manuale ale containerelor**, cu cereri de sisteme bazate pe senzori pentru optimizarea logisticii.

Principalele concluzii au inclus **implementarea inegală a soluțiilor digitale** și potențialul de **creștere a eficienței prin automatizare**, îmbunătățirea **cunoștințelor digitale** și o mai bună **alocare a resurselor**.

Participanții au menționat ca obstacole semnificative **curbele de învățare abrupte, metodologiile învechite și rezistența la schimbare**. În plus, aspectele legate de **accesibilitate** au fost subliniate ca fiind un factor crucial pentru progresul digital transformare.

4.2.3.4 Spania

Grupul național de reflecție din Spania a evidențiat mai multe bune practici în implementarea tehnologiilor pentru a sprijini transformarea digitală în cadrul economiei sociale:

- Participantul S8 a subliniat "rolul esențial al unor instrumente precum iHop, o platformă digitală pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru persoanele cu dizabilități intelectual sau psihosocial". Acest instrument a redus dependența de sprijinul în persoană, îmbunătățind în același timp competențele digitale ale utilizatorilor.
- Organizația reprezentată de S8 integrează sesiuni de formare scurte și accesibile privind conștientizarea securității cibernetice, inclusiv simulări de phishing, pentru a îmbunătăți practicile de securitate organizațională. Metodologia lor implică categorisirea profesiilor transformate digital prin intermediul sistemului lor CRM și identificarea rolurilor care necesită competențe digitale avansate, cum ar fi gestionarea depozitelor care implică personal asistenți digitali (PDA). Un PDA este un computer compact proiectat pentru portabilitate, care permite utilizatorilor să stocheze informații și să efectueze sarcini informatice simple. Traseele de formare specifice combină utilizarea PDA cu certificări precum operarea stivuitoarelor.

- Organizația reprezentată de S7 utilizează o metodologie profilată pentru a evalua competențele individuale și cerințele postului, cu accent pe cerințele digitale, cum ar fi recuperarea informațiilor, stocarea datelor și comunicare. Acest instrument de profilare ajută la alinierea competențelor candidaților la așteptările angajatorilor, îmbunătățind ratele de succes ale plasamentelor. Formarea colaborativă asigură dezvoltarea de către utilizatori a competențelor digitale necesare pentru angajare pe termen lung.
- Organizația reprezentată de S1 a stabilit o abordare centrată pe utilizator în ceea ce privește adoptarea tehnologiei, oferind formare personalizată, în grupuri mici, pentru a asigura o implementare fără probleme. Evaluările postimplementare sunt efectuate pentru a perfecționa procesele și a sprijini îmbunătățirea continuă.

În general, principalele informații din Spania includ:

- Importanța **designului centrat pe utilizator** în adoptarea tehnologiei;
- **Sesiuni de formare** personalizate;
- **Integrarea competențelor digitale fundamentale în activitățile zilnice**;
- **Utilizarea instrumentelor digitale pentru a reduce sarcinile administrative**, permițând organizațiilor să se concentreze mai mult pe asistența pentru utilizatori;
- **Evaluare continuă** pentru a se asigura că instrumentele răspund eficient nevoilor organizaționale și ale utilizatorilor.

4.2.4 Maparea nevoilor viitoare și a sprijinului posibil

4.2.4.1 Belgia

În Belgia, participanții la grupurile de discuții au identificat **necesitatea de a spori mobilitatea talentelor și dezvoltarea competențelor prin adoptarea de instrumente digitale**. De exemplu, participanții B1 și B2 au subliniat "necesitatea importanța DWI, care pot include diferite niveluri de ghidare și permit utilizatorilor să sară peste pași, după caz". B3 a observat că "DWI proiectate prin LightGuideAR sunt foarte vizuale și sunt potrivite pentru grupurile mai slabe, în timp ce DWI mai tradiționale necesită mai multe competențe, inclusiv citirea textului, ceea ce mulți lucrători nu pot face".

În plus, **barierele lingvistice rămân o provocare semnificativă** pentru diverși lucrători care îndeplinesc sarcini similare. **Capacitatea de a adapta sprijinul în mod corespunzător**, luând în considerare diferitele niveluri de competențe și abilități lingvistice ale angajaților, a fost considerată esențială pentru asigurarea utilizării eficiente a instrumentelor digitale.

Abordarea acestor nevoi este esențială pentru facilitarea tranziției digitale, îmbunătățirea incluziunii grupurilor vulnerabile în rândul forței de muncă și creșterea productivității.

4.2.4.2 Olanda

WMO Focus Group (organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități)

Grupul de discuții al OMM din Olanda a identificat mai multe obiective-cheie pentru transformarea digitală viitoare. Obiectivul principal evidențiat a fost **îmbunătățirea competențelor digitale atât ale personalului, cât și ale clienților**, deoarece digitalizarea afectează din ce în ce mai mult asistența medicală și alte sectoare. Asigurarea că angajații și clienții sunt bine pregătiți pentru aceste schimbări este esențială pentru a lucra eficient și eficace.

O altă prioritate este **implementarea eficientă a tehnologiilor digitale**. Digitalizarea poate eficientiza munca dar utilizarea eficientă și intenționată a tehnologiei este esențială pentru a maximiza impactul acesteia.

Organizațiile au subliniat importanța implementării unor tehnologii care să se alinieze nevoilor angajaților pentru a asigura o tranziție digitală ușoară. **Reducerea sarcinii administrative pentru clienți** fără a compromite atenția personală este, de asemenea, un obiectiv-cheie. Optimizarea sarcinilor administrative prin intermediul instrumentelor digitale permite personalului să dedice mai mult timp îngrijirii personalizate. De exemplu, tehnologia bazată pe vorbire poate reduce semnificativ timpul petrecut cu munca administrativă, eliberând resurse pentru asistența directă a clienților.

Participanții au remarcat, de asemenea, **necesitatea de a spori cunoștințele organizaționale cu privire la tehnologiile incluzive**. Instrumente precum Google Lens pot face munca mai accesibilă pentru persoanele cu nevoi de sprijin, însă aceste instrumente sunt adesea utilizate sporadic. Este necesară o mai bună împărtășire a cunoștințelor despre instrumentele disponibile și despre finanțarea acestora pentru a spori adoptarea și impactul acestora.

O altă necesitate critică este **abordarea proprietății și a accesului la date**. Există o dezbateră continuă cu privire la faptul dacă datele clienților ar trebui să rămână la organizație sau să fie accesibile clienților înșiși. Participanții au subliniat importanța unor sisteme ușor de utilizat, care să permită clienților să navigheze și să își gestioneze datele, contribuind astfel la o mai mare autodeterminare și la însușirea propriilor trasee de îngrijire sau a informațiilor personale.

SF Focus Group (WISEs)

Grupul de discuții SF din Olanda a **evidențiat importanța valorificării datelor pentru a îmbunătăți îngrijirea și serviciile**. Organizațiile și-au exprimat un interes puternic pentru înțelegerea datelor disponibile și a modului de utilizare optimă a acestora pentru a răspunde nevoilor clienților și a măsura eficiența serviciilor. Prin utilizarea inteligentă a datelor, acestea urmăresc să reproiecteze procesele de afaceri pentru a economisi costuri, a sprijini mai multe persoane cu nevoi speciale și a aloca mai mult timp pentru a asista direct angajații.

Nevoile viitoare includ **identificarea datelor existente în cadrul organizațiilor**, cum ar fi informațiile despre clienți, fișele de tratament și rezultatele îngrijirii, precum și utilizarea acestor date pentru măsurarea impactului în conformitate cu obiectivele sociale.

Participanții au discutat, de asemenea, aspectele etice și practice ale schimbului de date între instituțiile medicale, profesioniștii și organizații publice precum municipalitățile sau provinciile. Îmbunătățirea **schimbului de date** ar putea facilita îngrijirea holistică și o mai bună asistență pentru clienți.

În plus, participanții au subliniat **necesitatea unei mai bune înțelegeri a legilor și reglementărilor privind stocarea, gestionarea și schimbul de date**. Organizațiile caută claritate cu privire la ceea ce este permis în ceea ce privește confidențialitatea și utilizarea datelor, asigurând conformitatea și promovând în același timp practici eficiente și etice.

4.2.4.3 România

Potrivit participanților din România, nevoile viitoare includ:

- Dezvoltarea de **programe de formare digitală pentru tinerii NEET și pentru persoanele cu dizabilități**, pentru a face față provocărilor de pe piața muncii și pentru a-i pregăti mai bine pentru viitoarele oportunități de angajare.
- Crearea de **Hub-uri de inovare care se concentrează pe indicatorii economiei sociale**, oferind în același timp spații pentru cercetare și dezvoltare, stimulând creativitatea și încurajând colaborarea.

- Crearea **de laboratoare mobile** pentru a răspunde provocărilor legate de securitatea cibernetică și pentru a satisface cererile de formare, oferind flexibilitate, soluții la îndemână **pentru perfecționarea comunităților**.
- Integrarea **instrumentelor avansate**, promovarea **alfabetizării digitale**, încurajarea **incluziunii în utilizarea tehnologiei** și dezvoltarea **infrastructurilor de colaborare** pentru SE, asigurându-se astfel că procesul de transformare digitală este incluziv și răspunde nevoilor specifice.

Aceste priorități subliniază importanța **transformării digitale** într-un **proces incluziv și adaptabil**, care să răspundă nevoilor specifice ale diverselor grupuri.

4.2.4.4 Spania

Cerințele cheie pentru avansarea transformării digitale în organizațiile de economie socială din Spania includ:

- Asigurarea **unor resurse financiare suficiente** este esențială pentru achiziționarea tehnologiilor necesare și pentru a permite personalului să dedice timpul necesar formării și consolidării capacităților. În prezent, multe activități de formare sunt desfășurate ad-hoc din cauza resurselor limitate și a programului încărcat, ceea ce împiedică eficacitatea pe termen lung.
- Promovarea unei **culturi a adaptabilității digitale** în cadrul organizațiilor este, de asemenea, esențială. Rezistența la adoptarea noilor tehnologii provine adesea din **disconfortul față de schimbare**. **Comunicarea** clară cu privire la beneficiile instrumentelor digitale, împreună cu o **perspectivă pe termen mediu și lung asupra rezultatelor pozitive** ale acestora, poate contribui la depășirea acestei rezistențe și la încurajarea adoptării pe scară mai largă.
- Promovarea **parteneriatelor cu entități publice și private** este esențială pentru accesul la finanțare, sprijin tehnic și expertiză. Organizațiile economiei sociale, în special cele fără scop lucrativ, se confruntă adesea cu obstacole în calea investițiilor substanțiale în tehnologiile digitale. Sprijinul extern poate contribui la reducerea acestui decalaj și la asigurarea faptului că atât angajații, cât și utilizatorii serviciilor pot utiliza eficient soluțiile digitale.
- Îmbunătățirea **accesibilității** este vitală pentru a garanta că instrumentele digitale și programele de formare sunt incluzive și adaptate pentru a satisface nevoile diverse ale angajaților și ale utilizatorilor serviciilor. Acordarea priorității accesibilității garantează că toată lumea, indiferent de trecutul sau abilitățile sale, poate beneficia de eforturile de transformare digitală.

Aceste considerente evidențiază necesitatea unei abordări strategice care să combine investițiile financiare, adaptabilitatea culturală, parteneriatele puternice și incluziunea pentru a genera progrese durabile.

4.2.5 Rezumat și concluzie

Deși toate țările participante au împărtășit interesul și angajamentul de a **îmbunătăți incluziunea și maturitatea digitală**, prioritățile și strategiile lor au **reflectat nevoile și contextele locale**. Deși valorile economiei sociale se aliniază îndeaproape cu considerentele etice și sociale, aceste aspecte nu au fost întotdeauna un obiectiv principal în rândul grupurilor țintă. Conștientizarea implicațiilor potențiale ale utilizării anumitor instrumente digitale sau angajarea în practici neetice pare să fie limitată.

A fost acordată o anumită atenție proprietății datelor și securității cibernetică, însă discuțiile privind implicațiile etice și societale mai largi ale alegerilor tehnologice au fost mai puțin frecvente. În special, **s-a reflectat puțin asupra dependențelor pe care le pot crea tehnologiile digitale și asupra modului în care acestea ar putea afecta obiectivele de economie socială ale organizațiilor**. În plus, conștientizarea instrumentelor alternative care se aliniază valorilor sociale ale întreprinderilor sociale și orientările privind selectarea celor mai potrivite au părut insuficiente.

Acest lucru sugerează o **oportunitate de a consolida alfabetizarea în ceea ce privește instrumentele digitale etice și responsabile**, sprijinirea organizațiilor în luarea de decizii în cunoștință de cauză care să corespundă valorilor și obiectivelor lor pe termen lung.

Toate grupurile de discuții au evidențiat importanța **formării centrate pe utilizator** și a **sistemelor accesibile**, în special pentru angajații cu competențe digitale limitate sau pentru cei refractari la digitalizare. **Strategiile de implicare și sprijinul consecvent pentru eliminarea deficitelor de competențe digitale** au fost recunoscute ca fiind esențiale în toate țările.

În plus, toate țările au subliniat necesitatea de a **îmbunătăți infrastructura digitală** și de a **promova colaborarea cu organizațiile publice și private** pentru a elimina obstacolele din calea adoptării tehnologiei digitale, inclusiv constrângerile financiare.

În ciuda acestor obiective comune, **au apărut diferențe notabile între țări din cauza nivelurilor diferite de maturitate digitală și a domeniilor de interes specifice**, de exemplu:

- În **Spania și Olanda**, a existat **un nivel mai ridicat de adoptare a tehnologiilor și instrumentelor digitale avansate**, inclusiv a platformelor de inteligență artificială, de realitate virtuală și de analiză a datelor, precum și a platformelor specifice care vizează îmbunătățiri operaționale.
- În **România**, participanții au acordat prioritate **dezvoltării de metodologii adecvate pentru toți angajații și organizațiile** care trec la fluxuri de lucru digitale. De asemenea, aceștia au subliniat **adaptarea structurii economiei sociale pentru a se alinia la inovațiile digitale emergente**.
- În **Belgia**, accentul a fost pus pe **incluziune** și pe dezvoltarea și punerea în aplicare a **DWI**, de exemplu, pentru lucrătorii mai puțin calificați. Utilizarea **formării la locul de muncă** pentru a facilita învățarea tehnologiilor integrate a fost, de asemenea, o prioritate-cheie.

Aceste diferențe ilustrează modul în care diversele abordări sunt modelate de provocările și oportunitățile unice ale fiecărei țări, în timp ce obiectivele comune evidențiază nevoia generală de incluziune, colaborare și dezvoltare a infrastructurii în transformarea digitală a WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități.

5 DIGIT-ABLE Hub-uri de Inovare si Accelerare Digitală

5.1 Contextul Hub-urilor europene de inovare digitală

Nivelul de digitalizare în țările europene și în întreprinderile de diferite dimensiuni indică faptul că doar 20 % dintre IMM-uri sunt puternic digitalizate și au adoptat serviciile de e-guvernare (Comisia Europeană, 2019). Ca răspuns politic emergent la provocările digitalizării și competitivității digitale în întreaga Europă, Comisia Europeană a lansat Digital Innovation Hubs (DIHs) pentru o perioadă de trei ani începând cu 2016 (Miörner et al., 2019).

Hub-urile europene de inovare digitală (EDIH) au fost înființate în cadrul Programului Europa digitală și joacă un rol esențial în conturarea strategiei Uniunii Europene de promovare a transformării digitale în toate industriile și sectoarele publice. În conformitate cu capitolul 1 articolul 2 alineatul (5) din Regulamentul UE de instituire a programului Europa digitală și de abrogare a Deciziei 2015/2240 (Regulamentul 2021/694), acestea sunt "entități juridice selectate în conformitate cu articolul 16 pentru a îndeplini sarcinile programului, în special pentru a furniza în mod direct sau a asigura accesul la expertiză tehnologică și instalații experimentale, precum echipamente și instrumente software, pentru a permite transformarea digitală a industriei și pentru a facilita accesul la finanțare. EDIH sunt deschise industriilor de toate tipurile și dimensiunile, în special IMM-urilor, întreprinderilor cu capitalizare medie, întreprinderilor mari și administrațiilor publice din întreaga Uniune, pentru a adopta tehnologiile digitale".

DIH-urile sunt concepute pentru a ajuta IMM-urile și organizațiile publice să navigheze în complexitatea transformării digitale și să adopte tehnologiile industriei 4.0, inclusiv inteligența artificială (AI), High-performanță (HPC) și soluții de securitate cibernetică (Sassanelli et al., 2021). Acestea urmăresc să promoveze dezvoltarea competențelor digitale avansate și să asigure interoperabilitatea soluțiilor digitale în sectorul public. DIH-urile joacă, de asemenea, un rol esențial în promovarea inovării regionale și în stimularea creșterii afacerilor locale prin contribuția la strategiile regionale de specializare inteligentă (RIS3) (Rissola & Sörvik, 2018).

Primul grup de țări care au sprijinit și dezvoltat DIH sunt din Europa de Vest, inclusiv Belgia, Franța, Italia, Luxemburg, Olanda și Germania. Mai mult de 500 de DIH-uri sunt disponibile pentru organizațiile din Europa, dintre care 309 sunt pe deplin operaționale. Toate statele naționale ale UE împreună intenționează să lanseze 251 de noi DIH-uri suplimentare, ținând seama de cadrul financiar actual al programului Orizont 2020 al UE (Georgescu et al., 2021).

Funcționalitatea DIH-urilor se realizează prin intermediul a patru domenii principale:

- **Testare înainte de investiții:** Întreprinderile pot utiliza DIH ca platformă de testare înainte de a face investiții, ceea ce le permite să exploreze și să identifice noi oportunități cu ajutorul tehnologiilor digitale avansate, inclusiv software și hardware.
- **Competențe și formare:** Pentru a se asigura că IMM-urile sunt dotate cu instrumentele și cunoștințele relevante de care au nevoie pentru transformarea digitală, aceste Hub-uri oferă servicii precum programe de formare a formatorilor, bootcamps, stagii, schimb de programe și materiale de formare.
- **sprijin pentru investiții:** În plus, aceste Hub-uri oferă canale de acces la oportunități de subvenționare și investitori pentru a permite organizațiilor să își construiască propriile modele de afaceri, precum și acces la programe de accelerare ale UE, cum ar fi InvestEU și Horizon Europe.
- **Promovarea ecosistemului de inovare:** DIH-urile joacă un rol important într-un ecosistem al inovării (Goetheer &

Butter, 2017) prin încurajarea creării de rețele și a colaborării între piețe, sectorul public, instituții de cercetare etc. În acest fel, ele asigură cooperarea transfrontalieră în întreaga UE (Kalpaka et al., 2020).

Într-un mediu global incert, DIH-urile pot sprijini dezvoltarea unui mediu digital echitabil și competitiv economiei, stimulând în același timp progresele strategice și de marketing (Georgescu et al., 2021). În plus, aceste hub-uri creează un spațiu comun pentru servicii digitale în zonele rurale, în beneficiul acestor regiuni prin consolidarea capacității lor de transformare digitală și prin creșterea competitivității lor prin digitalizare și integrarea în piața unică digitală europeană (Gernego et al., 2021). DIH-urile oferă servicii partajate infrastructura și încurajează inovarea prin crearea condițiilor pentru co-crearea cu cetățeni și încorporarea soluțiilor de oraș inteligent. În plus, acestea sporesc oportunitățile de creare de rețele între diverse organizații, inclusiv IMM-uri, instituții academice, start-up-uri și furnizori de servicii.

În ciuda potențialului lor, DIH se confruntă cu mai multe provocări în avansarea transformării digitale, inclusiv inegalități economice și disparități regionale în ceea ce privește infrastructura digitală, care împiedică eforturile de realizare a incluziunii digitale. Majoritatea DIH își desfășoară activitatea în mediul lor obișnuit de părți interesate și nu par să aibă competențele necesare pentru a ajunge la un număr mult mai mare de IMM-uri (tradiționale). Pe de altă parte, multe IMM-uri nu sunt suficient de conștiente de capacitățile și oportunitățile oferite de DIH-uri, ceea ce va influența strategia acestor companii în utilizarea capacităților acestor Hub-uri. În plus, provocări precum lipsa de lucrători calificați, dificultăți operaționale și resurse limitate împiedică și mai mult capacitatea de a utiliza pe deplin serviciile DIH. Rolul esențial al educației, formării și dezvoltării competențelor evidențiază provocările permanente în ceea ce privește implicarea celor care nu sunt încă implicați în inițiativele politice menite să promoveze aceste eforturi. În plus, deși DIH colaborează cu parteneri din ecosistem, cum ar fi autoritățile regionale, universități și clustere industriale, acestea nu s-au transformat încă în platforme multilaterale pe deplin funcționale, ceea ce le poate limita eficacitatea în calitate de facilitatori. În ciuda faptului că reprezintă o inițiativă politică relativ nouă, DIH-urile au făcut pași remarcabili în conturarea identității lor și în stabilirea lor ca motoare ale dezvoltării digitale transformare în regiunile lor. Cu toate acestea, există un potențial semnificativ de creștere a capacității acestora de a servi o gamă mai largă de IMM-uri din întreaga Europă (Miörner et al., 2019).

În cadrul proiectului DIGIT-ABLE, obiectivul este de a **înființa patru Hub-uri de inovare și accelerare digitală pentru întreprinderile sociale**, câte unul în fiecare țară participantă la proiect (Belgia, Olanda, România și Spania), pentru a sprijini nevoile WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități și pentru a le oferi îndrumarea necesară în timpul inovării tehnologice (cum ar fi hackathons, schimb de cunoștințe și programe de formare). Aceste DIAHs pot fi **hub-uri nou create sau, de preferință, colaborări cu hub-uri sau EDIH-uri deja existente** pentru creșterea sinergiilor și integrarea valorii adăugate a economiei sociale în operațiunile existente ale Hub-urilor. În această privință, este esențial **să se evalueze dacă obiectivele și valorile Hub-urilor alese se aliniază cu cele economiei sociale**. Acest proces este o componentă cheie a WP3, care va fi dezvoltat împreună cu identificarea nevoilor descrise în acest produs, ca parte a WP2.

5.2 (E)DIH-uri eligibile pentru DIGIT-ABLE la nivel de țară

Belgia găzduiește 7 EDIH-uri. După analizarea eligibilității, Groep Maatwerk și Lichtwerk au identificat 2 EDIH-uri care sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în **Flandra: DIGITALIS și Flanders AI EDIH** (anexa III - tabelul 11). În plus, Flandra are 12 hub-uri sociale și circulare (anexa III - tabelul 12). Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH.

Olanda găzduiește 14 EDIH-uri. După analizarea eligibilității, De Omslag și Waag Society au identificat 2 EDIH-uri care sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Olanda: **Dutch Societal Innovation Hub și EDIH Digital Hub Noordwest** (anexa III - tabelul 13). Acest lucru s-a bazat atât pe domeniul de aplicare geografic, cât și pe sectorul țintă al EDIH-urilor. În plus, Olanda sunt 8 hub-uri sociale și circulare. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH. Pe baza sferei geografice a Hub-urilor sociale, 4 au fost identificate ca potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Olanda: **Digivaardig in de Zorg, Impact Amsterdam, Kennisalliantie Inclusie en Technologie (KIT) și MeentCoop** (anexa III - tabelul 14).

România găzduiește 9 EDIH-uri. În urma analizei eligibilității, ADV România și APass au identificat 1 EDIH care este potențial eligibil pentru DIGIT-ABLE în România: **Digital Innovation Zone (eDIH-DIZ)** (Anexa III - Tabelul 15). În plus, România are 3 hub-uri axate pe economia socială. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH, deși sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în România (Anexa III - Tabelul 16).

Spania găzduiește 26 de EDIH-uri. După analizarea eligibilității, AMICA și Grupo Femxa au identificat o listă lungă de 20 de EDIH-uri care sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Spania, rezultând o listă scurtă de 3 EDIH-uri: **Basque Digital Innovation Hub (BDIH), CyberDIH și Distrito Digital Comunidad Valenciana** (anexa III - tabelul 17). În plus, Spania are 2 hub-uri axate pe economia socială. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH, deși sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Spania (anexa III - tabelul 18).

5.3 Perspective asupra bunelor practici ale (E)DIH-urilor existente și recomandări pentru HUB-urile DIGIT-ABLE

Pentru a valorifica în mod eficient practicile bine stabilite ale EDIH-urilor existente, au fost efectuate cercetări documentare asupra a două Hub-uri din fiecare țară participantă, precum și interviuri cu reprezentanții acestora, realizate de partenerii naționali. Toți interviuatorii au utilizat același model și aceeași metodologie semi-structurată, adresând intervievaților întrebări de cercetare calitativă cu privire la originea și structura centrului, grupurile țintă și obiectivele acestuia, serviciile oferite, finanțarea și parteneriatele, precum și lecțiile învățate (anexa IV). Rapoartele privind bunele practici din diferite țări au fost analizate, prioritizate și rezumate, ceea ce a condus la următoarele concluzii.

5.3.1 Crearea unui ecosistem de colaborare

Construirea unui ecosistem solid de parteneri este evidențiată în mod constant ca o piatră de temelie a succesului, dezvoltarea ecosistemului fiind universal recunoscută ca fiind esențială pentru extinderea serviciilor și abordarea problemelor sistemice. Prin urmare, părțile interesate sunt esențiale pentru succesul DIGIT-ABLE DIAHs, iar identificarea, maparea și prioritizarea acestora facilitează intervențiile direcționate și cu impact. Colaborarea dintre universități, furnizori de tehnologie, organisme guvernamentale și întreprinderi garantează că DIGIT-ABLE DIAH devine un hub central pentru expertiză și inovare. Aceste ecosisteme permit WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități să aibă acces la cunoștințe tehnice, oportunități de finanțare și rețele pentru sprijin și inspirație. Un ecosistem puternic abordează, de asemenea, provocările specifice regiunii, creând un cadru unificat pentru rezolvarea problemelor și stimularea inovării.

Menționat în toate rapoartele privind bunele practici: DIGITALIS, Flanders AI EDIH, Digital Hub Noordwest, KIT, DIHGIGAL, DATAlife Digital Innovation Hub, Digital Innovation Zone și Transylvania Digital Innovation Hub.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3 și WP5)

Utilizați maparea părților interesate DIGIT-ABLE din fiecare țară (anexa V) ca un instrument dinamic pentru a construi relații durabile cu diferite grupuri și pentru a le implica în mod corespunzător în diferite etape dezvoltării DIGIT-ABLE DIAH în fiecare țară.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP4 și WP5)

Investiți în parteneriate cu universități locale, organisme din sectorul public, experți și furnizori de tehnologie pentru a crea împreună programul de formare DIGIT-ABLE pentru WISE și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități și pentru a crea un ecosistem de colaborare până la sfârșitul proiectului.

5.3.2 Plan pentru durabilitate pe termen lung

Sustenabilitatea Hub-urilor după perioada lor inițială de finanțare UE este o preocupare recurentă. Multe hub-uri se confruntă cu incertitudini cu privire la modul în care vor continua să funcționeze atunci când se încheie perioada de finanțare de trei ani. Se pune un accent puternic pe dezvoltarea unor modele de afaceri durabile, cum ar fi cotizațiile membrilor, fondurile private parteneriate sau finanțare guvernamentală suplimentară. Pentru hub-urile care lucrează cu WISE și organizațiilor care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea unei finanțări pe termen lung garantează că organizațiile vulnerabile pot continua să primească sprijin esențial.

Menționat în cel puțin 6 rapoarte privind bunele practici: DIGITALIS, Flanders AI EDIH, Digital Hub Noordwest, KIT, DIHGIGAL și Transylvania Digital Innovation Hub.

Recomandare pentru cursul ulterior al proiectului DIGIT-ABLE (WP3)

Stabilirea unui model de afaceri diversificat pentru DIGIT-ABLE DIAH, combinând finanțarea publică, taxele de serviciu și sponsorizările private pentru a menține operațiunile și a se adapta nevoilor viitoare. În acest scop, utilizați metodologii dovedite, cum ar fi Business Model Canvas.

5.3.3 Adoptați o abordare de tipul "Testați înainte de a investi"

Această abordare apare ca una dintre cele mai frecvent menționate practici, permițând organizațiilor să testeze instrumentele și tehnologiile digitale înainte de a se angaja în investiții substanțiale. Aceasta contribuie la reducerea riscului financiar și la consolidarea încrederii în procesul de tranziție. SE, care operează adesea cu bugete restrânse, sunt în special potrivite pentru acest model, deoarece le oferă un spațiu sigur pentru a explora soluții fără presiune financiară.

Menționat în cel puțin 5 rapoarte privind bunele practici: DIGITALIS, Flanders AI EDIH, Digital Hub Noordwest, Digital Innovation Zone EDIH și Transylvania Digital Innovation Hub.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Oferirea unui "mediu de testare" pentru instrumente precum inteligența artificială sau platformele digitale special adaptate la provocările operaționale ale SE.

5.3.4 Asigurarea unui sprijin financiar accesibil

Sprijinul financiar este o temă esențială pentru toți intervievații, deoarece multe IMM-uri și organizații se luptă să acceseze capital pentru transformarea digitală. Persoanele intervievate subliniază importanța serviciilor subvenționate, a îndrumării privind accesarea subvențiilor și a ajutorului în ceea ce privește cererile de finanțare pentru a reduce barierele de intrare. Acest lucru este deosebit de important pentru SE, care operează adesea cu marje reduse și se bazează pe finanțare externă.

Menționat în cel puțin 5 rapoarte privind bunele practici: DIGITALIS, Flanders AI EDIH, DIHGIGAL, Transylvania Digital Innovation Hub și DATAlife.

Recomandări generale pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Utilizați rapoartele de țară B-WISE privind sursele și oportunitățile de finanțare. Oferiți ateliere de lucru privind navigarea prin mecanismele de finanțare ale UE, naționale și regionale sau consultanță individuală pentru a ajuta WISE-urile și organizațiile care oferă servicii persoanelor cu dizabilități să obțină finanțare pentru investițiile în tehnologie.

5.3.5 Oferiți formare completă în domeniul competențelor digitale

Formarea în domeniul competențelor digitale este identificată în mod constant ca o ofertă-cheie a Hub-urilor de succes. O formare eficientă ar trebui să fie inclusivă și să vizeze toate nivelurile unei organizații, de la angajații debutanți până la conducerea superioară.

Intervievații subliniază, de asemenea, importanța furnizării de programe de formare personalizate, cum ar fi cursuri Practice ateliere sau module sectoriale specifice.

În plus, formarea ar trebui să ajute participanții să reflecteze în mod critic asupra tehnologiilor pe care să le adopte și asupra modului de gestionare a datelor, asigurându-se că alegerile lor se aliniază obiectivelor economiei sociale.

Menționat în cel puțin 5 rapoarte privind bunele practici: DIGITALIS, Flanders AI EDIH, Digital Hub Noordwest, DIHGIGAL și DATAlife.

Recomandare pentru cursul ulterior al proiectului DIGIT-ABLE (WP4)

Asigurați-vă că programul de formare DIGIT-ABLE include o combinație de îmbunătățire a competențelor digitale operaționale ale persoanelor și de consolidare a capacităților strategice ale organizației. Permiteți alegerea între formarea competențelor de bază și cea a experților, precum și între concentrarea pe un proiect inițial de digitalizare sau pe o strategie mai amplă de transformare digitală la nivelul întregii organizații.

5.3.6 Să ofere o evaluare a maturității digitale și să adapteze serviciile la nevoile locale

Adaptarea serviciilor la nevoile specifice regiunii sau sectorului este esențială pentru maximizarea impactului, după cum au subliniat mai mulți intervievați. Evaluările maturității digitale ajută hub-urile să înțeleagă unde se află fiecare organizație și să identifice cele mai relevante intervenții.

Menționat în cel puțin 4 rapoarte privind bunele practici: DIGITALIS, DIHGIGAL, Digital Hub Noordwest și Digital Innovation Zone EDIH.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Integrarea instrumentului existent EDIH de evaluare a maturității digitale (DMA) în programul de formare DIGIT-ABLE. Utilizați-l ca un prim pas obligatoriu pentru a măsura nivelul actual de digitalizare din cadrul SE și pentru a oferi o cale structurată către transformarea și maturitatea digitală.

5.3.7 Acționează ca intermediari tehnologici

Hub-urile joacă adesea un rol de intermediar, punând în legătură IMM-urile și organizațiile cu furnizorii de tehnologie și universitățile. Această funcție de legătură reduce decalajul dintre cerere și ofertă, promovând încrederea și facilitând procesul de adoptare. Pentru SE, care pot să nu aibă expertiza tehnică necesară pentru a alege și implementa instrumente, acest rol poate fi esențial.

Menționat în cel puțin 4 rapoarte privind bunele practici: DIGITALIS, DIHGIGAL, Digital Hub Noordwest și Digital Innovation Zone EDIH.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Furnizarea, în colaborare cu EDIH-urile existente sau cu experți neutri, de recomandări pentru soluții și strategii de implementare care să se alinieze nevoilor operaționale și bugetelor WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități.

5.3.8 Accent pe incluziune, accesibilitate și tehnologie

Incluziunea este un obiectiv central în Hub-uri precum hub-urile TINT lansate de KIT, unde tehnologia este utilizată pentru a împuternici grupurile dezavantajate și pentru a îmbunătăți accesibilitatea. Acest lucru este mai puțin valabil în majoritatea EDIH-urilor care au fost intervievate. Adoptarea unor strategii similare pentru DIGIT-ABLE DIAHs, WISEs și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități le-ar putea ajuta să își deservească mai bine populațiile țintă.

Menționat în cel puțin 3 rapoarte privind bunele practici: Digital Hub Noordwest, KIT și DATAlife.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Evidențierea instrumentelor asistive pentru formarea profesională și a tehnologiilor care îmbunătățesc accesul persoanelor cu dizabilități la piața muncii sau la sarcinile pe care acestea (aspiră să le) îndeplinească. Promovarea forței WISE-urilor și a organizațiilor în furnizarea de servicii pentru persoanele cu dizabilități prin prezentarea capacității lor de a adapta munca la abilitățile fiecărui angajat, servind drept exemplu pentru economia tradițională.

5.3.9 Promovarea sensibilizării și a schimbării culturale

Promovarea conștientizării transformării digitale și a beneficiilor acesteia este frecvent menționată ca fiind un prim pas necesar în implicarea organizațiilor. Vizitele de afaceri, atelierile, demonstrațiile interactive, evenimentele comunitare și exemplele de bune practici ale IMM-urilor, WISE-urilor și organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități și care s-au extins impactul lor prin adoptarea tehnologiei digitale, pot inspira SE și le pot ajuta să vizualizeze beneficiile potențiale ale instrumentelor digitale, rămânând în același timp aliniată la obiectivele economiei sociale.

Menționat în cel puțin 3 rapoarte privind bunele practici: DIHGIGAL, DIGITALIS și Transylvania Digital Innovation Hub.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Recomandăm ca toate DIAH-urile să înceapă cu activități de sensibilizare, cum ar fi prezentarea potențialului de transformare digitală pentru sector și promovarea serviciilor DIAH. Cu toate acestea, trebuie să se țină seama întotdeauna de faptul că tehnologia este doar un mijloc pentru atingerea unui scop, nu un scop în sine. Gestionarea eficientă a schimbării și câștigarea atât a minților, cât și a inimilor organizației sunt cruciale pentru realizarea unei transformări digitale durabile și centrate pe om.

5.3.10 Consolidarea inovării și accelerării prin intermediul unui program personalizat

Structurile de guvernare și serviciile locale permit Hub-urilor să răspundă mai bine nevoilor specifice ale regiunilor lor. Această adaptabilitate garantează că hub-urile rămân relevante și eficiente. Pentru WISE și organizațiile care furnizează pentru persoanele cu dizabilități, sprijinul adaptat la nivel local poate aborda provocări precum deficiențele de infrastructură sau problemele specifice sectorului.

Menționat în cel puțin 3 rapoarte privind bunele practici: Digital Hub Noordwest, KIT și DIHGIGAL.

Recomandări pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3, WP4 și WP5)

Deși în fiecare țară hub-ul DIGIT-ABLE își propune să consolideze atât inovarea digitală, cât și accelerarea, acesta trebuie să ia în considerare diferențele naționale și regionale. România, aflându-se în primele etape ale digitalizării în sectorul SE, ar putea să se concentreze în principal pe promovarea inovării fundamentale. Între timp, celelalte țări ar putea acorda prioritate extinderii și optimizării practicilor digitale existente și emergente pentru a accelera transformarea digitală, rămânând totodată conștiente de necesitatea de a sprijini, de asemenea, inovarea digitală incipientă.

Recomandare pentru desfășurarea ulterioară a proiectului DIGIT-ABLE (WP3)

Utilizați același nume pentru hub-urile înființate prin DIGIT-ABLE în toate țările. Este important ca denumirea să reflecte atât grupul țintă, cât și diferitele etape ale transformării digitale (indiferent de etapa pe care se concentrează o anumită țară). Recomandarea noastră este denumirea "Digital Innovation and Acceleration Hub for Social Enterprises" (DIAH-SE).

5.4 (E)DIH(uri) selectate pentru DIGIT-ABLE nivel național

În fiecare dintre cele patru țări, partenerii naționali au evaluat cu atenție introducerea DIGIT-ABLE Digital Innovation and Acceleration Hub (DIAH):

- **Belgia:** Partenerii consorțiului (Groep Maatwerk, Lichtwerk și VUB) au decis să conecteze DIGIT-ABLE DIAH la cele două EDIH flamande care se aflau pe lista lor scurtă: **DIGITALIS** și **Flanders AI EDIH**.
- În **Olanda**, DIGIT-ABLE DIAH a devenit un hub separat: **Digital Transition Hub** ("De Digitale Omslag Hub"), înființat de partenerii consorțiului De Omslag și Waag Society.
- ADV România și APass au decis să conecteze DIGIT-ABLE DIAH din **România la Hub-ul de inovare digitală existent (eDIH-DIZ)**.
- **Spania:** AMICA și Grupo Femxa au ales să conecteze sistemul spaniol DIGIT-ABLE DIAH la două EDIH-uri existente: **Digital Innovation Hub Industrial de Galicia (DIHGIGAL)** și **DATALife Digital Innovation Hub**. Deși niciunul dintre aceste EDIH-uri nu figura pe lista inițială a AMICA și a Grupo Femxa, ambii parteneri ai consorțiului au decis, pe baza interviurilor realizate, să colaboreze cu ambele EDIH-uri.

În decembrie 2024 și ianuarie 2025, proiectul DIGIT-ABLE și DIAH-urile asociate acestuia au fost lansate în fiecare dintre cele patru țări. Scopul principal al evenimentelor de lansare a fost de a prezenta conceptul, obiectivele și modelele operaționale ale DIAH părților interesate cheie. Acest obiectiv a fost atins prin prezentări și discuții interactive care au clarificat rolul DIAH în sprijinirea sectorului digital transformarea WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități. Rezultatele evenimentelor de lansare sunt prezentate într-un raport separat, realizat de ADV România, liderul WP3 (ADV România, 2025).

6 Programul de formare DIGIT-ABLE

Pentru a pune bazele WP4 (activități de consolidare a capacităților, inclusiv ateliere și de formare menite să doteze personalul și conducerea cu competențele digitale necesare), partenerii au conceput un programul provizoriu de formare prezentat în propunerea de proiect în timpul grupurilor de discuții (trans)naționale. Pentru a încorpora expertiza proiectului B-WISE, un sondaj digital a fost distribuit partenerilor consorțiului său. Pe baza informațiilor obținute în cadrul grupurilor de reflecție, a răspunsurilor la sondaj și a unei analize a literaturii de specialitate privind proiectarea eficientă a instruirii, au fost formulate recomandări privind cadrul, conținutul și strategia de implementare a programul de formare.

6.1 Contribuții din partea proiectului B-WISE

În noiembrie 2024, toți cei 30 de parteneri de consorțiu ai proiectului Erasmus+ B-WISE au fost intervievați cu privire la cea mai adecvată modalitate de dezvoltare a programului de formare DIGIT-ABLE și la conținutul preferat al acestuia. Au fost **22 de respondenți din 9 state membre ale UE**. Austria a numărat 4 respondenți; Belgia și Italia 3 respondenți fiecare; Croația, Franța, Olanda, Lituania și Spania 2 respondenți fiecare; iar Slovenia 1 respondent. Un respondent a reprezentat nivelul UE. 50% dintre respondenți au reprezentat un furnizor de formare profesională, 36% o federație WISE, 9% dintre respondenți au reprezentat experți și 5% o institut de cercetare.

6.1.1 Sondaj privind abordarea dezvoltării programului de formare

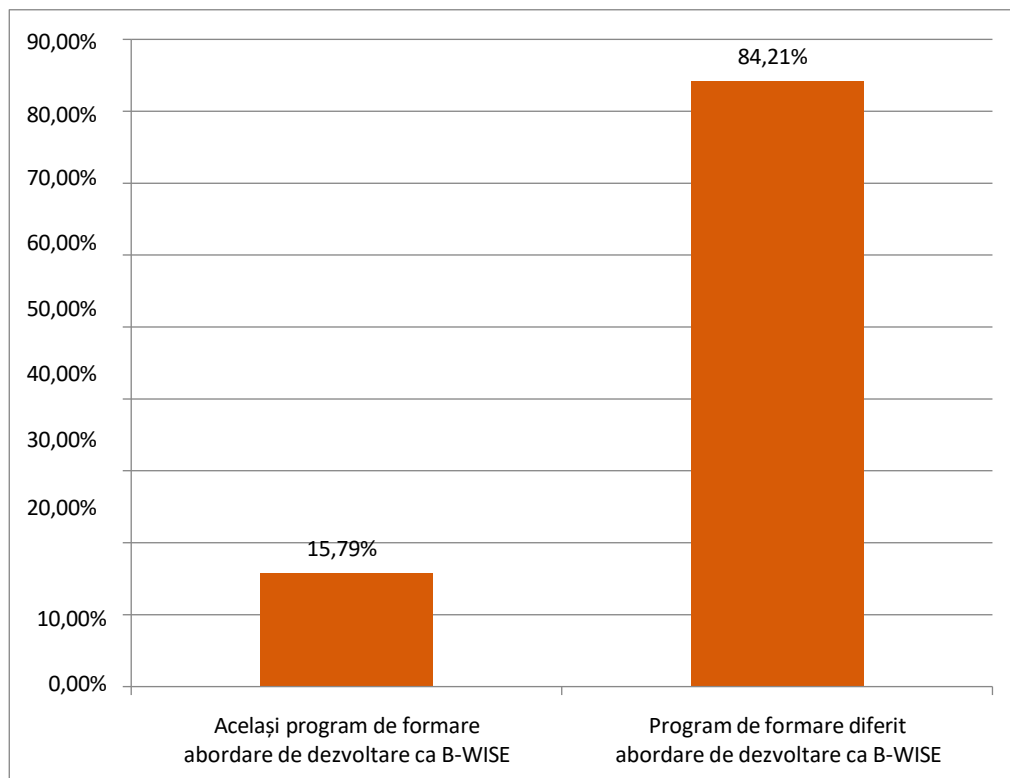
O majoritate semnificativă a respondenților a indicat că **programul de formare DIGIT-ABLE ar fi cel mai bine dezvoltat într-un mod diferit de programul de formare B-WISE**, pe baza lecțiilor învățate proiectul B-WISE:

Aceeași abordare ca B-WISE:

- 1) Începeți cu un cadru co-creat (curriculum).
- 2) Crearea unui proiect de program universal de formare în limba engleză.
- 3) Testați-l în diferite țări (este necesară traducerea/localizarea).
- 4) Revizuirea și finalizarea programului universal în limba engleză pe baza feedback-ului din diferite țări.

Abordare diferită, așa cum a sugerat marea majoritate a respondenților:

- 1) Începeți cu un cadru co-creat (curriculum).
- 2) Creați un program de formare localizat pentru fiecare țară (în limba locală).
- 3) Testați-l în diferite țări.
- 4) Compilarea programului universal în limba engleză pe baza conținutului pilotat din diferite țări.

Graficul 2 - Abordarea recomandată pentru dezvoltarea programelor de formare în funcție de partenerul B-WISE sondaj

6.1.2 Studiu privind nevoile programului de formare

Pe baza expertizei partenerilor proiectului B-WISE, programul de formare DIGIT-ABLE ar trebui să fie **modular și flexibil**. În acest scop, a fost co-creat următorul concept:

- un **modul de bază recomandat** pentru toate organizațiile, la care să participe cel puțin un participant, dar de preferință un grup de participanți din aceeași organizație;
- o **serie de module opționale** din care cursanții și organizațiile pot alege, în funcție de propriile nevoi.

6.1.2.1 Modul de bază recomandat

Pe baza propunerii de proiect și a contribuției partenerilor proiectului B-WISE, modulul de bază recomandat trebuie să conțină cel puțin:

- o **evaluare a maturității digitale** sau o scanare a maturității digitale la nivel organizațional (de exemplu, EDIH DMA);
- o introducere în **tehnologiile asistive** sau incluzive;
- o introducere în cadrul pentru **transformarea digitală centrată pe om**;
- **studii de caz și bune practici privind transformarea digitală**.

6.1.2.2 Module opționale în funcție de nevoi

Respondenții au fost rugați să clasifice o listă lungă de module posibile pentru programul de formare DIGIT-ABLE pe baza nevoilor WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în țările lor. Astfel, au putut alege dintre următoarele 9 module, care se bazează pe propunerea inițială de proiect și pe observațiile acestora din proiectul B-WISE (Galera et al., 2022). Fiecare modul a fost prezentat pe scurt în prealabil. Modulele au fost prezentate fiecărui respondent în ordine aleatorie.

Inovare digitală, accelerare și transformare prin AI (de exemplu, prin ChatGPT, Bing AI Image Creator, Perplexity etc.)

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază în domeniul AI
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor avansate în domeniul AI
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect AI la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin date și analiză

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază în domeniul datelor și analizei
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formare profesională avansată în domeniul datelor și analizei
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect privind datele și analiza la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin accesibilitate digitală

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază în domeniul accesibilității digitale (inclusiv limbajul clar)
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formare profesională avansată în domeniul accesibilității digitale
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect de accesibilitate digitală la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin alfabetizare digitală

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază în domeniul alfabetizării digitale (WSNs / PWDs)
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formare în competențe avansate de alfabetizare digitală (WSNs / PWDs)
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect de alfabetizare digitală la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin marketing și comunicare digitală

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază Digital MARCOM
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formare în domeniul competențelor avansate Digital MARCOM
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect MARCOM digital la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin instrucțiuni de lucru digitale (realitate augmentată și mixtă)

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Instrucțiuni de lucru digitale - formarea competențelor de bază
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Instrucțiuni de lucru digitale - formare profesională avansată
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect privind instrucțiunile de lucru digitale la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin e-learning

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Crearea de competențe de bază prin e-learning
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Crearea de competențe avansate prin e-learning
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect de e-learning la nivel organizațional

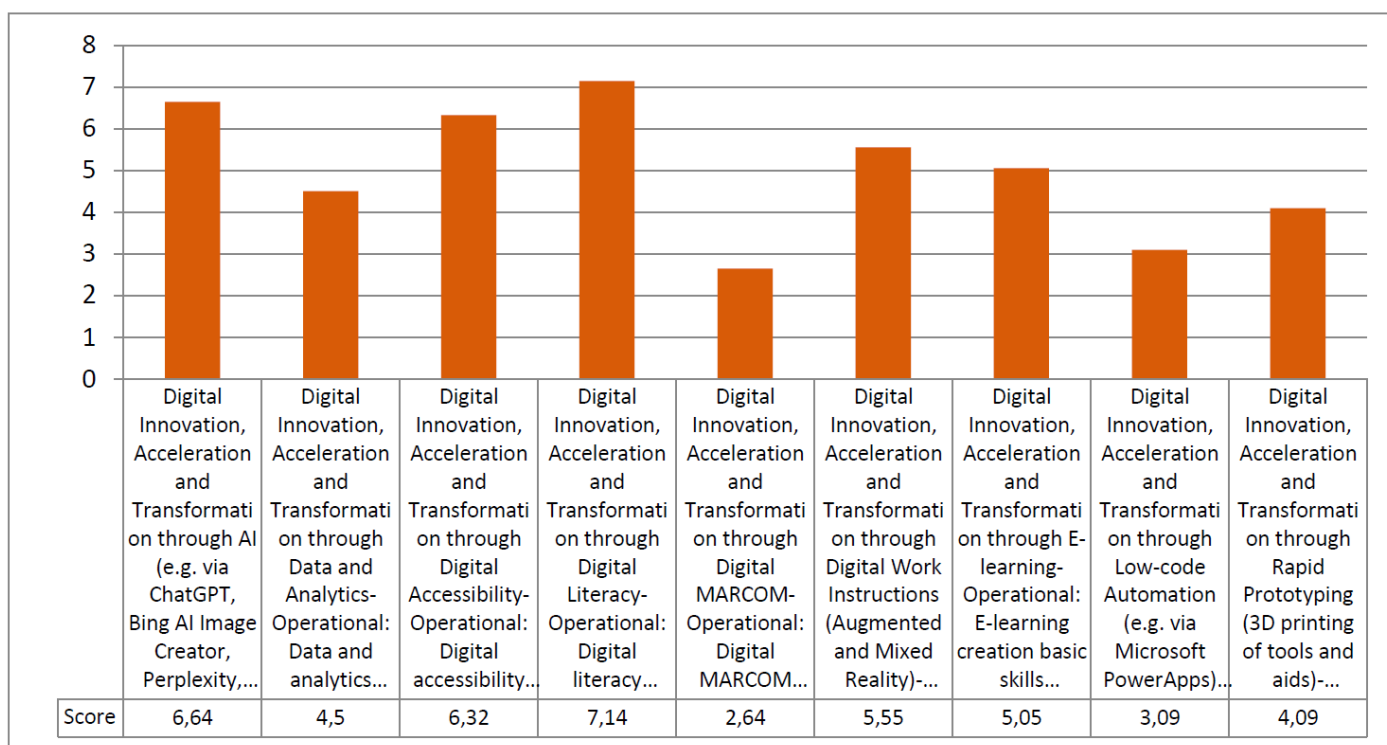
Inovare, accelerare și transformare digitală prin automatizare lowcode (de exemplu, prin Microsoft PowerApps)

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază pentru automatizarea low-code
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formare în competențe avansate de automatizare low-code
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect de automatizare low-code la nivel organizațional

Inovare digitală, accelerare și transformare prin prototipuri rapide (imprimare 3D de instrumente și ajutoare)

- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formarea competențelor de bază în domeniul imprimării 3D
- Dezvoltarea competențelor operaționale: Formare în competențe avansate de imprimare 3D
- Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect de prototipare rapidă la nivel organizațional

Graficul 3 - Clasamentul general al nevoilor digitale conform sondajului partenerilor B-WISE

Tabelul 3 - Top 3 al nevoilor digitale conform sondajului partenerilor B-WISE

	Modul	% de participanți care au avut modulul în top 3
1	Inteligența artificială	68%
2	Alfabetizare digitală	59%
3	Accesibilitate digitală	55%
4	Instrucțiuni de lucru digitale	45%

	Modul	% de participanți care au avut modulul în top 3
5	Date și analiză	23%
6	Prototipare rapidă	18%
7	E-learning	14%
8	Automatizare low-code	9%
9	Marketing și comunicare digitală	9%

Pe baza clasamentelor de mai sus, a fost făcută următoarea **propunere pentru a obține feedback de la participanții focus grupurilor DIGIT-ABLE** din noiembrie și decembrie 2024.

Tabelul 4 - Clasificarea nevoilor digitale pe baza sondajului B-WISE, astfel cum a fost prezentat pentru feedback în cadrul grupurilor naționale de discuții DIGIT-ABLE

Categoric da	Mai degrabă da	Îndoială	Mai degrabă nu
Inteligență artificială Alfabetizare digitală	Accesibilitate digitală Instrucțiuni de lucru digitale	Prototipuri rapide de date și analiză	E-learning Automatizare low-code Marketing și comunicare digitală

6.2 Contribuții din partea grupurilor naționale de discuții DIGIT-ABLE

Formarea este o piatră de temelie a călătoriei de transformare digitală în cadrul organizațiilor din economia socială, prezentând atât oportunități, cât și provocări. Participanții la grupurile de discuții (trans)naționale au împărtășit diferite abordări și experiențe legate de formare, evidențiind cele mai bune practici, lacunele și nevoile viitoare, astfel cum se detaliază în capitolul 4.

În plus, în timpul fiecărui grup de discuții, participanții au fost invitați să reflecteze asupra priorităților lor cu privire modulele programului de formare DIGIT-ABLE, astfel cum sunt prezentate în subcapitolul 6.1, pe baza rezultatelor proiectului B- WISE.

Următoarele subcapitole analizează, pentru fiecare țară, practicile existente, provocările întâmpinate în timpul formare și prioritățile pentru modulele programului de formare DIGIT-ABLE. Rezultatele votului grupului de reflecție transnațional sunt prezentate în subcapitolul 6.3.

6.2.1 Belgia: rezultatele programului național de formare grupuri de reflecție

În Belgia, nevoile de formare au fost clasificate în **niveluri de bază și avansate**. Formarea de bază include înțelegerea aplicațiilor AI, în timp ce formarea avansată se concentrează pe domenii precum ingineria promptă. De exemplu, un participant a subliniat importanța AI pentru DWI, gestionarea datelor și automatizarea codurilor reduse, deoarece aceste instrumente reduc barierele în calea adoptării. Un alt participant a subliniat rolul AI în domeniul digital al comunicării, cum ar fi crearea de comunități WhatsApp pentru comunicarea internă și atingerea eficientă a angajaților. În plus, un participant a identificat provocarea de a distribui DWI și de a se asigura că acestea sunt accesibile tuturor angajaților într-un mod cuprinzător.

În general, **formarea practică axată pe competențele digitale de bază** a fost prioritară în Belgia, cu module privind AI (de exemplu, ChatGPT) și **alfabetizarea digitală**, recunoscute ca fiind **esențiale pentru reducerea decalajului digital** în rândul lucrătorilor. De asemenea, **DWI** au fost apreciate ca fiind esențiale pentru integrarea orientării în operațiunile zilnice. Cu toate acestea, e-learning, automatizarea low-code-urilor și marketingul în comunicarea digitală nu au fost considerate priorități, participanții exprimându-și preferința pentru sesiunile **practice, în persoană**.

6.2.2 Olanda: rezultatele programelor de formare grupurilor naționale de reflecție

WMO Focus Group (organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități)

Participanților la grupul de discuții al OMM li s-a pus la dispoziție o schiță tipărită a potențialului program de formare (anexa I, imaginea 3), care a dezvăluit câteva idei-cheie. Formarea în domeniul competențelor de bază, cum ar fi **alfabetizarea digitală și inteligența artificială**, a fost considerată esențială pentru a pregăti angajații pentru un viitor digital și pentru a integra tehnologia în procesele de lucru într-un mod practic. Cu toate acestea, au existat unele îndoieli cu privire la necesitatea unei formări obligatorii în AI pentru toți, deoarece **AI a fost considerată mai degrabă un instrument care să sprijine alte module decât un scop în sine**.

Anumite teme de formare, cum ar fi marketingul și comunicarea digitală, e-learning și prototiparea rapidă, au fost considerate mai puțin relevante pentru întreaga organizație, cu excepția cazului în care erau necesare pentru funcții specifice. În concluzie, programele de formare ar trebui să **se concentreze asupra nevoilor practice ale angajaților** și să **promoveze utilizarea tehnologiei digitale pentru a spori incluziunea**.

SF Focus Group (WISEs)

Proiectul tipărit (anexa I, imaginea 3) a fost, de asemenea, pus la dispoziția grupului SF. Participanții la focus-grupurile SF au subliniat importanța **încorporării marketingului și comunicării digitale, a e-learning-ului și a fluxurilor de lucru digitale în programele de formare**. **Datele și analiza**, precum și **măsurarea impactului**, au fost esențiale pentru evaluarea eficacității programelor și tehnologiilor, asigurarea alinierii cu nevoile organizaționale și ale clienților. **Tehnologia incluzivă ar trebui să rămână în centrul programelor de formare** pentru a sprijini mai bine persoanele cu nevoi speciale. Deși nu este o prioritate absolută, **alfabetizarea digitală** a fost identificată ca un domeniu care merită luat în considerare pentru incluziune. Participanții și-au exprimat preferința de a solicita **sfaturi și inspirație de la alte organizații și de a învăța din cele mai bune practici comune**.

6.2.3 România: rezultatele programului național de formare grup de discuții

În România, participanții la grupul național de discuții au evidențiat, de asemenea, succesul **abordărilor practice, hands-on** față de cursurile teoretice, cum ar fi:

- **Nevoia de cursuri în domeniul AI și al analizei datelor;**
- **Crearea de Hub-uri de inovare cu formare specializată adaptată SE.**

Participanții la focus grup au subliniat importanța **echilibrării cunoștințelor teoretice cu aplicațiile practice**, cu un accent deosebit pe **tehnologiile emergente** și pe **accesibilitate**. În general, participanții au subliniat necesitatea de a îmbunătăți infrastructura și instrumentele digitale, de a dezvolta programe de formare incluzive și practice și de a crea Hub-uri de inovare colaborative adaptate economiei sociale.

Pentru programul de formare din România, grupul național de reflecție a acordat prioritate **instrumentelor de inteligență artificială și alfabetizării digitale** ca module "cu siguranță da", dată fiind relevanța lor imediată pentru îmbunătățirea proceselor organizaționale. Există un interes în creștere pentru **accesibilitatea digitală, date și analiză**, precum și pentru **marketingul și comunicarea digitală**.

Module precum prototiparea rapidă au fost abordate cu o oarecare ezitare. Opțiunile avansate, cum ar fi e-learning și automatizarea codurilor reduse, nu au fost considerate prioritare, deoarece au fost preferate aplicațiile practice.

6.2.4 Spania: rezultatele programului de formare al grupului național de reflecție

Una dintre organizațiile participante a implementat programe obligatorii, bazate la locul de muncă, care aliniază formarea profesională cu cerințele locului de muncă în sectoare precum curățenia și alte sarcini de rutină. În ciuda dificultăților logistice, aceste programe au îmbunătățit competențele, dar subliniază **necesitatea unui sprijin individualizat pentru a aborda diferite niveluri de competențe**. În plus, un alt participant a înființat un grup de lucru axat pe tehnologie pentru a evalua și a aborda deficiențele de competențe digitale, sprijinind atât angajații, cât clienții. Această inițiativă se concentrează pe formarea practică adaptată la viața de zi cu zi, inclusiv tutoriale privind accesul la serviciile de sănătate, asigurarea programărilor pentru angajare și utilizarea platformelor guvernamentale digitale. În plus, unul dintre participanți a dezvoltat un "program de ambasadori ai bunăstării digitale" pentru a ajuta angajații să gestioneze stresul digital cauzat de supraîncărcarea cu informații, asigurându-se că pot naviga eficient în peisajul digital, menținându-și în același timp sănătatea mintală.

Provocările legate de furnizarea formării includ accesibilitatea și incluziunea, deoarece **platformele și instrumentele de formare trebuie să garanteze că niciun participant nu este lăsat în urmă**, în special persoanele cu dizabilități sau cu experiență digitală limitată. În plus, formarea teoretică fără aplicare directă duce adesea la o retenție și un impact redus, subliniind **importanța abordărilor contextuale și orientate în funcție de scop**. Alocarea resurselor reprezintă o altă provocare: echilibrarea formării cu cerințele operaționale rămâne dificilă în mediile cu resurse limitate.

În general, cele mai bune practici includ valoarea **programelor de formare personalizate, individualizate, care leagă învățarea de aplicațiile din lumea reală (învățare contextualizată)**. **Învățarea condusă de colegi și în colaborare favorizează o cultură a cunoașterii comune și a optimizării resurselor**, în timp ce "Ambasadorul bunăstării digitale Programul" subliniază **importanța abordării impactului uman al digitalizării**. În cele din urmă, participanții au subliniat necesitatea **unor programe de formare adaptabile, practice și favorabile incluziunii**, pentru a acoperi lacunele în materie de competențe și pentru a responsabiliza atât angajații, cât și clienții.

Printre subiectele prioritare pentru formare identificate de participanți se numără **inteligența artificială, datele și analiza, accesibilitatea digitală, alfabetizarea digitală, marketingul și comunicarea digitală și dezvoltarea de e-learning**. Alte subiecte relevante includ **DWI** care utilizează realitatea augmentată sau mixtă, **automatizarea lowcode și prototiparea rapidă**. Alte considerente pentru un program de formare cuprinzător implică **securitatea cibernetică**, module flexibile de formare online, platforme pentru schimbul de bune practici și gestionarea timpului în cadrul seminariilor.

6.3 Contribuții din partea grupului de reflecție transnațional DIGIT-ABLE

În general, toate țările au subliniat importanța unui **modul de formare introductiv recomandat care să evalueze maturitatea digitală** a fiecărei întreprinderi sociale participante și a fiecărui organizații care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități, să ofere **o perspectivă asupra** metodologiilor de **transformare digitală centrate pe om** și să le conecteze cu **valorile economiei sociale**, să aprofundeze expertiza participanților **cu privire la tehnologiile incluzive** și să **inspire prin bune practici**.

Pe baza rezultatelor grupurilor naționale de discuții, fiecare țară (reprezentată de un partener de proiect) a fost invitată să își prezinte lecțiile învățate în cadrul grupului transnațional de discuții. În timpul discuției ulterioare, țările și-au exprimat preferințele pentru modulele care urmează să fie incluse în programul de formare. Fiecărei țări i-au fost alocate cinci voturi pentru a-și stabili prioritățile.

După cum se arată în tabelul de mai jos, s-a ajuns la un acord cu privire la următoarele module: **AI, alfabetizare digitală și date și analiză**. Pentru Olanda și Belgia, există o prioritate suplimentară pentru **DWI**, împreună cu preferința Belgiei pentru prototiparea rapidă. România și Spania, pe de altă parte, au convenit asupra necesității **accesibilității digitale** și a **marketingului și comunicării digitale** și au fost receptive la sugestia de a combina ambele subiecte într-un singur modul. E-learning și automatizarea lowcode nu au fost menționate în toate țările, indicând o prioritate limitată sau inexistentă.

Tabelul 5 - Clasificarea modulelor opționale ale programului de formare DIGIT-ABLE pe baza opiniilor și voturilor grupului transnațional de reflecție

	Modul	Voturi			
		BE	NL	RO	ES
1	Inteligența artificială	●	●	●	●
2	Alfabetizare digitală	●	●	●	●
3	Accesibilitate digitală			●	●

Modul	Voturi				
	BE	NL	RO	ES	
4	Instrucțiuni de lucru digitale	●	●		
5	Date și analiză	●	●	●	●
6	Prototipare rapidă	●			
7	E-learning				
8	Automatizare low-code				
9	Marketing și comunicare digitală			●	●

6.4 Recomandări privind cadrul și conținutul programului de formare DIGIT-ABLE

Pe baza propunerii de proiect, a cercetării documentare privind nevoile și competențele digitale, a învățămintelor din proiectul B-WISE, a contribuției grupurilor de discuții (trans)naționale și a cercetării (documentare) privind EDIH-urile, următoarele se fac recomandări privind programul de formare:

Recomandări privind cadrul și conținutul programului de formare DIGIT-ABLE

Orientări generale bazate pe propunerea de proiect aprobată

- Programul de formare DIGIT-ABLE se adresează în primul rând **antreprenorilor, personalului și supraveghetorilor** (susținători) ai WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități.
- Programul de formare constă din **6 module**.
- Fiecare modul trebuie să includă **8 ore de formare**.
- **3 module** ar trebui să fie oferite **în persoană**, iar **3 module** ar trebui să fie oferite **online**.
- Participanții **nu sunt obligați să finalizeze toate modulele de formare**.
 - Cu toate acestea, este **foarte recomandat** să urmați **modulul de bază**, deoarece acesta include o evaluare a maturității digitale a organizației, o introducere la elementele de bază ale transformării digitale și ale tehnologiei incluzive, o legătură cu valorile economiei sociale și o colecție de bune practici.
 - **Celelalte 5 module** pot fi **selectate în funcție de nevoile** participante.
- Conținutul pentru toate cele 6 module, inclusiv orientările pedagogice, se întinde pe aproximativ **200 de pagini**, ceea ce înseamnă aproximativ **35 de pagini pentru fiecare modul**.
- După pilotarea programului de formare, **versiunea finală** ar trebui să fie **pusă la dispoziția publicului în 4 limbi** (engleză, olandeză, română și spaniolă).

Modulul de bază 1 - Introducere în dezvoltarea unei strategii de inovare, accelerare și transformare digitală

- **Foarte recomandat pentru toate organizațiile** (nu pentru persoane)
- Să participe cel puțin un participant din partea fiecărei organizații, dar, de preferință, un grup de participanți din partea aceleiași organizații
- Finalizarea modulului de bază asigură faptul că participanții și organizațiile lor au suficiente cunoștințe prealabile pentru a participa la unul sau mai multe module opționale bazate pe necesități
- Finalizarea modulului de bază asigură, de asemenea, că formatorii au o înțelegere clară a maturității digitale a organizațiilor participante, permițând modulelor opționale să fie adaptate cât mai mult posibil la nevoile comune și individuale

Trebuie să conțină **cel puțin TOATE** subiectele următoare:

- O **evaluare a maturității digitale** la nivel organizațional (de exemplu, EDIH DMA)
- O introducere în **tehnologiile asistive** sau incluzive
- O introducere în cadrul **transformării digitale centrate pe om**, luând în considerare și **valorile SE**
- **Studii de caz** inspirate **privind** transformarea digitală, **bune practici** și **alternative open-source**

Modulul 2 în funcție de nevoi (opțional) - Inovare digitală, accelerare și transformare prin inteligență artificială

Trebuie să conțină **cel puțin unul dintre următoarele subiecte**, deși se recomandă o combinație de dezvoltare a competențelor operaționale practice cu dezvoltarea competențelor strategice:

- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formarea competențelor de bază în domeniul AI** (inclusiv recomandări privind instrumentele și furnizorii de IA demni de încredere și etici)
- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formarea competențelor avansate în domeniul AI** (inclusiv recomandări privind instrumentele și furnizorii de IA demni de încredere și etici)
- Dezvoltarea competențelor strategice: **Definirea unei strategii și a unui proiect AI la nivel organizațional**

Modulul 3 în funcție de nevoi (opțional) - Inovare digitală, accelerare și transformare prin alfabetizare digitală

Trebuie să conțină **cel puțin unul dintre următoarele subiecte**, deși se recomandă o combinație de dezvoltare a competențelor operaționale practice cu dezvoltarea competențelor strategice:

- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formarea competențelor de bază în domeniul alfabetizării digitale** (ar putea viza, de asemenea, WSNs / PWDs)
- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formare în competențe avansate de alfabetizare digitală** (ar putea viza, de asemenea, WSN / PWD)
- Dezvoltarea competențelor strategice: **Definirea unei strategii și a unui proiect de alfabetizare digitală la nivel organizațional**

Modulul 4 în funcție de nevoi (opțional) - Inovare digitală, accelerare și transformare prin date și analiză

Trebuie să conțină **cel puțin unul dintre următoarele subiecte**, deși se recomandă o combinație de dezvoltare a competențelor operaționale practice cu dezvoltarea competențelor strategice:

- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formarea competențelor de bază în domeniul datelor și analizei**
- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formare profesională avansată în domeniul datelor și analizei**
- Dezvoltarea competențelor strategice: **Definirea unei strategii privind datele și analiza** (de exemplu, prin intermediul unui cod de conduită) **și proiect la nivel organizațional**

Modulul 5 în funcție de nevoi (opțional) - Inovare digitală, accelerare și transformare prin accesibilitate digitală și comunicare internă și externă

Trebuie să conțină **cel puțin unul dintre următoarele subiecte**, deși se recomandă o combinație de dezvoltare a competențelor operaționale practice cu dezvoltarea competențelor strategice:

- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Accesibilitatea digitală și formarea competențelor de bază în domeniul comunicării interne și externe** (inclusiv limbajul clar)
- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Accesibilitate digitală și comunicare internă și externă Formare profesională avansată**
- Dezvoltarea competențelor strategice: **Definirea unei strategii și a unui proiect de accesibilitate digitală sau de comunicare externă sau internă la nivel organizațional**

Modulul 6 bazat pe nevoi (opțional) - Inovare digitală, accelerare și transformare prin instrucțiuni de lucru digitale (realitate augmentată și mixtă)

Trebuie să conțină **cel puțin unul dintre următoarele subiecte**, deși se recomandă o combinație de dezvoltare a competențelor operaționale practice cu dezvoltarea competențelor strategice:

- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formarea competențelor de bază DWI**
- Dezvoltarea competențelor operaționale: **Formare de competențe avansate DWI**
- Dezvoltarea competențelor strategice: **Definirea unei strategii și a unui proiect DWI la nivel organizațional**

6.5 Recomandări privind elaborarea și punerea în aplicare a programului de formare

Pe baza lecțiilor învățate din proiectul B-WISE, a expertizei Grupo Femxa (liderul WP4), precum și a nevoilor și provocărilor specifice fiecărei țări și sectoare care au reieșit din grupurile de discuții, a fost subliniată importanța unei strategii de dezvoltare structurate pentru crearea, pilotarea și finalizarea programului de formare universală DIGIT-ABLE.

Proiectarea sistemelor instrucționale (ISD), cunoscută și sub denumirea de proiectare instrucțională, este practica de creare a experiențelor de învățare, cum ar fi programele de formare, pentru a sprijini învățarea. Este o abordare sistematică a analizei, proiectării, dezvoltării, implementării și evaluării oricărei experiențe instrucționale. Atunci când se implementează programe de formare, trebuie **luate în considerare trei componente principale pentru a asigura o învățare eficientă** (Kumar, 2023):

- **obiective de învățare;**
- **activități de învățare;**
- **evaluări.**

Modelul **ADDIE** este cel mai frecvent utilizat ISD (Nichols Hess & Greer, 2016). Acest model a fost dezvoltat în 1967 de Reiser și Mollanda. ADDIE este un acronim pentru cele cinci faze pe care le definește pentru implementarea programe de formare eficiente:

- **Analiza** unei situații de învățare;
- **Conceperea** de obiective și principii pentru a aborda problemele din situația de învățare;
- **Dezvoltarea de** resurse pentru a îndeplini aceste specificații;
- **Implementarea** resurselor de învățare în situația de învățare;
- **Evaluarea** modului în care aceste resurse răspund nevoilor educaționale (Branch, 2009).

Modelul ADDIE este **iterativ**, nu liniar, fiecare fază influențându-le pe celelalte. Ca urmare, etapele anterioare pot fi revizuite pe baza feedback-ului și a evoluției nevoilor, asigurând **îmbunătățirea și adaptarea continuă** pe parcursul procesului de dezvoltare.

ADDIE oferă formatorilor o abordare sistematică a proiectării instruirii. Prin încorporarea componentelor și principiilor sale cheie în practicile de formare, formatorii pot crea experiențe de învățare atractive și eficiente pentru cursanți. Cu toate acestea, este important să recunoaștem că **implementarea cu succes a modelului ADDIE necesită sprijin adecvat, resurse și oportunități de dezvoltare profesională pentru formatori. Prin implicarea mai multor părți interesate în procesul de proiectare și dezvoltare**, modelul asigură luarea în considerare a diferitelor perspective, ceea ce conduce la materiale de formare și rezultate ale învățării mai cuprinzătoare și mai eficiente (Adeoye et al., 2024).

Recomandări pentru dezvoltarea și strategia de implementare a programului de formare DIGIT-ABLE, pe baza modelului ADDIE

Analiză

Faza de analiză identifică nevoile de formare și lacunele în materie de competențe ale grupurilor țintă pentru a asigura alinierea programului de formare la obiectivele organizaționale și la cerințele forței de muncă. Această fază ia în considerare, de asemenea, publicul țintă, provocările de la locul de muncă și rezultatele dorite ale învățării.

Recomandări:

- Utilizați informațiile furnizate de WP2 și descrise în raportul D2.1 ca model pentru modulele programului de formare.
(Toți partenerii)
- Solicitați feedback intermediar din partea rețelei, a partenerilor și/sau a grupurilor țintă la fiecare dintre următoarele etape.
(Toți partenerii)

Design

Faza de proiectare definește obiectivele de învățare, structura conținutului și metodele de predare (de exemplu, e-learning, ateliere, învățare mixtă), asigurând în același timp alinierea cu nevoile grupurilor țintă și cu obiectivele proiectului DIGIT-ABLE. De asemenea, sunt stabilite strategiile de instruire și metodele de evaluare.

Recomandări:

- Asigurați-vă că toate țările adoptă cadrul coproiectat (subcapitolul 6.4, Recomandări privind cadrul și conținutul programului de formare DIGIT-ABLE).
(lider WP1, lider WP2 și lider WP4)
- Finalizarea modelului pedagogic (anexa VI) și asigurarea adoptării de către toate țările.
(Liderul WP2 și liderul WP4)
- Organizarea unui brainstorming la nivel național pentru a elabora un curriculum adaptat nevoilor locale. Repartizați sarcinile între partenerii consorțiului național. Implicarea partenerilor externi, cum ar fi EDIH, universități și furnizori de tehnologie. Explorați programele de formare existente ca sursă de inspirație sau luați în considerare adaptarea acestora pentru a răspunde nevoilor WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități în fiecare țară. Implicarea rețelei locale de WISE și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități pentru a colecta informații și feedback.
(Toți partenerii)

Dezvoltare

În faza de dezvoltare, conținutul formării este creat și perfecționat pe baza feedback-ului. Recomandări:

- Elaborarea conținutului pentru programul de formare localizat la nivel național (în locală, aproximativ 50 de pagini pentru fiecare țară).
(Toți partenerii)
- Facilitarea co-creării în mod voluntar la nivel național a modulelor bazate pe expertiză și nevoi. (lider WP4)
- Monitorizarea progreselor la nivel național.
(lider WP4)

Punerea în aplicare

În faza de implementare, formatorii sunt instruiți și programul de formare este transmis participanților.

Recomandări:

- Organizarea unei sesiuni transnaționale de formare a formatorilor, în cadrul căreia formatorii pot face schimb de informații, se pot împărtăși și se pot inspira reciproc cu programele lor de formare specifice fiecărei țări (este necesară traducerea proiectului în limba engleză) și își pot adapta abordările de formare locale.
(lider WP4)
- Crearea de materiale de sprijin, cum ar fi prezentări, pentru a îmbunătăți programul de formare.
(Toți partenerii)
- Pilotarea modulelor programului de formare localizat în diferite țări. (Toți partenerii)

Evaluare

Faza de evaluare evaluează eficacitatea formării prin colectarea de feedback pentru a perfecționa, îmbunătăți și finaliza programul de formare. Recomandare:

- Compilarea programului universal în limba engleză pe baza conținutului pilotat din diferite țări, oferind o selecție diversă de opțiuni pe care WISE-urile, organizațiile care oferă servicii persoanelor cu dizabilități și furnizorii de VET din alte țări le pot folosi ca inspirație și orientare practică.
(lider WP4)

7 Observații finale

Digitalizarea este o prioritate-cheie pentru Europa, inclusiv în sectorul economiei sociale (Marocchi et al., 2022). În timp ce digitalizarea oferă multe beneficii, aceasta prezintă, de asemenea, bariere și riscuri, făcând procesul dificil. Prin urmare, este nevoie de suficient sprijin și formare pentru organizațiile interesate de digital transformare (TD).

Proiectul DIGIT-ABLE își propune să dezvolte un program de formare adaptat pentru integrarea socială în muncă (WISEs) și organizațiile care oferă servicii persoanelor cu dizabilități (PWDs). În acest raport, am identificat grupuri țintă specifice în fiecare țară participantă (Belgia, Olanda, România și Spania), am explorat nevoile și barierele actuale ale acestora și am determinat elementele-cheie care ar trebui incluse în programul de formare.

Pe baza acestor informații, proiectul DIGIT-ABLE va înființa Hub-uri de inovare și accelerare digitală (DIAH) și va dezvolta un program de formare bazat pe principii centrate pe om și pe valorile economiei sociale.

7.1 Hub-uri de inovare și accelerare digitală pentru întreprinderile sociale

Una dintre strategiile europene de sprijinire a organizațiilor în DT este dezvoltarea de Hub-uri de inovare digitală (Miörner et al., 2019). În cadrul proiectului DIGIT-ABLE, partenerii vor înființa un Hub de inovare digitală și accelerare în fiecare dintre țările participante, special adaptat SE axate pe inserție (DIAH-SE). Cercetările efectuate în cadrul WP2 indică faptul că colaborarea cu hub-urile existente, cum ar fi hub-urile europene de inovare digitală (EDIH), poate fi benefică. Cu toate acestea, este esențial să se asigure că obiectivele Hub-urilor existente se aliniază cu obiectivele și nevoile SE vizate de proiect.

Pentru a stabili și susține în mod eficient hub-urile DIAH-SE în fiecare țară participantă, partenerii de proiect au hub-urile existente și au formulat zece recomandări-cheie. În capitolul 5 sunt prezentate bunele practici din hub-urile existente, recomandările și relevanța acestora pentru fiecare țară.

Cercetarea subliniază importanța creării unei strategii locale pentru fiecare DIAH-SE, furnizând un parcurs clar pentru proiectele și investițiile viitoare și construind un ecosistem de colaborare până la sfârșitul proiectului. Proiectul DIGIT-ABLE va oferi recomandări autorităților locale cu privire la modul de integrare a acestor Hub-uri în strategiile de dezvoltare locală și de specializare inteligentă, încurajând, de asemenea, parteneriatele public-privat pentru a sprijini întreprinderile sociale și organizațiile care asistă persoanele cu dizabilități. Activitățile de advocacy la nivel național și/sau regional vor fi esențiale pentru ca aceste Hub-uri să fie recunoscute ca instrumente oficiale de punere în aplicare a strategiilor de economie socială și a politicilor publice. În plus, aceste Hub-uri ar trebui integrate în viitoarele programe europene de finanțare pentru economia socială și inovarea socială, care sunt, de obicei, gestionate de autoritățile naționale sau regionale.

7.2 Programul de formare

Prin intermediul DIAH-SE, vor fi oferite programe de formare specifice, adaptate la nevoile SE din fiecare țară participantă. Grupurile de discuții subliniază importanța adaptării programului la nevoile și contextele locale, menținând în același timp o abordare centrată pe utilizator. Prin implicarea mai multor părți interesate - cum ar fi universitățile locale, experții, organizațiile tehnologice și reprezentanții grupurilor țintă - într-un proces de co-creare, se integrează diverse perspective, rezultând materiale de formare și rezultate ale învățării mai cuprinzătoare și mai eficiente (Adeoye et al., 2024).

Prin urmare, metodologia recomandată pentru elaborarea programului de formare, bazată pe WP2 constă în patru etape-cheie: co-crearea unui cadru curricular, dezvoltarea unui program de formare în limba fiecărei țări, pilotarea programului în țările participante și compilarea unui program de formare universal în limba engleză pe baza conținutului pilotat.

Concluziile grupurilor de reflecție (trans)naționale și ale unui sondaj (capitolul 6) trimis partenerilor proiectului B- WISE au rafinat structura programului de formare, rezultând un modul de bază recomandat și cinci module opționale, bazate pe nevoi. Grupurile de discuții (capitolele 4 și 6) au subliniat importanța abordării la niveluri diferite de competențe și implicarea mai multor colegi din aceeași organizație. Angajamentul părților interesate la toate nivelurile organizației a fost, de asemenea, identificat ca un factor crucial, după cum au remarcat Lamarre et al. (2023).

Modulul de bază evaluează maturitatea digitală a organizației participante și introduce dezvoltarea unei strategii de inovare, accelerare și transformare digitală la nivel organizațional. Modulele axate pe nevoi se vor concentra pe cinci domenii-cheie care favorizează DT: inteligența artificială, alfabetizarea digitală, datele și analiza, accesibilitatea digitală și comunicarea, precum și instrucțiunile de lucru digitale care utilizează realitatea augmentată și mixtă.

Pentru a asigura un proces de dezvoltare structurat, prezentul raport recomandă adoptarea unei abordări de proiectare a sistemelor de instruire, în special a modelului ADDIE.

7.3 Recomandări pentru cercetări viitoare

Cercetarea efectuată în cadrul WP2 servește drept bază pentru activitățile viitoare ale proiectului. Descoperirile obținute din acest raport vor contribui la o publicație jurnalistică, care va fi trimisă unei reviste științifice, avansând și mai mult cunoștințele în acest domeniu.

Dincolo de WP2 și de prezentul raport, cercetările viitoare din cadrul următoarelor pachete de lucru ale proiectului DIGIT-ABLE se vor concentra pe domenii esențiale pentru impactul pe termen lung al inițiativelor. Aceasta include investigarea modului de stabilire a unor DIAH-SE durabile în fiecare țară și dezvoltarea de strategii pentru a asigura durabilitatea acestora pe termen lung.

În plus, cercetarea va detalia conținutul programului de formare pentru a se alinia la nevoile SE și ale grupurilor lor țintă, explorând în același timp metodologii precum co-crearea, gândirea prin design și managementul schimbării pentru a spori eficacitatea modulelor de formare. Având în vedere importanța angajamentului părților interesate și nivelurile diferite de competențe din cadrul organizațiilor, cercetările viitoare vor explora, de asemenea, cele mai bune practici pentru promovarea angajamentului în diferite roluri.

Dincolo de proiectul DIGIT-ABLE în sine, studiile ulterioare pot explora strategii de aliniere a DT la valorile economiei sociale, asigurându-se că considerentele etice, suveranitatea digitală și digitalizarea favorabilă incluziunii rămân în centrul aceste evoluții. Cercetarea suplimentară privind digitalizarea centrată pe om ar fi valoroasă pentru a sprijini SE să navigheze în complexitatea DT, menținându-și în același timp misiunea socială.

8 Lista de referințe

Capitolul 1

EASPD. (n.red.). *Proiect. Proiectul B-WISE, Bruxelles. Extras la 21 ianuarie 2025, de pe <https://www.bwiseproject.eu/en/project>*

Capitolul 3

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă. (n.red.). *Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale. București, România. Retrieved December 6, 2024, from <https://www.anofm.ro/registrul-unic-de-evidenta-a-intreprinderilor-sociale/>*

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități. (s.f.). *Unități Protejate. București, România. Retrieved 6 decembrie 2024, from <https://anpd.gov.ro/web/unitati-protejate/>*

Bossuyt, L. et al. (2024). *Planul de acțiune B-WISE 2024-2031 Belgia> Flandra. Proiectul B-WISE, Bruxelles. Retrieved October 30, 2024, from https://lichtwerk.io/wp-content/uploads/2024_08_31_B_WISE_D6_3_Regional_Action_Plan_Belgium_Flanders_V1_1_0.pdf*

Breedweer. (2022). *Impactrapport 2022. Recuperat la 13 noiembrie 2024, de pe <https://breedweer.nl/wp-content/uploads/2024/01/Impactrapportage-Breedweer-2022.pdf>*

B-WISE. (2023a) *Fișa sintetică de țară România. Bruxelles. Retrieved 6 decembrie 2024, from <https://www.bwiseproject.eu/Portals/bewise/OpenContent/Files/1128/ROMANIA.pdf>*

B-WISE. (2023b). *Fișa sintetică de țară Spania. Bruxelles. Retrieved 13 noiembrie 2024, from <https://www.bwiseproject.eu/Portals/bewise/OpenContent/Files/1128/SPAIN.pdf>*

CBF. (2024). *De Regenboog Groep. Retrieved November 13, 2024, from <https://cbf.nl/organisaties/de-regenboog-groep>*

Cedris. (2020). *Sectorinformatie 2019. Utrecht. Extras la 15 februarie 2025, de la <https://cedris.nl/app/uploads/Cedris-Sector-informatie-2019.pdf>*

Cedris. (2024a). *Sectorinformatie 2023. Utrecht. Extras la 15 februarie 2025, de pe <https://cedris.nl/app/uploads/Cedris-Sectorinformatie-2023.pdf>*

Cedris. (2024b). *Werkontwikkelbedrijf. Utrecht. Extras la 3 februarie 2025, de la https://www.linkedin.com/posts/cedris_werkontwikkelbedrijf-activity-7291005304593350656-ljgO/*

CERMI. (2024). *Informe España 2023. Derechos Humanos y Discapacidad. Madrid. Extras la 13 noiembrie 2024, de la <https://cermi.es/novedad/informe-espana-2023-derechos-humanos-y-discapacidad>*

CERMI. (n.d.a). *Organizaciones. Madrid. Extras la 13 noiembrie 2024, de la <https://cermi.es/organizaciones/socios-fundadores>*

- CERMI. (n.d.b). *Qué es el CERMI*. Madrid. Retrieved November 13, 2024, from <https://cermi.es/que-es-cermi>
- Cordaan. (2024). *De Organisatie*. Retrieved November 13, 2024, from <https://www.cordaan.nl/algemeen/over-cordaan/organisatie/>
- CTalents. (2024). *Over Ons*. Extras la 13 noiembrie 2024, de pe <https://www.ctalents.nl/over-ons/>
- De Craene, E. (2024). *De sociale tewerkstellingsonderneming (STO) is geboren!* HERWIN, Ghent. Retrieved 30 octombrie 2024, from <https://herwin.be/news/de-sociale-tewerkstellingsonderneming-sto-is-geboren/>
- De Lokatie. (2024). *Over De Lokatie*. Retrieved November 13, 2024, from <https://www.delokatie.org/over-de-lokatie/>
- Departement Werk en Sociale Economie. (2024). *Goedkeuring Sociale tewerkstellingsonderneming (STO)*. Flandra. Retrieved 30 octombrie 2024, from <https://www.socialeconomie.be/index.php/nl/nieuws/goedkeuring-sociale-tewerkstellingsonderneming-sto>
- Departement Werk en Sociale Economie. (n.d.a). *Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie*. Flandra. Preluat la 31 octombrie 2024, de pe <https://www.socialeconomie.be/nl/arbeidsmatige-activiteiten-de-sociale-economie>
- Departement Werk en Sociale Economie. (n.d.b). *Tablou de bord al economiei sociale*. Flandra. Extras la 31 octombrie 2024, de la <https://www.socialeconomie.be/nl/dashboard-sociale-economie>
- Departement Zorg. (n.red.). *Arbeidsmatige activiteiten*. Flandra. Extras la 31 octombrie 2024, de la <https://www.departementwvg.be/arbeidsmatige-activiteiten>
- Digitaal Vlaanderen. (n.red.). *Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie*. Flanders. Extras la 31 octombrie 2024, de pe site-ul <https://www.vlaanderen.be/sociale-economie/arbeidsmatige-activiteiten-in-de-sociale-economie>
- Comisia Europeană. (n.red.). *Întreprinderi sociale*. Retrieved January 21, 2025, from https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/proximity-and-social-economy/social-economy-eu/social-enterprises_en
- FAEDEI. (n.red.). *Organización*. Madrid. Extras la 13 noiembrie 2024, de pe <https://faedei.org/organizacion/>
- FEACEM. (n.red.). *¿Quiénes somos?*. Retrieved November 13, 2024, from <https://feacem.es/quienes-somos/>
- Galera, G. et al. (2022). *Raport privind tendințele și provocările pentru întreprinderile sociale de integrare în muncă (WISE) Europa. Situația actuală a deficitelor de competențe, în special în domeniul digital*. Proiectul B-WISE, Bruxelles. Retrieved 6 decembrie 2024, from https://www.bwiseproject.eu/Portals/bewise/OpenContent/Files/1130/B-WISE_Report_1_V3-2.pdf
- Laratta, R., & Nakagawa, S. (2016). *Integrarea în muncă a întreprinderilor sociale pentru persoanele cu dizabilități în Japonia*. În Nonprofit Policy Forum (Vol. 7, nr. 4, pp. 487-507). De Gruyter.

Legea 13/1982 privind integrarea socială a persoanelor cu dizabilități. (1982). Boletín Oficial del Estado, nr. 103, 30 aprilie 1982, pp. 11106-11108.

Legea 44/2007 privind reglementarea întreprinderilor de hub-uri socială. (2007). Boletín Oficial del Estado, nr. 299, 14 decembrie 2007, pp. 50652-50658.

Marocchi, G. et al. (2022). *Raport privind înțelegerea nevoilor de competențe (digitale) ale utilizatorilor în WISE-uri*. Proiectul B-WISE, Bruxelles.

Retrieved 21 ianuarie 2025, from https://www.bwiseproject.eu/Portals/bewise/OpenContent/Files/1130/BWISE_D2.2_Report_Understanding_user_digital_skill_needs_in_WISEs_ACCESSIBLE.pdf

Movisie. (2020). *Simpel Switchen op de kaart: Verkenning van belemmerende en bevorderende factoren bij het switchen tussen dagbesteding en werk*. Utrecht.

Movisie. (2023). *Wat is de sociale basis precies?*. Retrieved November 6, 2024, from <https://www.movisie.nl/artikel/wat-sociale-basis-precies>

Movisie. (2024). *De sociale basis versterken, investeren in de toekomst*. Utrecht.

Natuurlijk Inclusief. (2024). *Arbeidsmatige dagbesteding*. Retrieved November 6, 2024, from <https://natuurlijkinclusief.nl/kennisbank-artikel/arbeidsmatige-dagbesteding>

Nyssens, M. (2006). *Întreprinderea socială: At the Crossroads of Market, Public Policies and Civil Society*. Londra: Routledge.

OCDE/UE. (2019). *Stimularea antreprenoriatului social și dezvoltarea întreprinderilor sociale în Olanda, analiză aprofundată a politicilor*. Editura OCDE, Paris.

O'Shaughnessy M., & O'Hara, P. (2016). *Întreprinderea socială în Irlanda - de ce întreprinderile sociale de integrare a muncii (WISE) domină discursul*. În Nonprofit Policy Forum (Vol. 7, nr. 4, pp. 461-485). De Gruyter.

Philadelphia. (2024). *Peste Philadelphia*. Retrieved 13 noiembrie 2024, from <https://www.philadelphia.nl/over-philadelphia>

Regulamentul 2021/694. *Regulamentul (UE) 2021/694 al Parlamentului European și al Consiliului privind de instituire a Programului Europa digitală și de abrogare a Deciziei (UE) 2015/2240*. (2021). Oficial al Uniunii Europene. Disponibil la 23 ianuarie 2025, de pe site-ul <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0694>

SCP. (2018). *Van sociale werkvoorziening naar participatiewet. Hoe is het de mensen op de WSW-wachlijst vergaan?*. Den Haag.

Social Enterprise NL. (2024a). *Geschiedenis*. Retrieved November 13, 2024, from <https://social-enterprise.nl/over-sociaal-ondernemen/geschiedenis/>

Întreprinderea socială NL. (2024b). *Monitorul întreprinderilor sociale 2023-2024. Ondernemers met oplossingen voor Nederland: hoe staan ze ervoor?*. Amsterdam. Retrieved November 13, 2024, from <https://social-enterprise-nl.presscloud.ai/storage/129336/ESEM-2024-DIGITAL-04102024.pdf>

SZW. (2019). *Kennisdocument Beschut werken*. Retrieved 6 noiembrie 2024, from <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/03/15/kennisdocument-beschut-werken>

Vameșu, A. (2024). *Barometrul economiei sociale în România*. ADV România, Miroslava. Retrieved December 6, 2024, from https://alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2024/06/BAROMETRUL-2024_eng_compressed.pdf

Van Opstal, W. et al. (2024). *Către căi de creștere durabile pentru întreprinderile sociale de integrare a muncii în economia circulară*. *Journal of Cleaner Production*, 470, 143296. Retrieved 30 octombrie 2024, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652624027458>

Vlaams Agentschap voor Personen met een Dizabilități. (n.d.). *Drie ondersteuningsvormen*. Flanders. Extras la 31 octombrie 2024, de la <https://www.vaph.be/organisaties/vza/ondersteuning>

VNG. (2015). *Beleidsplan Opvang en bescherming*. Retrieved 6 noiembrie 2024, from https://vng.nl/sites/default/files/publicaties/2015/opvang-deel-1_20151125.pdf

VWS. (2024). *Historische analyse Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (WMO 2015)*. Den Haag.

Capitolul 4

Aguiar, T., Gomes, S. B., da Cunha, P. R., & da Silva, M. M. (2019). *Digital transformation capability maturity model framework*. În 2019 IEEE 23rd International Enterprise Distributed Object Computing Conference (EDOC) (pp. 51-57). IEEE.

Alhloul, A., & Kiss, E. (2022). *Industria 4.0 ca o provocare pentru abilitățile și competențele forței muncă: O revizuire bibliometrică și un sondaj*. *Știință*, 4(3), articolul 34. Retrieved 14 februarie 2025, from <https://doi.org/10.3390/sci4030034>

Cunha, L., Silva, D., & Maggioli, S. (2022). *Explorarea statutului operatorului uman în industria 4.0: O revizuire sistematică*. *Frontiers in Psychology*, 13, articolul 889129. Preluat la 14 februarie 2025, de la <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.889129>

Comisia Europeană. (2021). *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - 2030 Digital Compass: calea europeană pentru deceniul digital*. Bruxelles. Retrieved January 24, 2025, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0118>

Comisia Europeană. (2024). *Codul de conduită al UE pentru schimbul de date în economia socială*. Portalul economiei sociale. Extras la 14 februarie 2025, de la https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/eu-initiative/code-conduct-data-sharing-social-economy_en

Serviciul Parlamentar European de Cercetare. (2020). Suveranitate digitală pentru Europa (*EPRS Briefing nr. 651992*). European. Extras la 14 februarie 2025, de la [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651992/EPRS_BRI\(2020\)651992_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651992/EPRS_BRI(2020)651992_EN.pdf)

Fitzgerald, M., Kruschwitz, N., Bonnet, D., & Welch, M. (2014). *Adoptarea tehnologiei digitale: Un nou imperativ strategic*. MIT Sloan Management Review, 55(2), 1.

Jadertrierveiler, H., Sell, D., & Santos, N. D. (2019). *Beneficiile și provocările transformării digitale în industria 4.0*. Global Journal of Management and Business Research: (A) Administration and Management, 19(12), pp. 17-40.

Lamarre, E., Smaje, K., & Zimmel, R. (2023). *Rewired: The McKinsey Guide to Outcompeting in the Age of Digital and AI*. John Wiley & Sons.

Marocchi, G. et al. (2022). *Raport privind înțelegerea nevoilor de competențe (digitale) ale utilizatorilor în WISE-uri*. Proiectul B-WISE, Bruxelles.

Retrieved 21 ianuarie 2025, from https://www.bwiseproject.eu/Portals/bewise/OpenContent/Files/1130/BWISE_D2.2_Report_Understanding_user_digital_skill_needs_in_WISEs_ACCESSIBLE.pdf

Mick, M. M. A. P., Kovalski, J. L., Mick, R. L., & Chiroli, D. M. D. G. (2024). *Elaborarea unei foi de parcurs de transformare digitală durabilă pentru IMM-uri: Integrarea maturității digitale și a alinierii strategice*. *Sustenabilitate*, 16(20), 8745.

Santuari, A. (2020). *Întreprinderile sociale de inserție (WISE): o formă juridică și inovatoare de promovare a dreptului la muncă al persoanelor cu dizabilități*. *Italian Labour Law e-Journal*, 13(2), pp. 145-158.

Sony, M., & Mekoth, N. (2022). *Competențele de adaptabilitate ale angajaților pentru succesul Industriei 4.0: O foaie de parcurs*. *Production & Manufacturing Research*, 10(1), pp. 24-41. Extras la 14 februarie 2025, de la <https://doi.org/10.1080/21693277.2022.2035281>

Szaniawski, K., Okeleke, A., & Cary, C. (2020). *O hartă a maturității Telco digitale: Evaluarea progresului furnizorului de servicii pe parcursul transformării digitale*. Retrieved 24 ianuarie 2025, from <https://omdia.tech.informa.com/-/media/tech/omdia/whitepapers/a-digital-telco-maturity-map.pdf>

Capitolul 5

ADV România (2025). *Raport de lansare a Hub-urilor de inovare și accelerare digitală*. Proiectul DIGIT-ABLE, Bruxelles.

Enterprise Europe Network. (n.red.). *Enterprise Europe Network*. Extras la 24 ianuarie 2025, de la <https://een.ec.europa.eu/>

ERRIN. (2020). *Hub-uri europene de inovare digitală în cadrul programului Europa digitală*. ERRIN. Adus la 24 ianuarie 2025, de la https://errin.eu/system/files/2020-02/European%20Digital%20Innovation%20Hubs%20in%20Digital%20Europe%20Programme_2019-12-02.pdf

Comisia Europeană. (2019). *Harta Hub-urilor de inovare digitală din Europa, Platforma de specializare inteligentă*. Comunitatea DIHNET.EU, Catalogul JRCDIH.

Comisia Europeană. (2024a). *Legea privind piețele digitale (DMA) - Întrebări frecvente*. Comisia Europeană. Extras la 24 ianuarie 2025, de la https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/system/files/2024-07/DMA-FAQ_30-07-2024.pdf

Comisia Europeană. (2024b). *Hub-uri europene de inovare digitală*. Comisia Europeană. Extras la 24 ianuarie 2025, de la <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/edihs>

Georgescu, A., Avasilcai, S., & Peter, M. K. (2021). *Digital Innovation Hubs - Viitorul prezent al cercetării colaborative, oportunități de dezvoltare a afacerilor și marketingului*. Marketing și tehnologii inteligente: Proceedings of ICMarkTech 2020 (pp. 363-374). Singapore: Springer Singapore.

Gernego, I., Dyba, M., & Onikiienko, S. (2021). *Provocări și oportunități pentru dezvoltarea hub-urilor digitale inovatoare în Europa*. Management theory and studies for rural business and infrastructure development, 43(2), pp. 298-306.

Goetheer, J. D., & Butter, M. (2017). *Catalogul Hub-urilor de inovare digitală*.

Kalpaka, A., Sörvik, J., Tasigiorgou, A., & Rissola, G. (2020). *Digital Innovation Hubs ca instrumente de politică pentru stimularea digitalizării IMM-urilor*.

Miörner, J., Rissola, G., Sörvik, J., & Wernberg, J. (2019). *Plasarea hub-urilor de inovare digitală în context regional. Un studiu european*. Extras la 24 ianuarie 2025, de la <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/666fbb10-df40-11e9-9c4e-01aa75ed71a1/language-en>

Rissola, G., & Sörvik, J. (2018). *Hub-urile de inovare digitală în strategiile de specializare inteligentă*. pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg.

Sassanelli, C., Terzi, S., Panetto, H. și Doumeingts, G. (2021). *Hub-urile de inovare digitală care sprijină transformarea digitală a IMM-urilor*. Conferința internațională IEEE privind ingineria, tehnologia și inovarea (ICE/ITMC) (pp. 1- 8). IEEE.

Capitolul 6

Adeoye, N. M. A., Wirawan, N. K. A. S. I., Pradnyani, N. M. S. S., & Septiarini, N. N. I. (2024). *Revoluționarea educației: Dezlănțuirea puterii modelului ADDIE pentru predarea și învățarea eficientă*. JPI (Jurnal Pendidikan Indonesia), 13(1), pp. 202-209. Retrieved February 14, 2025, from <https://doi.org/10.23887/jpiundiksha.v13i1.68624>

Branch, R. M. (2009). *Proiectarea instrucțională: Modelul ADDIE*. New York: Springer.

Kumar, P. (2023). *Dezvoltarea modelului ADDIE și ASSURE de proiectare instrucțională prin tehnologie interactivă*. IJRESS (International Journal of Research in Economics and Social Sciences), 13(9). Retrieved February 14, 2025, from <https://euroasiapub.org/wp-content/uploads/IJRESS7-Sep2023-Pk.pdf>

Nichols Hess, A. K., & Greer, K. (2016). *Proiectarea pentru implicare: Utilizarea modelului ADDIE pentru Integrați High-Practici de impact într-un curs online de alfabetizare informațională*. Communication In Information Literacy, 10(2), pp. 264-282. Extras la 14 februarie 2025, de pe <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1125456.pdf>

Capitolul 7

Adeoye, N. M. A., Wirawan, N. K. A. S. I., Pradnyani, N. M. S. S., & Septiarini, N. N. I. (2024). *Revoluționarea educației: Dezlănțuirea puterii modelului ADDIE pentru predarea și învățarea eficientă*. JPI (Jurnal Pendidikan Indonesia), 13(1), pp. 202-209. Retrieved February 14, 2025, from <https://doi.org/10.23887/jpiundiksha.v13i1.68624>

Lamarre, E., Smaje, K., & Zimmel, R. (2023). *Rewired: The McKinsey Guide to Outcompeting in the Age of Digital and AI*. John Wiley & Sons.

Marocchi, G. et al. (2022). *Raport privind înțelegerea nevoilor de competențe (digitale) ale utilizatorilor în WISE-uri*. Proiectul B-WISE, Bruxelles.

Retrieved 21 ianuarie 2025, from https://www.bwiseproject.eu/Portals/bewise/OpenContent/Files/1130/BWISE_D2.2_Report_Understanding_user_digital_skill_needs_in_WISEs_ACCESSIBLE.pdf

Miörner, J., Rissola, G., Sörvik, J., & Wernberg, J. (2019). *Plasarea hub-urilor de inovare digitală în context regional. Un studiu european*. Extras la 24 ianuarie 2025, de la <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/666fbb10-df40-11e9-9c4e-01aa75ed71a1/language-en>

9 Anexe

Numărul anexei	Titlul anexei	Numărul paginii
I	Orientări pentru grupurile naționale de reflecție	87
II	Prezentare generală pseudonimizată a participanților la grupurile naționale de discuții	102
III	Explorarea eligibilității (E)DIH-urilor pentru DIGIT-ABLE nivel național	108
IV	Bune practici ale (E)DIH-urilor în Europa	118
V	Maparea părților interesate și matricea inițială a părților interesate la nivel de țară	133
VI	Proiect de model pedagogic pentru modulele programului de formare	139

Anexa I – Ghid practic pentru focus grupuri

Noiembrie 2024

1 Informații generale

- Obiective?
 - **Discutați și învățați** despre **cele mai bune practici** ale întreprinderilor sociale de inserție și ale organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități în fiecare țară
 - Aflați **care sunt nevoile și provocările lor actuale în ceea ce privește transformarea digitală**
 - **Să le cerem feedback** cu privire la modul în care dorim să implementăm proiectul DIGIT-ABLE
- Numărul de participanți?
 - 5-10
 - Sfat: sesiunile online vor fi mai ușor de navigat cu 5-6 participanți
- Grup țintă: **personalul întreprinderilor sociale și furnizorii de servicii care intră în domeniul de aplicare al proiectului**
- Durata: maximum 120 de minute
- Momentul ideal?
 - Sesiunea **de după-amiază** de la ora 10.00 la ora 12.00 sau
 - Sesiunea **de după-amiază** de la 13.00 la 15.00
 - Sfat: includeți prânzul gratuit în cazul unei sesiuni fizice
 - Sfat: dacă includeți o pauză de cafea, asigurați-vă că prelungiți durata acestora
- Moderatori?
 - **1 moderator principal** al discuției
 - **1 persoană care ia notițe** (pentru observații, note, verificarea orei, aspecte practice etc.)

2 Instrucțiuni generale

- În acest document, puteți găsi două versiuni ale orientărilor:
 - [Online](#)
 - [Fizică](#)
- Ele diferă în ceea ce privește regulile și modul în care sunt organizate activitățile:
 - În versiunea online, moderatorul completează un canvas digital cu Post-its pentru a facilita conversația
 - În versiunea fizică, unele dintre activități sunt realizate în duet, pe propriile articole canvas
- Toate activitățile trebuie să fie finalizate, iar structura trebuie respectată, astfel încât rezultatele să fie comparabile între țări. Pot fi adăugate întrebări de urmărire. Focus grupurile au o natură dinamică și, uneori, ordinea întrebărilor în cadrul activității poate fi ajustată în funcție de situație.
- Toate documentele sunt furnizate în limba engleză. **Fiecare partener trebuie să traducă documentele (întrebări, consimțământul informat, panoul Miro) în limba sa locală în conformitate cu instrucțiunile de traducere de mai jos.**
- **Pentru a vă asigura că totul merge bine (de exemplu, înregistrarea), puteți organiza o scurtă repetiție cu o zi înainte de focus grup.**

2.1 Instrucțiuni de traducere

- 1 Traducere într-o singură direcție
 - Traduceți întrebările din limba engleză în limba locală
 - Puteți utiliza un instrument de traducere precum DeepL.com
- 2 Verificați și revizuiți traducerea univocă
 - Revizuiți traducerea pentru a depista erori sau fraze neclare
 - Faceți corecturi pentru a îmbunătăți claritatea și acuratețea
- 3 Retraduceți versiunea revizuită
 - Traduceți versiunea revizuită înapoi în limba engleză pentru a depista neconcordanțele
 - Puteți utiliza un instrument de traducere precum DeepL.com
- 4 Finalizare
 - Comparați versiunea tradusă în limba engleză cu versiunea originală în limba engleză
 - Ajustați și aduceți modificări traducerii unice (în locală) pentru a corespunde intenției și semnificației versiunii originale

2.2 Materiale necesare (sesiune online)

- **Tablă Miro** (1 pentru fiecare țară) **SAU alt instrument digital** (de exemplu, PowerPoint) pentru a nota contribuțiile participanților la fiecare activitate
- **Șablon canvas** (în secțiunea Materiale SAU pe panoul Miro)
- **Lista modulelor din formarea digitală** (în secțiunea Materiale SAU pe panoul Miro)
- **Șablon pentru note**
- **Consimțământ în cunoștință de cauză pentru** fiecare participant (secțiunea Materiale) → Traduceți șablonul, trimiteți-l fiecărui participant în avans și solicitați-i să vă trimită scanarea semnată a consimțământului în cunoștință de cauză

2.3 Materiale necesare (sesiune fizică)

- **Proiector** cu ecran
- **Foi mari de hârtie SAU materiale imprimate** (secțiunea Materiale)
- **Lista modulelor din formarea digitală** (tipărită sau afișată pe ecran)
- **Post-its**
- **Stilouri**
- **Șablon pentru note**
- **Ecusoane pentru participanți**
- **Lista de semnături** (secțiunea Materiale) → Traduceți șablonul
- **Înregistrator vocal pentru o transcriere** (utilizarea Microsoft Teams poate fi o opțiune)
- **Tablă albă**
- **Consimțământ în cunoștință de cauză pentru** fiecare participant (secțiunea Materiale) → Traduceți modelul și cereți fiecărui participant să semneze înainte de sesiune

2.4 Instrucțiuni de ieșire

Așteptăm de la fiecare organizator de focus grupuri să livreze materialele înainte de termenul limită:

- **Înregistrare în format .mp4** (sau alt format audio / video)
- **Transcrieri în format .docx** → Puteți găsi un exemplu în secțiunea Materiale
 - Originalul (în **limba locală**)
 - Una tradusă (în **limba engleză**)
- **Note în format .docx**, inclusiv un rezumat al sesiunii și **cele mai importante concluzii** (în **limba engleză**)
- **Consimțăminte informate semnate** în format .pdf ale tuturor participanților → Documente originale în locală; nu este necesară traducerea
- **Foaie de prezență** în .pdf (pentru versiunea online → Descărcați lista de prezență din Microsoft Teams)

3 Sesiune ONLINE: activități și întrebări

Deschideți apelul cu 10 minute înainte de start:

- Participanții sosesc în sala atelierului online
- Moderatorul întâmpină fiecare participant la sosire
- Asigurați-vă că descărcați lista cu participanții după sesiune

3.2 Introducere [15 min.]

Bun venit participanților [1 min.]

Prezentați moderatorul și persoana care ia notițe [1 min.]

Prezentați proiectul DIGIT-ABLE și explicați scopul focus-grupului [2 min.]

DIGIT-ABLE este un proiect european axat pe sprijinirea WISE-urilor (întreprinderi sociale de inserție) și a organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități și creează locuri de muncă favorabile incluziunii.

Împreună cu partenerii din 4 țări europene, obiectivul nostru este să înțelegem și să abordăm nevoile digitale ale organizațiilor dumneavoastră. Discuția de astăzi ne va ajuta să aflăm mai multe despre prioritățile dvs. digitale, astfel încât să putem dezvolta un program de formare modular și flexibil privind transformarea digitală, care este special adaptat pentru a sprijini creșterea întreprinderilor sociale de inserție și organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități.

Informațiile colectate vor fi utilizate în rapoartele și publicațiile noastre și, de asemenea, vor ghida programul de formare DIGIT-ABLE.

Ați fost invitați să participați pentru că faceți parte din grupul nostru țintă, iar opiniile dumneavoastră sunt inestimabile. Pe baza contribuțiilor dumneavoastră, ne propunem să identificăm și să răspundem nevoilor digitale ale organizațiilor dvs.

Reguli [2 min.]

Discuția de grup este complet confidențială și vă puteți opri oricând. Vă rugăm să respectați opiniile celorlalți. Nu există nicio obligație de a răspunde la toate întrebările.

Unele dintre aspectele practice:

- *Vă rugăm să închideți microfonul atunci când nu vorbiți.*
- *Nu ezitați să comentați chiar dacă nu sunteți de acord, dar vă rugăm să respectați opiniile altora.*
- *Dacă aveți ceva de adăugat atunci când vorbește altcineva, vă rugăm să folosiți pictograma de pe bara de sus cu "ridicați mâna".*

Sesiunea este înregistrată:

- *De asemenea, vrem să ne asigurăm că toată lumea este de acord cu înregistrarea.*
- *Dorim să înregistrăm sesiunea deoarece este mai ușor să procesăm datele ulterior.*
- *Datele vor fi pseudonimizate, numele dvs. vor fi schimbat.*

[Apăsați RECORD]

Prezentarea participanților [9 min.]

Scurtă introducere pentru fiecare participant. În calitate de facilitator, puteți începe prin a vă prezenta în acest fel (de ex: *Sunt [nume], lucrez ca [profesie] pentru [organizație] și astăzi aș dori să aflu ce formare privind competențele și tehnologiile digitale ar putea fi utilă pentru dvs. și organizația dvs.*).

- *Numele participantului, organizația, tipul de organizație și profesia sa?*
- *Ce ați dori să învățați astăzi?*

3.3 Obiective și instrumente [20 min.]

Activitatea 1: Maparea tehnologiilor și a obiectivelor organizațiilor [20 min.]

Ce tehnologii sau instrumente digitale (avansate) sunt utilizate în prezent în organizația dumneavoastră? (la toate nivelurile: personal, dar și angajați; tehnologii care sunt utilizate în cadrul organizației; dacă nu sunt utilizate tehnologii sau instrumente digitale avansate, puteți menționa și tehnologii sau instrumente digitale de bază)

- *Exemple: AI - ChatGPT, Bing AI Image Creator, Perplexity; Analiză de date; Automatizare low-code; Roboți; Cobots; Realitate augmentată și mixtă; Imprimare 3D; etc.*

Ce obiective ați dorit să atingeți prin implementarea acestei tehnologii / a acestui instrument digital?

- Exemple de obiective: îmbunătățirea eficienței, reducerea costurilor, creșterea impactului social, încurajarea ocupării corecte a forței de muncă, colaborarea cu părțile interesate etc.
- Exemple de procese / funcții: raționalizarea recrutării, integrarea angajaților, procesarea salariilor, urmărirea termenelor proiectelor, îmbunătățirea colaborării în echipă, partajarea fișierelor, înregistrarea orelor de lucru, dezvoltarea profesională, gestionarea interacțiunilor cu clienții etc.

[Moderatorul enumeră obiectivele și tehnologiile pe post-it-uri în Miro sau prin PowerPoint în timpul acestei activități].

3.4 Bune practici și provocări actuale [20 min.]

Activitatea 2: Maparea situației actuale Bune practici și provocări [10 min.]

- *Dintre tehnologiile și instrumentele digitale pe care le-ați menționat, care au fost implementate cu succes? Care au fost factorii cheie pentru implementarea cu succes?*
 - *De ce a fost implementată tehnologia? Care a fost motivul principal? Ce obiective ați dorit să atingeți prin implementare?*
 - *Cine a fost implicat în punerea în aplicare a acestei tehnologii? Ați fost și dumneavoastră implicat? Gândiți-vă persoanele din cadrul organizației dvs., dar și la persoanele din afara organizației dvs., cum ar furnizorii de tehnologie.*
- *Care dintre tehnologiile și instrumentele digitale se confruntă cu provocări în implementarea lor? De ce?*
 - *Gândiți-vă la blocaje, cum ar : lipsa de timp, lipsa de competențe digitale, lipsa fondurilor alocate etc.*

Experiența de formare [10 min.]

Alegeți un exemplu de tehnologie / instrument digital pe care l-ați menționat:

- *A fost organizată o formare specială pentru a lucra cu această nouă tehnologie/instrument digital atunci când a fost implementat?*
 - *Da: Cine a participat la această formare? (Angajații au nevoie de formare specială?) Cum a arătat formarea? Cât timp a necesitat formarea din partea participanților? A fost aceasta o singură dată? sesiune de formare?*
 - *Nu: Dacă nu a fost oferită nicio formare, care au fost motivele? Există și alte modalități prin care organizația dvs. a sprijinit dezvoltarea competențelor digitale?*
- *Există vreo altă formare pe care organizația dvs. a urmat-o pentru a sprijini inovarea digitală sau alfabetizarea? Aveți vreun exemplu? De ce v-ați hotărât să participați la aceasta? Ce obiective ați dorit să atingeți prin această formare? Ce a mers bine / ce nu a mers bine?*

3.5 Nevoi viitoare [30 min.]

Activitatea 3: Maparea nevoilor viitoare [10 min.]

Care obiective pe care le vedeți pe post-it-uri sunt cruciale pentru organizația dumneavoastră și nu au fost încă atinse? De ce?

Activitatea 4: Cum pot fi sprijinite nevoile dumneavoastră? [20 min.]

Dacă ați putea alege un obiectiv ca prioritate pentru organizația dumneavoastră, care ar fi acela?

- Ce tip de instrument digital / tehnologie ar putea aborda acest obiectiv?
 - În cazul implementării tehnologiei/instrumentelor digitale: cine (ce tip de angajați) ar utiliza această tehnologie?
 - Care ar fi cea mai mare provocare în cazul în care doriți să implementați instrumentul / tehnologia sa digitală?

[Moderatorul enumeră tipurile de angajați și cele mai mari provocări pe post-it-uri în Miro sau prin PowerPoint în timpul acestei activități].

- Există vreo altă modalitate de a atinge obiectivele? Ce soluții non-digitale ar putea fi utilizate?
- Cum ați dori să fiți sprijiniți ca organizație? Cum v-am putea ajuta cu transformarea digitală?
- Cum v-ar putea ajuta hub-urile de inovare în acest sens?
- O formare specifică ar fi de ajutor? Ce fel de angajați (tip de post) ar beneficia de acest tip de formare?

3.6 Modulele programului de formare [30 min.]

Activitatea 5: Instruire [30 min.]

[Prezentați participanților programul de formare propus. Afișați imaginea pe panoul Miro].

Programul de formare se va axa pe inovare, accelerare și transformare prin intermediul instrumentelor / tehnologiilor digitale. Acesta va conține:

- Un modul de bază obligatoriu pentru toți cursanții și toate organizațiile. Principalul grup țintă este personalul. Modulul de bază ar include o evaluare a maturității digitale a organizației și cursuri introductive despre transformarea digitală centrată pe om, tehnologii incluzive, studii de caz și bune practici.
[tipuri de module vizuale pe placa Miro]
- O serie de module opționale din care cursanții și organizațiile pot alege în funcție de propriile nevoi. Fiecare modul opțional ar avea o structură similară:
 - Dezvoltarea competențelor operaționale: formarea competențelor de bază pentru angajați (în principal personal) într-un anumit domeniu digital
 - Dezvoltarea competențelor operaționale: formarea de competențe avansate pentru angajați (în principal personal) într-un anumit domeniu digital
 - Dezvoltarea competențelor strategice: definirea unei strategii și a unui proiect la nivel organizațional într-un anumit domeniu digital
 - Cursanții pot alege dacă doresc să participe doar la unul sau la ambele cursuri de formare în domeniul competențelor operaționale
[tipuri de module vizuale pe placa Miro]

[Prezentați pe scurt tabelul cu module opționale de pe Miro Board. Asigurați-vă că participanții înțeleg subiectele].

Pe baza sondajului nostru prealabil, am identificat că unele subiecte pentru modulele opționale sunt mai importante decât altele. Toate subiectele se concentrează pe inovarea, accelerarea și transformarea digitală prin intermediul unei tehnologii specifice.

[preferințe pentru modulele opționale de pe placa Miro]

- *Inteligență artificială (de exemplu ChatGPT, Bing AI Image Creator, Perplexity etc.)*
- *Date și analiză*
- *Accesibilitate digitală (de exemplu, documente Word accesibile, documente PowerPoint accesibile, formulare și pagini web accesibile, limbaj clar etc.)*
- *Competențe digitale (de exemplu, competențe digitale pentru lucrătorii cu nevoi de sprijin sau pentru persoanele cu dizabilități)*
- *Marketing și comunicare digitală*
- *Instrucțiuni de lucru digitale (de exemplu, utilizarea realității augmentate sau mixte pentru a prezenta manualelor într-un mod interactiv pentru lucrători)*
- *E-learning (de exemplu, cum să creați e-learning sau alt conținut educațional digital pentru organizația dumneavoastră)*
- *Automatizare cu cod redus (de exemplu, prin Microsoft Power Apps, permițând utilizatorilor să creeze aplicații de bază pentru uz intern fără competențe de programare)*
- *Prototiparea rapidă (de exemplu, imprimarea 3D a instrumentelor și ajutoarelor, inclusiv utilizarea unui software ușor de utilizat pentru îmbunătățirea modelelor 3D existente și crearea propriilor modele 3D)*

[Întrebați participanții ce părere au. Asigurați-vă că înțelegeți de ce ar schimba ceva].

- *Dacă vă uitați la module, ce module ați muta în altă coloană? De ce?*
- *Ce module vă lipsesc în tabel?*
- *Ce abordare preferați pentru programul de formare și de ce? (de exemplu, prezență fizică și demonstrație, formare exclusiv online, formare hibridă)*

3.7 Încheiere [5 min.]

Mulțumiri participanților și menționarea următoarelor etape ale proiectului [5 min.]

- *Aveți întrebări pentru noi?*
- *Există întrebări / subiecte la care vă așteptați, dar pe care nu le-am abordat?*
- *Etapele următoare:*
 - *Lansarea Digital Innovation Hubs este planificată în toate țările implicate în proiect (Belgia, Olanda, România și Spania) la începutul anului 2025.*
 - *Vă vom ține la curent cu privire la viitoarele sesiuni și cursuri de formare.*

4 Sesiunea FIZICĂ: activități și întrebări

Deschideți sesiunea cu 30 de minute înainte de începerea acesteia:

- Participanții sosesc în sala de workshop
- Moderatorul întâmpină fiecare participant la sosire
- Oferiți cafea și încurajați participanții să se familiarizeze cu spațiul și să poarte o discuție informală
- Dați participanților o etichetă cu numele, astfel încât să fie mai ușor să moderați sesiunea
- Cereți participanților să semneze lista de semnături și consimțământul informat

4.2 Introducere [15 min.]

Bun venit participanților [1 min.]

Prezentați moderatorul și persoana care ia notițe [1 min.]

Prezentați proiectul DIGIT-ABLE și explicați scopul focus-grupului [2 min.]

DIGIT-ABLE este un proiect european axat pe sprijinirea WISE-urilor (întreprinderi sociale de inserție) și a organizațiilor care oferă servicii persoanelor cu dizabilități și creează locuri de muncă favorabile incluziunii.

Împreună cu parteneri din 4 țări europene, obiectivul nostru este să înțelegem și să abordăm nevoile digitale ale organizațiilor ca dumneavoastră. Discuția de astăzi ne va ajuta să aflăm mai multe despre prioritățile dvs. digitale, astfel încât să putem dezvolta un program de formare modular și flexibil privind transformarea digitală, care să fie special adaptat pentru a sprijini creșterea WISE-urilor și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități.

Informațiile colectate vor fi utilizate în rapoartele și publicațiile noastre și, de asemenea, vor ghida programului de formare DIGIT-ABLE.

Ați fost invitați să participați deoarece faceți parte din grupul nostru țintă, iar opiniile dumneavoastră sunt neprețuite. Pe baza contribuțiilor dumneavoastră, ne propunem să identificăm și să răspundem nevoilor digitale ale organizațiilor ca a dumneavoastră.

Reguli [2 min.]

Discuția de grup este complet confidențială și vă puteți opri oricând. Vă rugăm să respectați opiniile celorlalți. Nu există nicio obligație de a răspunde la toate întrebările.

Nu ezitați să comentați chiar dacă nu sunteți de acord, dar vă rugăm să respectați opiniile altora.

Sesiunea este înregistrată:

- De asemenea, vrem să ne asigurăm că toată lumea este de acord cu înregistrarea.
- Dorim să înregistrăm sesiunea deoarece este mai ușor să procesăm datele ulterior.
- Datele vor fi pseudonimizate, numele dvs. va fi schimbat.

[Apăsați RECORD]

[Notă: Nu este necesară înregistrarea pentru duo-uri. Sesiunea plenară este mai importantă, totuși, păstrați înregistrarea activă în permanență. Moderatorul și persoana care ia notițe pot circula între duouri și pot lua notițe. Asigurați-vă că fiecare duo are șansa de a-și prezenta gândurile în timpul sesiunii plenare].

Prezentarea participanților [9 min.]

Scurtă introducere pentru fiecare participant. În calitate de facilitator, puteți începe prin a vă prezenta în acest fel (de ex: *Sunt [nume], lucrez ca [profesie] pentru [organizație] și astăzi aș dori să aflu ce formare privind competențele și tehnologiile digitale ar putea fi utilă pentru dvs. și organizația dvs.*).

- Numele participantului, organizația, tipul de organizație și profesia sa?
- Ce ați dori să învățați astăzi?

4.3 Obiective și instrumente [20 min.]

Activitatea 1: Maparea tehnologiilor și a obiectivelor organizațiilor [20 min.]

Ce tehnologii sau instrumente digitale (avansate) sunt utilizate în prezent în organizația dumneavoastră? (la toate nivelurile: personal, dar și angajați; tehnologii care sunt utilizate în cadrul organizației; dacă nu sunt utilizate tehnologii sau instrumente digitale avansate, puteți menționa și tehnologii sau instrumente digitale de bază)

- Exemple: AI - ChatGPT, Bing AI Image Creator, Perplexity; Analiză de date; Automatizare low-code; Roboți; Cobots; Realitate augmentată și mixtă; Imprimare 3D; etc.

Ce obiective ați dori să atingeți prin implementarea acestei tehnologii / a acestui instrument digital?

- Exemple de obiective: îmbunătățirea eficienței, reducerea costurilor, creșterea impactului social, încurajarea ocupării corecte a forței de muncă, colaborarea cu părțile interesate etc.
- Exemple de procese / funcții: raționalizarea recrutării, integrarea angajaților, procesarea salariilor, urmărirea termenelor proiectelor, îmbunătățirea colaborării în echipă, partajarea fișierelor, înregistrarea orelor de lucru, dezvoltarea profesională, gestionarea interacțiunilor cu clienții etc.

[Lăsați participanții să discute în duet și să își noteze ideile pe post-it [5 min.]. Apoi cereți fiecărui duo să își prezinte pe scurt rezultatele [5 min.]. Moderatorul le adună, așa cum au fost scrise de participanți, și le așează pe o foaie mare de hârtie sau pe tablă. Similitudinile și abaterile sunt apoi discutate [10 min.].]

4.4 Bune practici și provocări actuale [20 min.]

Activitatea 2: Maparea situației actuale [20 min.] Bune practici și provocări

- *Dintre tehnologiile și instrumentele digitale pe care le-ați menționat, care au fost implementate cu succes? Care au fost factorii cheie pentru implementarea cu succes?*
 - *De ce a fost implementată tehnologia? Care a fost motivul principal? Ce obiective ați dorit să atingeți prin implementare?*
 - *Cine a fost implicat în punerea în aplicare a acestei tehnologii? Ați fost și dumneavoastră implicat? Gândiți-vă persoanele din cadrul organizației dvs., dar și la persoanele din afara organizației dvs., cum ar furnizorii de tehnologie.*
- *Care dintre tehnologiile și instrumentele digitale se confruntă cu provocări în implementarea lor? De ce?*
 - *Gândiți-vă la blocaje, cum ar : lipsa de timp, lipsa de competențe digitale, lipsa fondurilor alocate etc.*

Experiență de formare

Alegeți un exemplu de tehnologie / instrument digital pe care l-ați menționat:

- *A fost organizată o formare specială pentru a lucra cu această nouă tehnologie/instrument digital atunci când a fost implementat?*
 - *Da: Cine a participat la această formare? (Angajații au nevoie de formare specială?) Cum a arătat formarea? Cât timp a necesitat formarea din partea participanților? A fost aceasta o singură dată? sesiune de formare?*
 - *Nu: Dacă nu a fost oferită nicio formare, care au fost motivele? Există și alte modalități prin care organizația dvs. a sprijinit dezvoltarea competențelor digitale?*
- *Există vreo altă formare pe care organizația dvs. a urmat-o pentru a sprijini inovarea digitală sau alfabetizarea? Aveți vreun exemplu? De ce v-ați hotărât să participați la aceasta? Ce obiective ați dorit să atingeți prin această formare? Ce a mers bine / ce nu a mers bine?*

[Lăsați participanții să discute ambele subiecte în duet și să își noteze ideile pe post-it [10 min.]. Apoi cereți fiecărui duo să-și prezinte pe scurt rezultatele și să discute împreună [10 min.]].

4.5 Nevoi viitoare [30 min.]

Activitatea 3: Maparea nevoilor viitoare [10 min.]

Ce obiective pe care le vedeți pe post-it-uri sunt cruciale pentru organizația dumneavoastră și nu au fost încă atinse? De ce?

[Moderatorul folosește lista (SAU grupul de post-it-uri) care a fost creată în Activitatea 1. Toate întrebările sunt discutate în plen].

Activitatea 4: Cum pot fi sprijinite nevoile dumneavoastră? [20 min.]

Dacă ați putea alege un obiectiv ca prioritate pentru organizația dumneavoastră, care ar fi acela?

- *Ce tip de instrument digital / tehnologie ar putea aborda acest obiectiv?*
 - *În cazul implementării tehnologiei/instrumentelor digitale: cine (ce tip de angajați) ar utiliza această tehnologie?*
 - *Care ar fi cea mai mare provocare în cazul în care doriți să implementați instrumentul / tehnologia sa digitală?*

[Lăsați participanții să discute ambele subiecte în duet [5 min.]. Apoi cereți fiecărui duo să-și prezinte pe scurt rezultatele, să discute împreună și să pună întrebări suplimentare [15 min.]].

- *Există vreo altă modalitate de a atinge obiectivele? Ce soluții non-digitale ar putea fi utilizate?*
- *Cum ați dori să fiți sprijiniți ca organizație? Cum v-am putea ajuta cu transformarea digitală?*
- *Cum v-ar putea ajuta hub-urile de inovare în acest sens?*
- *O formare specifică ar fi de ajutor? Ce fel de angajați (tip de post) ar beneficia de acest tip de formare?*

4.6 Modulele programului de formare [30 min.]

Activitatea 5: Instruire [30 min.]

[Prezentați participanților programul de formare propus. Afișați imaginea pe panoul Miro].

Programul de formare se va axa pe inovare, accelerare și transformare prin intermediul instrumentelor / tehnologiilor digitale. Acesta va conține:

- *Un modul de bază obligatoriu pentru toți cursanții și toate organizațiile. Principalul grup țintă este personalul. Modulul de bază ar include o evaluare a maturității digitale a organizației și cursuri introductive despre transformarea digitală centrată pe om, tehnologii incluzive, studii de caz și bune practici.*
[tipuri de module vizuale pe placa Miro]
- *O serie de module opționale din care cursanții și organizațiile pot alege în funcție de propriile nevoi. Fiecare modul opțional ar avea o structură similară:*
 - *Dezvoltarea competențelor operaționale: formarea competențelor de bază pentru angajați (în principal personal) într-un anumit domeniu digital*
 - *Dezvoltarea competențelor operaționale: formarea de competențe avansate pentru angajați (în principal personal) într-un anumit domeniu digital*
 - *Dezvoltarea competențelor strategice: definirea unei strategii și a unui proiect la nivel organizațional într-un domeniu digital specific*
 - *Cursanții pot alege dacă doresc să participe doar la unul sau la ambele cursuri de formare în domeniul competențelor operaționale*
[tipuri de module vizuale pe placa Miro]

[Prezentați pe scurt tabelul cu module opționale de pe Miro Board. Asigurați-vă că participanții înțeleg subiectele].

Pe baza sondajului nostru prealabil, am identificat că unele subiecte pentru modulele opționale sunt mai importante decât altele. Toate subiectele se concentrează pe inovarea, accelerarea și transformarea digitală prin intermediul unei tehnologii specifice.

[preferințe pentru modulele opționale de pe placa Miro]

- *Inteligență artificială (de exemplu ChatGPT, Bing AI Image Creator, Perplexity etc.)*
- *Date și analiză*
- *Accesibilitate digitală (de exemplu, documente Word accesibile, documente PowerPoint accesibile, formulare și pagini web accesibile, limbaj clar etc.)*
- *Competențe digitale (de exemplu, competențe digitale pentru lucrătorii cu nevoi de sprijin sau pentru persoanele cu dizabilități)*
- *Marketing și comunicare digitală*
- *Instrucțiuni de lucru digitale (de exemplu, utilizarea realității augmentate sau mixte pentru a prezenta manualele într-un mod interactiv pentru lucrători)*
- *E-learning (de exemplu, cum să creați e-learning sau alt conținut educațional digital pentru organizația dumneavoastră)*
- *Automatizare cu cod redus (de exemplu, prin Microsoft Power Apps, permițând utilizatorilor să creeze aplicații de bază pentru uz intern fără competențe de programare)*
- *Prototiparea rapidă (de exemplu, imprimarea 3D a instrumentelor și ajutoarelor, inclusiv utilizarea unui software ușor de utilizat pentru îmbunătățirea modelelor 3D existente și crearea propriilor modele 3D)*

[Întrebați participanții ce părere au. Asigurați-vă că înțelegeți de ce ar schimba ceva].

- *Dacă vă uitați la module, ce module ați muta în altă coloană? De ce?*
- *Ce module vă lipsesc în tabel?*
- *Ce abordare preferați pentru programul de formare și de ce? (de exemplu, prezență fizică și demonstrație, formare exclusiv online, formare hibridă)*

4.7 Încheiere [5 min.]

Mulțumiri participanților și menționarea următoarelor etape ale proiectului [5 min.]

- *Aveți întrebări pentru noi?*
- *Există întrebări / subiecte la care vă așteptați, dar pe care nu le-am abordat?*
- *Etapele următoare:*
 - *Lansarea Digital Innovation Hubs este planificată în toate țările implicate în proiect (Belgia, Olanda, România și Spania) la începutul anului 2025.*
 - *Vă vom ține la curent cu privire la viitoarele sesiuni și cursuri de formare.*

5 Materiale

Imaginea 2 - Canvas utilizată pentru activitățile 1-4

Mapping the goals and tools
What digital technologies and tools are currently being used in your organisation and for what goal?

Best practices
From these digital technologies and tools, which ones were successfully implemented? What were the key factors for successful implementation?

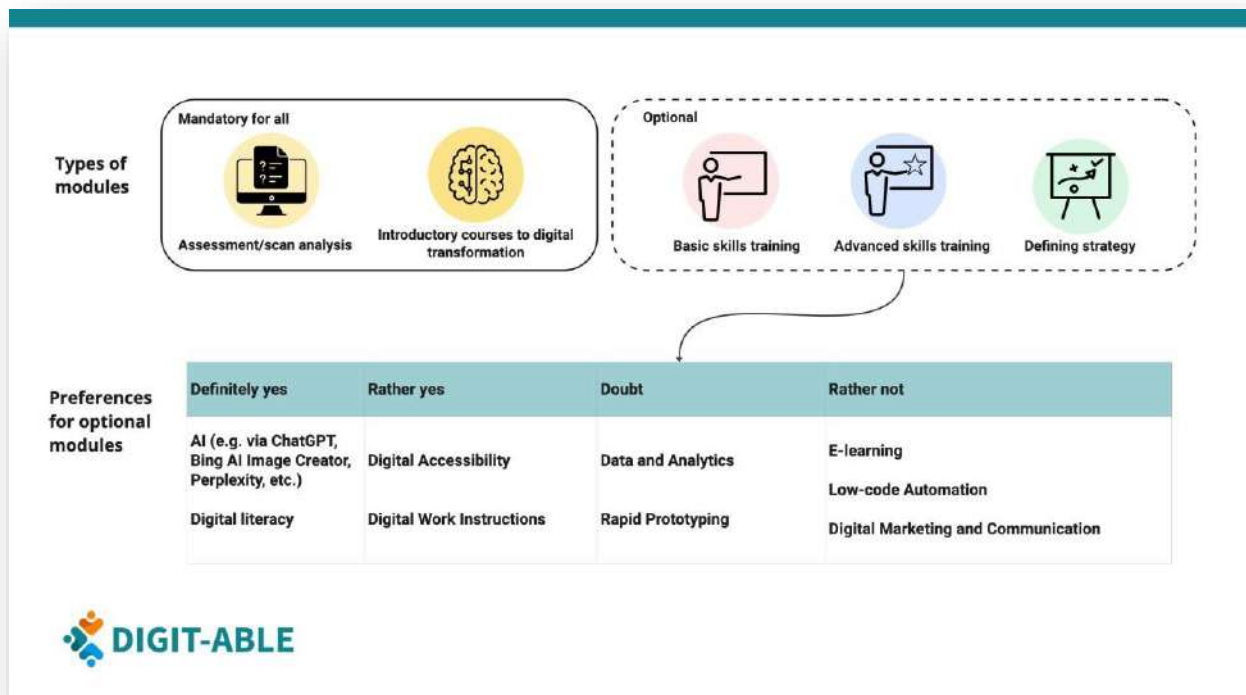
Challenges
Which of these digital technologies and tools are facing challenges in their implementation? Why?

Current training
Is there any other training that your organization followed to support digital innovation or digital literacy? What (did not) went well?

Future Needs
Choose a goal that you would like to achieve as an organisation. Why is it your priority? What type of technology could address this goal? What would be the other ways how to achieve your goals?

 DIGIT-ABLE

Imaginea 3 - Structura programului de formare și clasificarea utilizată pentru activitatea 5

Anexa II - Prezentare generală pseudonimizată a participanților la focus grupuri

Groep Maatwerk (Belgia) a organizat două sesiuni: una online cu patru participanți (o femeie și trei bărbați) și una în persoană cu trei participanți (toți bărbați).

Tabul 6 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru grupurile naționale de discuții din Belgia > Flandra

Format	Acronimul participantului	Poziția postului	Organizație reprezentată
Online	B1	Terapist ocupațional	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)
Online	B2	Terapist ocupațional	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)
Online	B3	Manager de proces și producție	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)
Online	B4	Ofițer de prevenire	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)
Fizică	B5	Manager IT	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)
Fizică	B6	Manager de inovare	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)
Fizică	B7	Manager de operațiuni	WISE (MWB) și organizații care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (AMA SE)

De Omslag și Waag Society (Olanda) au organizat două sesiuni fizice separate: una axată pe întreprinderi sociale (ES) care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități (PTH) în cadrul OMM, iar cealaltă dedicată întreprinderilor sociale de inserție (WISE) în cadrul SF. În cadrul sesiunii WMO, au participat în total șapte persoane (șase femei și un bărbat). Acești participanți au fost împărțiți în trei subgrupuri în timpul sesiunii. În sesiunea SF, au participat în total șase participanți (trei femei și trei bărbați). Acești participanți au fost împărțiți în două subgrupuri în timpul sesiunii.

Tabelul 7 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru grupul național de discuții WMO din Olanda

Subgrup	Acronimul participantului	Poziția postului	Organizație reprezentată (OMM)
Subgrupul 3	NM1	Coordonator asistență medicală	Oferă locuințe, servicii de recuperare din dependență și de sănătate mintală persoanelor fără adăpost și marginalizate
Subgrupul 1	NM2	Manager de echipă pentru inovare și sănătate digitală	Oferă locuințe, servicii de recuperare din dependență și de sănătate mintală persoanelor fără adăpost și marginalizate
Subgrupul 1	NM3	Manager operațiuni comerciale	Oferă tratament pentru tulburări psihologice, recuperare în caz de dependență și reabilitare
Subgrupul 2	NM4	Manager operațiuni comerciale	Oferă îngrijire pentru persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă și cele cu boli pe termen lung
Subgrupul 2	NM5	Director Manager	Se specializează în îngrijirea persoanelor cu probleme grave de sănătate mintală și dependență
Subgrupul 3	NM6	Suștinător senior 50/50	Sprijină persoanele vulnerabile prin adăposturi, programe de recuperare după dependență și de reintegrare socială
Subgrupul 3	NM7	Suștinător	Sprijină grupurile marginalizate, inclusiv persoanele fără adăpost și comunitatea LGBTQ+, oferind adăpost și servicii de sprijin

Tabelul 8 - Prezentare detaliată pseudonimizată a participanților la grupul național de discuții SF din Olanda

Subgrup	Acronimul participantului	Poziția postului	Organizație reprezentată (SF)
Subgrupul 2	NS1	Sușinător	Un atelier de textile sociale și durabile
Subgrupul 1	NS2	Director	O companie de curățenie responsabilă din punct de vedere social, care creează oportunități de angajare pentru persoanele defavorizate
Subgrupul 1	NS3	Director	O întreprindere socială de reciclare care oferă oportunități de muncă pentru persoanele care se confruntă cu probleme de sănătate mintală
Subgrupul 2	NS4	Sușinător	O întreprindere socială bazată pe ospitalitate care sprijină reintegrarea în societate a supraviețuitorilor traficului de persoane
Subgrupul 2	NS5	Director	O fabrică de bere artizanală axată pe durabilitate, implicarea în comunitate și sprijinirea persoanelor defavorizate
Subgrupul 1	NS6	Coordonator	Un centru de îngrijire care oferă sprijin specializat persoanelor cu probleme de sănătate mintală

ADV România a organizat o sesiune online cu șase participanți, constând în cinci femei și un bărbat.

Tablel 9 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru grupul național de discuții din România

Acronimul participantului	Poziția postului	Organizație reprezentată
R1	Manager de dezvoltare a afacerilor	Instituție financiară nebanară care oferă credite persoanelor juridice cu impact social
R2	Co-manager	Întreprindere socială de inserție
R3	Fondator	Formare și consultanță pentru industria 4.0
R4	Consilier vocațional	Formare și integrare socială
R5	Fondator	Reciclarea uleiului de gătit folosit prin angajarea persoanelor cu dizabilități
R6	Fondator	Promovarea inovării și digitalizării pentru IMM- uri, ONG-uri și instituții publice

AMICA și Grupo Femxa (Spania) au organizat o sesiune online cu nouă participanți.

Tabulul 10 - Prezentare detaliată a participanților cu pseudonim pentru grupul național de discuții din Spania

Acronimul participantului	Poziția postului	Organizație reprezentată
S1	Asistent social și secretar	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități
S2	Coordonator al proiectului de promovare a autonomiei personale	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități
S3	Tehnician resurse umane	Întreprindere socială de inserție
S4	Director executiv	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități
S5	Manager îmbunătățire continuă și transformare digitală	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități
S6	Președinte	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități (organizație-umbrelă)
S7	Tehnician de sisteme	Întreprindere socială de inserție
S8	Tehnician	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități
S9	Expert în proiecte colaborative	Organizație care furnizează servicii pentru persoanele cu dizabilități

Anexa III – Explorarea (E)DIH-urilor eligibile pentru DIGIT- ABLE la nivel național

1 (E)DIH-uri potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Belgia > Flandra

Belgia găzduiește 7 EDIH-uri. După analizarea eligibilității, Groep Maatwerk și Lichtwerk au identificat 2 EDIH-uri care sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Flandra: **DIGITALIS** și **Flanders AI EDIH**. În plus, Flandra are 12 Hub-uri sociale și circulare. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH.

Tabelul 11 - Hub-urile europene de inovare digitală din Belgia și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
DIGITALIS	Flanders Make	Lommel	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
EDIH-CONNECT	Construcții	Limelette	Se concentrează pe construcție și nu se concentrează pe Flandra → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
EDIH-EBE	VITO	Mol	Accent pe "Energia în mediul construit" → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
Flandra AI EDIH	IMEC	Leuven	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Flanders Make	Flanders Make	Lommel	Nu este finanțat de EDIH → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE, deși DIGITALIS este o alternativă
sustAIn.bruxelles	Sirris	Bruxelles	Nu se concentrează pe Flandra → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
WalHub	Agoria	Bruxelles	Nu se concentrează pe Flandra → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE

Tabelul 12 - Hub-uri din Belgia axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE

Numele hub-ului	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Circulair werk(t)	Departamentul flamand al muncii și economiei sociale / Vlaanderen Circulair	12 municipalități din Flandra	Geografic foarte dispersat și finanțare asigurată doar până în iunie 2025 → Neeligibil pentru DIGIT-ABLE

2 (E)DIH-uri potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Olanda

Olanda găzduiesc 14 EDIH-uri. După analizarea eligibilității, De Omslag și Waag Society au identificat 2 EDIH-uri care sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Olanda: **Dutch Societal Innovation Hub** și **EDIH Digital Hub Noordwest**. Acest lucru s-a bazat atât pe domeniul de aplicare geografic, cât și pe sectorul țintă al EDIH-urilor. În plus, Olanda deține 8 hub-uri sociale și circulare. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH. Pe baza sferei geografice a Hub-urilor sociale, 4 au fost identificate ca fiind potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Olanda: **Digivaardig in de Zorg**, **Impact Amsterdam**, **Kennisalliantie Inclusie en Technologie (KIT)** și **MeentCoop**.

Tabelul 13 - Hub-urile europene de inovare digitală din Olanda și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Boost Robotic EastNL	PRV GLD	Municipalități din Gelderland și Overijssel	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Brightlands Smart Services Campus	Brightlands	Heerlen	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Digitalzh	Cartierul inovării	Provincia Olanda de Sud	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Docklab	Docklab	Rotterdam	Accent pe energie și logistică → Mai puțin eligibile pentru DIGIT-ABLE
Centrul de inovare olandez societală	Asociația comunelor din Olanda (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)	Pe întreg teritoriul Olandei	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Centrul digital EDIH Noordwest	Regiunea ROM Utrecht	Provinciile Utrecht, Flevoland și Olanda de Nord	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
EDIH-NN	NOM	Provinciile Groningen, Drenthe și Friesland	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE

Acord de grant nr. 101167933 - DIGIT-ABLE - SMP-COSME-2023-SEED

Cofinanțat de Uniunea Europeană. Cu toate acestea, punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu le reflectă în mod necesar pe cele

ale Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană, nici Comisia Europeană nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

Co-funded by
the European Union

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
EDIH-SNL	Brabantse Ontwikkelings Maatschappij	Provinciile Zeeland, Brabantul de Nord și Limburg	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
European Open Science Cloud	Fundația EGI	Activ în întreaga Europă	Domeniul de aplicare internațional → Mai puțin eligibil pentru această etapă a DIGIT-ABLE
Clusterul de Drachteninovare	Berenschot	Provinciile Groningen, Drenthe și Friesland	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Ketenstandaard Bouw en Techniek	Stichting Ketenstandaard	Municipalitățile Enschede și Hof van Twente	Accent pe construcții și ecosistem și nu pe regiunea Amsterdam → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
Agricultură inteligentă	TNO	Pe întreg teritoriul Olandei	Concentrare pe agricultură → Neeligibil pentru DIGIT-ABLE
Fabrica de sudură inteligentă	Anterior LAC	Pe întreg teritoriul Olandei	Concentrare pe sudură → Nu sunt eligibile pentru DIGIT-ABLE
TechMed Inovation Hub	Universitatea din Twente	Enschede	Concentrare pe sectorul medical și nu pe regiunea Amsterdam → Neeligibil pentru DIGIT-ABLE

Tabelul 14 - Hub-uri din Olanda axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE

Numele hub-ului	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
City Deal Impact Ondernemen	Ministerul Afacerilor Interne	Pe întreg teritoriul Olandei	Nu se concentrează în mod specific pe integrarea în muncă a economiei sociale → Mai puțin eligibile pentru DIGIT-ABLE
Digivaardig în Zorg	ECP	Pe întreg teritoriul Olandei	Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Impact Amsterdam	Municipalitatea din Amsterdam	Amsterdam	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Numele hub-ului	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Kennisalliantie Inclusie en Technologie (KIT)	TNO, SBCM și Cedris	Pe întreg teritoriul Olandei	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
MeentCoop	Waag Futurelab	Amsterdam	Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Technohub Inclusieve Technologie (TINT) Achterhoek	KIT	7 municipalități în Gelderland	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Technohub Tehnologie incluzivă (TINT) Apeldoorn	KIT	Apeldoorn	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Technohub Inclusieve Technologie (TINT) Rivierenland	KIT	8 municipalități în Gelderland	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE
Technohub Inclusieve Technologie (TINT) Vest-Brabant	KIT	16 municipalități în West-Brabant	Nu se concentrează pe regiunea Amsterdam → Mai puțin eligibil pentru DIGIT-ABLE

3 (E)DIH-uri potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în România

România găzduiește 9 EDIH-uri. În urma analizei eligibilității, ADV România și APass au identificat 1 EDIH care este potențial eligibil pentru DIGIT-ABLE în România: **Digital Innovation Zone (eDIH-DIZ)**. În plus, România are 3 hub-uri axate pe economia socială. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH, deși sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în România.

Tabelul 15 - Hub-urile europene de inovare digitală din România și eligibilitatea lor pentru DIGIT- ABLE

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
CiTyInnoHub	Universitatea Ovidius din Constanța	Constanța	Accent principal pe securitatea cibernetică → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
DIGIVEST	Vestă ADR	Timișoara	Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
DIH4Society	Cluj IT Cluster	Cluj-Napoca	Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
Zona de (eDIH-DIZ)inovare digitală	Universitatea Tehnică din Iași	Iași	Sprrijină IMM-urile locale, inclusiv SE → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
FIT EDIH	Iceberg	Brașov	Accentul se pune pe sistemele bazate pe inteligență artificială și pe big-data → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
Verde eDIH	Verde eDIH	București	Accentul principal se pune pe tranziția către noile tehnologii și inovarea digitală cu soluții ecologice → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
Sibiu Smart Systems	Lucian Blaga Universitatea din Sibiu	Sibiu	Accent principal pe senzori AR, VR, de mișcare și biometrici → Nu sunt eligibile pentru DIGIT-ABLE
Transylvania Digital Innovation Hub (TDIH)	Transilvania IT	Cluj-Napoca	Accent principal pe sănătatea digitală și industria 4.0 → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
WeH	Universitatea Spiru Haret	București	Accentul principal se pune pe ingineria logistică, agricultura de precizie, orașele inteligente, serviciile cu dublă utilizare, planificarea urbană și programele de formare privind conceptele-cheie ale digitalizării → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE

Tabelul 16 - Hub-uri din România axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE

Numele hub-ului	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Fab Lab Iași	Fab Lab Iași	Iași	Concentrarea pe facilitarea inovării, a producției digitale și a mentalității antreprenoriale → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Numele hub-ului	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Impact Hub București	Impact Hub București	București	Oferă sprijin și mentorat pentru antreprenorii clasici și sociali în dezvoltarea afacerilor lor → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Centrul de durabilitate	Social Innovation Solutions, Raiffeisen Bank și Rompetrol	București	Oferă sprijin și mentorat pentru întreprinderi în legătură cu economia circulară și strategiile durabile pentru întreprinderi → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

4 (E)DIH-uri potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Spania

Spania găzduiește 26 de EDIH-uri. După analizarea eligibilității, AMICA și Grupa Femxa au identificat o listă lungă de 20 de EDIH-uri care sunt potențial eligibile pentru DIGIT-ABLE în Spania, rezultând o listă scurtă de 3 EDIH-uri: **Basque Digital Innovation Hub (BDIH)**, **CyberDIH** și **Distrito Digital Comunidad Valenciana**. În plus, Spania are 2 hub-uri axate pe economia socială. Acestea nu fac parte din rețeaua EDIH, deși sunt potențial eligibil pentru DIGIT-ABLE în Spania.

Tablelul 17 - Hub-urile europene de inovare digitală din Spania și eligibilitatea lor pentru DIGIT-ABLE

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
AGORA DIH	Fundația AGORA	Murcia, Murcia	Accent pe orașele inteligente și accesibilitatea pentru SE → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
AgrotechDIH	Junta de Extremadura	Badajoz, Extremadura	Axate în principal pe agricultură, fără legături puternice cu economia socială sau cu incluziunea → Nu sunt eligibile pentru DIGIT-ABLE
AIR4S	Asociația AIR4S	Sevilla, Andaluzia	Sprijină soluțiile bazate pe IA pentru orașe inteligente și asistență medicală, cu relevanță pentru obiectivele economiei sociale → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
AIR-Andaluzia	UGR	Granada, Andaluzia	Se specializează în AI pentru sănătate și aplicații axate pe incluziune → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Aragon EDIH	Instituto Tecnológico de Aragón (ITA)	Zaragoza, Aragon	Oferă servicii de transformare digitală și promovează incluziunea în adoptarea tehnologiei → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
AsDIH	Asturian DIH	Oviedo, Asturias	Axat în principal pe sectoarele tehnice, fără un accent specific pe incluziune → Neeligibil pentru DIGIT-ABLE
Centrul de inovare basc digitală (BDIH)	Grupul SPRI	Bilbao, Țara Bascilor	Promovează colaborarea și sprijină IMM-urile, inclusiv tehnologiile incluzive pentru SE → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
CIDAI	CIDAI	Barcelona, Catalonia	Se concentrează pe IA pentru provocările societale, inclusiv accesibilitatea și incluziunea → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
CIDIHUB	CIEMAT	Madrid	Preponderent tehnice, cu un accent limitat pe economia socială → Nu sunt eligibile pentru DIGIT-ABLE
CyberDIH	INCIBE	León, Castilla y León	Sprijină securitatea cibernetică pentru IMM-uri, asigurând medii tehnologice incluzive și accesibile → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
DATAlife Digital Innovation Hub	Asociația DIH DATALIFE	Santiago de Compostela	Competențe în domeniul sănătății și al științelor vieții; aplicabile pentru dezvoltarea de instrumente pentru incluziune → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
DIGIS3	Institutul AIR	Salamanca, Castilla y León	Specializat în transformarea digitală inteligentă și durabilă pentru IMM-uri și instituții publice → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Digital Impulse Hub	Diputación de Barcelona	Barcelona, Catalonia	Oferă formare în domeniul competențelor digitale pentru IMM-uri și instituții publice, cu accent pe tehnologiile incluzive → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
DIHBAI-TUR	Fundación Tecnalia Cercetare și inovare	Bilbao, Țara Bascilor	Axat în principal pe inovarea în turism, fără relevanță specifică pentru SE → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
DIH-bio	Fundația Parque	Madrid	Expertiză în biotehnologie și soluții în domeniul sănătății cu aplicații potențiale în incluziune → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Acord de grant nr. 101167933 - DIGIT-ABLE - SMP-COSME-2023-SEED

Cofinanțat de Uniunea Europeană. Cu toate acestea, punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu le reflectă în mod necesar pe cele

ale Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană, nici Comisia Europeană nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

Co-funded by
the European Union

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
	Científico de Madrid		
Digital Innovation Hub Industrial de Galicia (DIHGIGAL)	Cluster TIC Galicia	A Coruña, Galicia	Concentrat în principal pe sectoarele logistice și industriale, cu un accent limitat pe incluziune → Nu este eligibil pentru DIGIT-ABLE
Distrito Digital Comunidad Valenciana	Generalitat Valenciana	Alicante, Valencia	Accent puternic pe tranziția digitală a IMM-urilor, încorporând accesibilitatea și incluziunea → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
EDIH MADRIDREGIU NEA	Universitatea Politehnică din Madrid	Madrid	Concentrarea pe proiecte de inteligență artificială și incluziune digitală, sprijinirea comunităților vulnerabile și a IMM-urilor → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
Spațiul FIWARE	Fundația FIWARE	Sevilla, Andaluzia	Promovează soluții open-source pentru întreprinderi și orașe inteligente incluzive → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
HUB4.OMANUVAL	Generalitat Valenciana	Valencia, Valencia	Axat pe producție, cu accent limitat pe obiective sociale sau de incluziune → Neeligibil pentru DIGIT-ABLE
i4CAMHUB	UCLM	Albacete, Castilla-La Mancha	Accent pe accesibilitate prin transformare digitală în educație și IMM-uri → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
HUB INFAB	INFAB	Zaragoza, Aragon	Sprijină digitalizarea industriei cu relevanță pentru proiectele de incluziune socială → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
HanulDIH	Fundația INCYDE	Madrid	Lucrează cu IMM-uri și cooperative, sprijinind transformarea digitală și incluziunea → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
IRIS	Guvernul din Navarra	Navarra	Se concentrează pe tranziția digitală în sectoarele public și privat, cu atenție pentru comunitățile vulnerabile → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
PCUV	Universitatea din Valencia	Valencia, Valencia	Sprijină inovațiile biotehnologice și TIC aplicabile asistenței medicale și incluziunii → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Numele EDIH	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Tech4Efficiency EDIH	Cluster IA4	León, Castilla y León	Lucrează cu IMM-urile pentru a implementa instrumente digitale accesibile și incluzive → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Tabelul 18 - Hub-uri din Spania axate pe economia socială și eligibilitatea acestora pentru DIGIT-ABLE

Numele hub-ului	Coordonator	Municipalitate	Eligibilitate pentru DIGIT-ABLE
Hub de Vanguardia	Ministerul Muncii și Economiei Sociale al Guvernului Spaniei	Național	Acest centru, parte a PERTE pentru economia socială și de îngrijire, își propune să promoveze transformarea și durabilitatea economiei sociale prin inovații digitale și de partajare a cunoștințelor → Eligibil pentru DIGIT-ABLE
HUB Genera: Faenando Futuro	Confederația Sănătății Mintale Spania	Extremadura, Spania	Proiectele sale se concentrează pe incluziune, durabilitate și inovare prin cooperare → Eligibil pentru DIGIT-ABLE

Anexa IV - Bune practici ale (E)DIH- urilor în Europa

Raport privind bunele practici ale EDIH DIGITALIS în Belgia> Flandra (G. van den Kerkhof, interviu personal, 8 ianuarie 2025)

Originea hub-ului

DIGITALIS a fost creat ca un parteneriat între cele mai importante organizații tehnologice flamande non-profit. Colaborarea partenerilor a început cu mult înainte de 2020, dar aceștia au răspuns în mod colectiv la apelul flamand de preselecție și, în cele din urmă, au răspuns la apelul Digital Europe EDIH în 2021-2022. DIGITALIS a început în noiembrie 2022.

Principalele grupuri țintă ale centrului

DIGITALIS sprijină în primul rând IMM-urile producătoare flamande în tranziția lor digitală și ecologică. Acesta ajută, de asemenea, întreprinderile mai mari, în special atunci când sunt conectate la IMM-uri. Centrul ajută IMM-urile tradiționale să adopte tehnologiile digitale și IMM-urile pasionate de tehnologie să obțină un avantaj competitiv. Prin serviciul său "ecosistem", DIGITALIS încurajează colaborarea între aceste grupuri, creând o piață pentru soluții digitale și permițând IMM-urilor tradiționale să învețe din experiențele colegilor lor (mai avansați din punct de vedere digital). Deși accentul este pus în principal pe industrie, instrumentele și metodologiile sunt relevante și pentru autoritățile publice.

Obiectivele principale ale centrului

DIGITALIS sprijină transformarea digitală a ecosistemelor industriale ale UE prin sporirea digitalizării industriale, îmbunătățirea competențelor forței de muncă și consolidarea capacităților digitale esențiale. DIGITALIS constituie o poartă de acces către serviciile și tehnologiile esențiale pentru tranzițiile digitale, concentrându-se pe inteligența artificială, securitatea cibernetică, calculul de înaltă performanță și infrastructurile de date. Obiectivele-cheie ale DIGITALIS includ:

- Creșterea gradului de adoptare a tehnologiilor digitale de către IMM-urile din industria prelucrătoare și a nivelului de competențe digitale în cadrul fabricii
- Contribuția activă la rețeaua EDIH și la obiectivele europene Green Deal

Aspectul hub-ului

DIGITALIS este un centru fizic situat în clădirile Flanders Make din Heverlee (Leuven), în provincia Brabantul Flamand. În plus față de site-ul din Heverlee, Flanders Make are, de asemenea, locații în Kortrijk (provincia Flandra de Vest) și Lommel (provincia Limburg).

Servicii oferite de centru

DIGITALIS ajută IMM-urile să îmbunătățească procesele de afaceri prin utilizarea tehnologiilor digitale, oferind expertiză tehnică, testare, servicii de inovare, consultanță financiară și formare. Acesta oferă acces la infrastructură pentru a "testa înainte de a investi" și oferă demonstratoare de tehnologie digitală pentru a inspira proiectele. În cazul în care IMM-urile au nevoie de soluții care depășesc portofoliul hub-ului, partenerii le îndrumă către serviciile europene de sprijin. Serviciile-cheie includ:

- Îndrumare și inspirație
- Scanarea maturității digitale
- Planificarea afacerilor
- Formare în domeniul competențelor digitale
- Testați înainte de a investi

- Sprijin financiar
- Sprijin pentru lansarea pe piață

DIGITALIS își propune să fie un "unic" pentru IMM-urile din industria prelucrătoare care doresc să își digitalizeze produsele și procesele, oferind servicii la costuri reduse sau gratuite.

Parteneri ai hub-ului

Printre partenerii DIGITALIS se numără organizații de inovare flamande și europene de vârf, precum Flanders Make, Howest, IMEC, LSEC (Leaders In Security), Universitatea de Științe Aplicate Pxl, Sirris, VOKA (Camera de Comerț și Industrie a Flandrei) și Laboratorul de fonică al Universității VUB din Bruxelles. Prin colaborarea cu actorii regionali, hub-ul elimină obstacolele din calea IMM-urilor în adoptarea tehnologiilor digitale.

Finanțarea centrului

Centrul este finanțat de Comisia Europeană, care acoperă până la 50% din costurile serviciilor. DIGITALIS este finanțat pentru trei ani, până în octombrie 2025. Nu este încă clar cum va continua DIGITALIS după acești trei ani.

Lecții învățate de la hub

- Abordarea "Testare înainte de investiții": Oferirea IMM-urilor a oportunității de a testa soluțiile digitale pe o infrastructură de ultimă generație înainte de a-și lua angajamente financiare contribuie la reducerea riscurilor de investiții. Această abordare sprijină luarea de decizii în cunoștință de cauză și stimulează încrederea în adoptarea noilor tehnologii.
- Sprijin cuprinzător prin intermediul unui ecosistem larg: DIGITALIS lucrează îndeaproape cu o gamă largă de parteneri, creând o rețea puternică în ecosistemele de inovare flamand și european. Această colaborare garantează că IMM-urile primesc îndrumare de specialitate, resurse și soluții pentru a depăși provocările digitalizării, extinzând în același timp ecosistemul digital.
- Formare personalizată și evaluări ale maturității digitale: Oferirea de sesiuni de formare adaptate diferitelor niveluri din cadrul unei organizații, de la lucrători până la conducere, asigură o perfecționare completă a forței de muncă. Scanarea maturității digitale ajută, de asemenea, întreprinderile să își evalueze capacitățile digitale actuale, permițând un sprijin direcționat pentru a stimula în mod eficient adoptarea digitală.
- Sprijin financiar: Prin oferirea unei game largi de activități, inclusiv sesiuni de inspirație, mentorat individual etc., la un preț redus, bariera de intrare pentru IMM-uri este redusă.

Raport privind bunele practici ale AI EDIH Flandra în Belgia > Flandra (K. Van de Voorde și G. Wuyts, interviu personal, 7 ianuarie 2025)

Originea hub-ului

Rețeaua EDIH este formată din 228 de Hub-uri, dintre care 3 în Flandra. Înființate în 2022, aceste Hub-uri urmăresc să consolideze capacitățile digitale ale IMM-urilor și ale organizațiilor din sectorul public, cu accent pe accelerarea adoptării inteligenței artificiale. Acesta este în special obiectivul EDIH AI din Flandra.

Principalele grupuri țintă ale centrului

Flanders AI EDIH se concentrează asupra IMM-urilor și organizațiilor din sectorul public.

Obiectivele principale ale centrului

Flanders AI EDIH accelerează adoptarea inteligenței artificiale pentru IMM-uri și organizațiile din sectorul public.

Aspectul hub-ului

Flanders AI EDIH este în principal un hub virtual, operat de IMEC. IMEC este prezent fizic în Flandra în diferite locații: Heverlee și Leuven (provincia Brabantul Flamand), Ghent (provincia Flandra de Est), Antwerp (Anvers) și Genk (provincia Limburg). Site-ul Heverlee este situat lângă DIGITALIS EDIH.

Servicii oferite de centru

Flanders AI EDIH oferă o gamă neutră de servicii, grupate în patru categorii:

- Testați înainte de a investi
- Competențe și formare
- Accesul la finanțare
- Ecosistemul inovării și crearea de rețele

Parteneri ai hub-ului

Flanders AI EDIH consolidează principalele inițiative regionale, cum ar fi Parteneriatul industrial flamand ("Industriepartnerschap"), Academia Flanders AI (VAIA) și Centrul de cunoștințe Date și societate ("Kenniscentrum Data en Maatschappij").

Printre parteneri se numără IMEC, Flanders Make, Sirris, VITO, Digitaal Vlaanderen, Agoria, VOKA (Camera de Comerț și Industrie a Flandrei), Universitatea UGent, Universitatea KU Leuven, Universitatea UA din Anvers, Universitatea UHasselt și Universitatea VUB din Bruxelles.

Finanțarea centrului

Finanțat de Comisia Europeană, Flanders AI EDIH oferă servicii subvenționate. IMM-urile și alte întreprinderi și organizații pot avea acces la servicii de consiliere, formare, evenimente și instrumente la tarife reduse. Flanders AI EDIH este finanțat pentru trei ani, până în octombrie 2025. Încă nu este clar cum va continua Flanders AI EDIH după acești trei ani.

Lecții învățate de la hub

- IA ca mijloc, nu ca scop: IA, la fel ca orice altă tehnologie sau instrument digital, ar trebui privită ca un mijloc de atingere a obiectivelor de afaceri, și nu ca un scop în sine. Concentrarea asupra modului în care inteligența artificială poate îmbunătăți procesele și genera valoare este esențială pentru o adoptare de succes.
- Abordarea "Testare înainte de investiții": Prin oferirea de consultanță inițială, coaching, studii de fezabilitate în domeniul IA și inițiativa "Start AI", IMM-urile pot explora oportunitățile IA prin sprijin practic înainte de a-și lua angajamente financiare. Această abordare contribuie la reducerea riscurilor și permite luarea în cunoștință de cauză.
- Sprijin cuprinzător prin competențe și formare: Oferirea unei varietăți de oportunități de formare, de la sesiuni de inspirație la cursuri specializate, asigură faptul că întreprinderile pot înțelege și aplica IA eficient în domenii precum marketing, resurse umane, finanțe și vânzări, susținând un program digital bine structurat

transformare. IMM-urile cu o maturitate digitală mai scăzută sunt, de asemenea, eligibile pentru aceste servicii, să își dezvolte capacitățile în materie de inteligență artificială și adoptare digitală.

Raport privind bunele practici ale hub-ului digital EDIH Noordwest din Olanda

Originea hub-ului

Hub-ul digital EDIH Noordwest este unul dintre cele cinci EDIH-uri olandeze. Hub-ul a fost creat la mijlocul anului 2022 de către Ministerul Afacerilor Economice și Climatice și lansat în luna decembrie a aceluiași an. UE consideră digitalizarea o piatră de temelie esențială a viitoarelor strategii de afaceri. Pentru a se asigura că toate întreprinderile pot participa la tranziția digitală, UE își propune să le ajute să exploreze și să testeze tehnologiile digitale, să dobândească competențe digitale și să obțină finanțare pentru implementarea acestor tehnologii. Crearea EDIH Digital Hub Noordwest este un răspuns la această ambiție.

Principalele grupuri țintă ale centrului

Grupurile țintă ale hub-ului digital EDIH Noordwest sunt IMM-urile. Întreprinderile mari sunt mai capabile să investească în inovarea digitală, ceea ce este mai dificil pentru IMM-uri. Pentru a se asigura că IMM-urile sunt capabile să participe la tranziția digitală, a fost ales acest grup țintă. Centrul nu se concentrează în mod special pe WISE-uri sau pe organizațiile care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități. Cu toate acestea, instituțiile de învățământ implicate ar putea fi considerate instituții de cunoștințe pe aceste teme.

Centrul digital EDIH Noordwest se concentrează în special pe IMM-urile din provinciile Utrecht, Olanda de Nord și Flevoland.

Obiectivele principale ale centrului

Scopul este de a accelera tranziția digitală în sectoarele industriei, sănătății și agroalimentar.

Aspectul hub-ului

Centrul digital EDIH Noordwest oferă atât activități offline, cât și online. Acesta are propriul său site web și propria pagină LinkedIn, unde sunt împărtășite evoluțiile și evenimentele, iar părțile interesate pot fi informate. Partenerii au, de asemenea, pagini dedicate pe site-urile lor web și împărtășesc informații relevante.

Servicii oferite de centru

Centrul digital EDIH Noordwest oferă o varietate de servicii. Hub-ul oferă comunități de învățare care se concentrează pe teme legate de întrebări specifice legate de IA. În cadrul acestor comunități de învățare, întreprinderile colaborează pentru a rezolva probleme și a explora noi posibilități. În plus, sunt organizate reuniuni online și la fața locului, inclusiv mese rotunde, ateliere și cursuri de formare. Acestea se concentrează pe diverse subiecte, cum ar fi găsirea de finanțare și subvenții pentru digitalizare, dezvoltarea competențelor și posibilitățile de măsurare de referință.

Parteneri ai hub-ului

Printre partenerii EDIH Digital Hub Noordwest se numără rețele de angajatori, instituții de învățământ, și furnizori de tehnologie: Aeres Universitatea de Științe Aplicate Dronten, Universitatea din Utrecht, Universitatea de Științe Aplicate Utrecht, VU Amsterdam, Universitatea de Științe Aplicate Amsterdam, FME, SURF, EIT Health, 3D Makers Zone, Metaalunie, Techport, Techvalley, Enterprise Europe Network, ONHN, ROM InWest și ROM Horizon.

Finanțarea centrului

EDIH Digital Hub Noordwest este finanțat pentru o perioadă de trei ani, până în octombrie 2025. Nu este clar cum va continua inițiativa după acești trei ani.

Lecții învățate de la hub

Două componente par să funcționeze foarte bine:

- Metodologia prin care sunt identificate și testate cazurile de utilizare: Experții colaborează cu IMM-urile pentru a înțelege provocările acestora și pentru a explora tehnologiile adecvate. Cu ajutorul instituțiilor de învățământ, sunt dezvoltate și aplicate instrumente. Serviciile sunt bazate pe cerere, iar rezultatele proiectelor sunt adesea direct aplicabile.
- Finanțarea și susținerea din partea UE și a guvernului național oferă un sprijin suplimentar și creează un impuls.

Raport privind bunele practici ale Technohubs for Inclusive Technology (TINTs) din Olanda (L. Bos și S. Poolman, interviu personal, 19 decembrie 2024)

Originea hub-ului

Knowledge Alliance Inclusion and Technology ("Kennisalliantie Inclusie en Technologie" - KIT) este o platformă în tehnologiei incluzive și a fost înființată în 2017. Este un parteneriat între TNO (organizația olandeză pentru cercetare științifică aplicată), Cedris (asociația națională pentru o piață a muncii incluzivă și ateliere protejate) și SBCM (centrul de cunoștințe și finanțare pentru ocuparea forței de muncă sociale). KIT a fost înființat pentru a valorifica tehnologia și oportunitățile acesteia în moduri noi, facilitând integrarea persoanelor cu nevoi de sprijin în forța de muncă și sporind gradul de incluziune al întreprinderilor.

Principalele grupuri țintă ale centrului

În sens larg, grupul țintă al KIT sunt persoanele cu nevoi de sprijin. KIT se concentrează pe creșterea gradului de incluziune a întreprinderilor tradiționale prin implementarea de tehnologii. Tehnologiile concepute pentru incluziune, cum ar fi sistemele de asistență pentru operatori, exoscheletele și aplicațiile de traducere, sunt testate mai întâi în foste ateliere protejate, numite acum întreprinderi de dezvoltare a ocupării forței de muncă ("werkontwikkelbedrijven" - WOB). Aceste cazuri de testare sunt utilizate pentru a explora modul în care anumite instrumente pot fi aplicate de întreprinderile tradiționale pentru a angaja lucrători cu nevoi de sprijin.

Obiectivele principale ale centrului

Obiectivul KIT este de a ajuta cât mai multe persoane cu nevoi de sprijin să găsească și să păstreze un loc de muncă adecvat și durabil prin utilizarea tehnologiei în cel mai larg sens al cuvântului. Acest lucru se realizează prin dezvoltarea unei platforme naționale de cunoștințe, prin stimularea colaborării regionale în hub-urile TINT și prin sprijinirea întreprinderilor tradiționale și a fostelor ateliere protejate în aplicarea tehnologiei incluzive în operațiunile lor de afaceri. Privind lucrurile dintr-o perspectivă orientată spre cerere, proiectele implementate sunt o completare binevenită pentru angajatori și angajați. Există și un model de afaceri în acest sens,

deoarece garantează că întreprinderile pot găsi personal adecvat pe o piață a forței de muncă restrânsă. Începând cu 2025, se va pune un accent mai mare pe achiziții și finanțare pentru a consolida în continuare hub-urile.

Aspectul hub-ului

KIT a inițiat deja mai mult de cinci Hub-uri TINT, răspândite în diferite regiuni din Olanda. Aceste Hub-uri explorează cele mai noi tehnologii, împreună cu învățământul profesional și mediul de afaceri. KIT sprijină hub-urile, printre altele, prin organizarea de webinarii care sunt accesibile membrilor Cedris sau altor părți interesate, în funcție de subiect. Hub-urile organizează lunar sesiuni de informare la fața locului. Având în vedere popularitatea Hub-urilor, părțile interesate trebuie să se înregistreze pentru a participa și nu mai este accesibil tuturor. Atât KIT, cât și hub-urile au propriile site-uri web, unde sunt comunicate evoluțiile și evenimentele și unde părțile interesate pot rămâne informate.

Servicii oferite de centru

Serviciile pe care KIT le oferă prin intermediul Hub-urilor sunt extinse și versatile. Este o rețea în care se pot reuni instituții de învățământ, furnizori de tehnologie, guverne, companii tradiționale și foste ateliere protejate. Aceasta facilitează colaborarea organizațiilor publice și private, care servesc atât unui obiectiv public, cât și obiectivelor comerciale ale companiilor și ale regiunii. În plus, cunoștințele sunt colectate și schimbate la nivel național. Principalul serviciu oferit de KIT este sensibilizarea, schimbul de cunoștințe și testarea de tehnologii noi, favorabile incluziunii, pe care le pot utiliza angajatorii și angajații.

Parteneri ai hub-ului

La nivel național, KIT are trei parteneri cheie: Cedris, TNO și SBCM. Partenerii strategici sunt organizații precum UWV (agenția olandeză de asigurare a angajaților), organizații naționale ale angajatorilor, filiale și fundații, precum Fundația Goldschmeding. Cele cinci Hub-uri sunt organizate la nivel local și au parteneri diferiți, în funcție de problemele care au generat centrul local. Printre aceștia se numără angajatori, instituții de învățământ, brokeri de inovare, furnizori de tehnologie și alianțe ale cunoașterii.

Finanțarea centrului

Hub-urile TINT sunt finanțate parțial prin KIT, completate de subvenții din partea entităților publice și private la nivel local și regional.

Lecții învățate de la hub

Începând din 2017, KIT a dobândit o experiență semnificativă în stabilirea TINT-urilor. Cu toate acestea, nu există un plan universal pentru acest lucru.

- Potrivit KIT, succesul se datorează în principal caracterului local și proprietății Hub-urilor. Dezvoltarea metodei de lucru, a structurii de guvernare și a aplicării subvențiilor a fost modelată de experiențele de pe teren.
- Problemele abordate de hub provin din nevoile organizațiilor partenere locale, care pot include angajatori, furnizori de tehnologie sau instituții de învățământ.
- În plus, este esențial să se obțină sprijin de la diferite niveluri din cadrul organizațiilor implicate.

Raport privind bunele practici ale Zonei de inovare digitală EDIH din România (C. Baghiu, interviu personal, 20 decembrie 2024)**Originea hub-ului**

Zona de Inovare Digitală EDIH a fost înființată ca o inițiativă ascendentă de către actorii locali activi în domeniul tehnologiei din regiunea de Nord-Est a României în 2019, cu sprijinul puternic al Agenției pentru Dezvoltare Regională (NE). Ulterior, i s-au alăturat organizații de cercetare și tehnologie, inclusiv Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași și Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa, care au susținut dezvoltarea inovării și a expertizei tehnologice în regiune. Hub-ul a fost creat pentru a promova inovarea și transformarea digitală pentru industriile locale, în special prin colaborări cu părțile interesate regionale și naționale.

Principalele grupuri țintă ale centrului

Principalele grupuri țintă ale Zonei de inovare digitală EDIH sunt IMM-urile și entitățile publice situate în nord-estul României. Accentul se pune în special pe organizațiile care își desfășoară activitatea în sectoarele sănătății, producției și tehnologiei, deși centrul sprijină, de asemenea, o gamă mai largă de întreprinderi care necesită servicii de transformare digitală.

Obiectivele principale ale centrului

Zona de Inovare Digitală EDIH își propune să sprijine transformarea digitală și capacitatea de inovare a regiunii Nord-Est a României, oferind IMM-urilor și entităților publice instrumentele și expertiza necesare pentru digitalizare. Acesta colaborează cu Agenția de Dezvoltare Regională (ADR NE) pentru a facilita accesul la finanțare pentru programele de inovare și digitalizare, contribuind la stimularea dezvoltării economice regionale. Centrul joacă, de asemenea, un rol esențial în consolidarea capacităților tehnologice ale regiunii prin formare, servicii de sprijin și promovarea colaborării între diverse părți interesate.

Aspectul hub-ului

Zona de Inovare Digitală EDIH este situată în Iași, principalul oraș din regiunea de Nord-Est a României. Iași este cunoscut pentru concentrarea sa de expertiză tehnologică și instituții de cercetare, ceea ce îl face o locație ideală pentru hub. Acest oraș găzduiește numeroase universități, Hub-uri de cercetare și companii axate pe inovare, oferind o bază solidă pentru activitățile hub-ului.

Servicii oferite de centru

Zona de inovare digitală EDIH oferă o gamă largă de servicii IMM-urilor și entităților publice din regiune. Aceste servicii includ:

- Testare înainte de investiții: IMM-urile pot testa soluțiile digitale înainte de a se angaja în investiții, minimizând riscurile asociate cu adoptarea tehnologiei.
- Acces la finanțare: Centrul ajută organizațiile să acceseze fonduri și subvenții pentru proiectele de digitalizare.
- Dezvoltarea ecosistemului: Promovează colaborarea în cadrul ecosistemului regional de inovare, reunind întreprinderi, instituții de cercetare și autorități publice.
- Dezvoltarea competențelor digitale: Centrul oferă programe de formare și educație menite să îmbunătățească competențele digitale ale angajaților de la toate nivelurile din industriile țintă. Aceste servicii sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor întreprinderilor locale, ajutându-le să facă față provocărilor digitale transformare.

Parteneri ai hub-ului

Zona de inovare digitală EDIH este sprijinită de o serie de parteneri, inclusiv instituții academice, companii tehnologice și organisme de dezvoltare regională. Partenerii cheie includ:

- Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași și Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa
- Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est România (ADR NE)
- Companii de tehnologie precum Aliant, InfoMedia, RomSoft, RELIANS, Fortech și Continental.

Acești parteneri colaborează pentru a oferi expertiza tehnologică, resursele și sprijinul necesare pentru a ajuta IMM-urile din regiune să adopte soluții digitale și să inoveze eficient.

Finanțarea centrului

Zona de inovare digitală EDIH este finanțată printr-o combinație de surse. Aproximativ 30% din finanțarea hub-ului provine din furnizarea de servicii de inovare și consultanță IT către întreprinderi. Restul fondurilor provin din subvenții publice și cotizații de membru, asigurându-se astfel că hub-ul poate oferi servicii accesibile organizațiilor locale, menținând în același timp sustenabilitatea financiară.

Lecții învățate de la hub

Prin activitatea sa, Zona de inovare digitală EDIH a învățat:

- Importanța înțelegerii nevoilor specifice ale grupurilor țintă.
- Necesitatea de a putea pivota și adapta serviciile în funcție de nevoile în continuă evoluție ale întreprinderilor, ceea ce este esențial pentru asigurarea impactului pe termen lung al hub-ului.
- Valoarea stabilirii unor relații solide cu partenerii locali, cum ar fi universitățile, companiile tehnologice și agențiile guvernamentale. Acest lucru s-a dovedit esențial pentru stimularea inovării și a transformării digitale.
- Flexibilitatea și adaptabilitatea abordării centrului, care i-au permis să rămână relevante și să răspundă nevoilor grupurilor țintă.

Raport privind bunele practici ale Transylvania Digital Innovation Hub (TDIH) EDIH în România (B. Muntean, interviu personal, 4 decembrie 2024)

Originea hub-ului

Transylvania Digital Innovation Hub (TDIH) este finanțat în principal prin intermediul Transylvania IT Cluster, cu sediul în Cluj-Napoca. Acesta a fost înființat pentru a oferi sprijin cuprinzător pentru transformarea digitală și pentru a încuraja inovarea în regiunea de nord-vest a României. Hub-ul acționează ca un punct focal pentru promovarea tehnologiilor digitale avansate și încurajarea tranziției regiunii către o economie mai orientată către inovare.

Principalele grupuri țintă ale centrului

Principalele grupuri țintă ale Transylvania Digital Innovation Hub sunt companiile de tehnologie regiunea de nord-vest a României. Acesta deservește atât IMM-urile, cât și întreprinderile mari care doresc să adopte și să

să integreze soluții digitale pentru a-și îmbunătăți operațiunile de afaceri. Accentul se pune în special pe companiile din sectoarele IT, producție și sănătate, precum și pe alte industrii cu potențial pentru transformarea digitală.

Obiectivele principale ale centrului

Transylvania Digital Innovation Hub își propune să stimuleze inovarea și să ofere soluții tehnologice aprofundate întreprinderilor din regiunea de nord-vest. Prin încurajarea colaborării între sectorul public și cel privat, centrul ajută întreprinderile locale să adopte instrumente digitale care să le permită să concureze pe piețele globale. Printre obiectivele sale se numără îmbunătățirea competențelor digitale, facilitarea accesului la tehnologii de ultimă oră și sprijinirea IMM-urilor în călătoria lor spre digitalizare.

Aspectul hub-ului

Transylvania Digital Innovation Hub este o inițiativă ascendentă, provenind din sectorul IT din Cluj Napoca. Acesta valorifică punctele forte ale comunității IT locale, colaborând cu părțile interesate din universități, instituții de cercetare și lideri din industrie pentru a oferi soluții personalizate pentru întreprinderile regionale. Această abordare colaborativă asigură alinierea activităților hub-ului la nevoile specifice ale economiei locale.

Servicii oferite de centru

Transylvania Digital Innovation Hub oferă o gamă largă de servicii menite să ajute întreprinderile în transformarea lor digitală. Aceste servicii includ:

- Testare înainte de investiție (Test-Before-Invest): Acest serviciu permite companiilor să testeze soluțiile și tehnologiile digitale înainte de a face investiții semnificative, contribuind la reducerea riscurilor și la asigurarea unei bune adaptări la nevoile lor.
- Consultanță IT: Centrul oferă servicii de consultanță de specialitate pentru a ghida întreprinderile prin adoptarea și integrarea noilor tehnologii digitale.
- Dezvoltarea competențelor: O parte esențială a ofertei hub-ului o reprezintă programele sale de formare și educație, concepute pentru a îmbunătăți competențele digitale ale forței de muncă locale. Acest lucru este esențial pentru ca întreprinderile să prospere în era digitală.

Partener al hub-ului

Transylvania Digital Innovation Hub este sprijinit de o serie de parteneri cheie, inclusiv:

- Transylvania IT Cluster: O organizație strategică în regiune, care promovează inovarea și dezvoltarea IT în diverse sectoare.
- Oradea IT: Un partener care contribuie la stimularea inovării și a transformării digitale, în special zona Oradea.

Acești parteneri joacă un rol crucial în activitățile hub-ului, oferind expertiză, resurse și acces la tehnologii de ultimă oră.

Finanțarea centrului

Transylvania Digital Innovation Hub este finanțat în principal prin granturi publice, finanțarea pe bază de proiecte fiind o sursă cheie de sprijin financiar. Aceste fonduri permit hub-ului să își ofere serviciile la prețuri accesibile pentru întreprinderile din regiune, asigurând accesibilitatea și promovând creșterea economiei digitale locale.

Lecții învățate de la hub

Transylvania Digital Innovation Hub a acumulat lecții valoroase în procesul de impulsioneare a transformării digitale în regiune. Unele dintre lecțiile cheie includ:

- Înțelegerea nevoilor locale: Adaptarea serviciilor la nevoile specifice ale întreprinderilor locale a fost esențială pentru asigurarea relevanței și eficacității ofertelor hub-ului.
- Colaborarea cu părțile interesate din regiune: Parteneriatele puternice cu grupurile IT locale, universitățile și întreprinderile au fost esențiale pentru promovarea unui ecosistem de inovare prosper în regiune.
- Adaptarea la progresele tehnologice: Centrul a învățat importanța de a rămâne adaptabil și receptiv la schimbările tehnologice rapide, asigurându-se că serviciile oferite rămân relevante pentru nevoile în continuă evoluție ale întreprinderilor.

Report privind bunele practici ale Digital Innovation Hub Industrial de Galicia (DIHGIGAL) din Spania (J. Alonso Nocelo, interviu personal, 13 ianuarie 2025)

Originea hub-ului

Digital Innovation Hub Industrial de Galicia (DIHGIGAL) a fost înființat cu scopul de a stimula digitalizarea întreprinderilor industriale din Galicia. Misiunea sa este de a ajuta organizațiile să își inoveze și să își optimizeze procesele și să obțină o creștere durabilă în era digitală. DIHGIGAL se prezintă ca un ecosistem colaborativ, deschis și inovator care promovează excelența industrială prin colaborarea intersectorială și dezvoltarea de sinergii.

Principalele grupuri țintă ale centrului

DIHGIGAL se adresează în primul rând IMM-urilor din sectorul industrial din Galicia, cu un accent deosebit pe cele care doresc să avanseze în transformarea lor digitală. De asemenea, se adresează întreprinderilor mari, startup-urilor tehnologice și altor agenți ai ecosistemului industrial interesați să inoveze și să își îmbunătățească competitivitatea prin intermediul tehnologiilor digitale avansate.

Obiectivele principale ale centrului

- Promovarea transformării digitale a sectorului industrial din Galicia.
- Încurajarea adoptării de tehnologii disruptive pentru îmbunătățirea proceselor de producție și operaționale.
- Oferirea de sprijin în materie de formare, finanțare și acces la talente pentru a facilita tranziția tehnologică a întreprinderilor.
- Crearea unui ecosistem de colaborare în care întreprinderile, hub-urile tehnologice și alte entități să poată dezvolta proiecte comune și să inoveze în mod colectiv.
- Facilitarea accesului la instrumente, resurse și metodologii care contribuie la o industrie mai durabilă și mai eficientă.

Aspectul hub-ului

DIHGIGAL își are sediul în Galicia, Spania, datorită puternicei tradiții industriale a regiunii și necesității de a spori competitivitatea companiilor galiciene în domeniul digital. Galicia găzduiește Hub-uri strategice

sectoare precum metalurgia, industria auto, industria agroalimentară, construcțiile navale și industria textilă, care necesită inovare tehnologică pentru a face față provocărilor digitalizării. În plus, regiunea dispune de un ecosistem industrial consolidat și de Hub-uri de cercetare care sprijină obiectivele hub-ului, ceea ce o face o locație strategică pentru maximizarea impactului acțiunilor sale.

Servicii oferite de centru

- Diagnostic de maturitate digitală: ajută companiile să își identifice nivelul actual de digitalizare și să dezvolte un plan de acțiune personalizat pentru a avansa în transformarea lor tehnologică.
- Consultanță și consiliere: Oferă sprijin în implementarea de soluții tehnologice avansate, adaptate nevoilor specifice ale companiilor.
- Acces la tehnologii digitale avansate: Facilitează accesul la instrumente tehnologice precum AI, robotică, IoT, AR și altele.
- Educație și formare: Oferă programe de formare pentru îmbunătățirea competențelor digitale ale angajaților și managerilor.
- Crearea de rețele și de ecosisteme: Promovează colaborarea între întreprinderi, Hub-uri de cercetare și startup-uri, încurajând sinergiile și proiectele comune.
- Sprijin financiar: Îndrumă întreprinderile în accesarea subvențiilor publice, a programelor de finanțare și a altor surse de investiții.
- Sprijin pentru inovare: Facilitează crearea și dezvoltarea de proiecte pilot și dovezi de concept în medii reale pentru validarea tehnologiilor.

Parteneri ai hub-ului

DIHGIGAL are o rețea largă de parteneri, inclusiv:

- Hub-uri tehnologice și de cercetare: Instituții precum Aimen, CTAG, Gradient și EnergyLab.
- Universități galiciene: Universități care oferă cunoștințe, talent și sprijin în cercetarea aplicată.
- Companii din sectorul tehnologic și industrial: Companii care colaborează ca agenți de inovare, furnizând soluții digitale și conducând proiecte de transformare.
- Administrații publice și clustere de afaceri: Entități care sprijină și promovează inițiative comune pentru consolidarea ecosistemului de afaceri galician.

Finanțarea centrului

DIHGIGAL este finanțat din diverse surse:

- Fonduri publice: În principal prin intermediul programelor europene, cum ar fi fondurile UE pentru următoarea generație și alte inițiative din Planul de redresare, transformare și reziliență al guvernului spaniol.
- Subvenții regionale și naționale: Fonduri acordate de Xunta de Galicia și de alte administrații pentru promovarea digitalizării.
- Contribuții din partea partenerilor: Contribuții financiare și în natură din partea partenerilor hub-ului, cum ar fi utilizarea infrastructurii, a tehnologiilor și a resurselor umane.
- Colaborări cu întreprinderi: Venituri generate de serviciile furnizate întreprinderilor care solicită diagnosticare, consultanță sau proiecte specifice.

Lecții învățate de la hub

- Colaborarea este esențială pentru succesul digitalizării: DIHGIGAL subliniază importanța creării unui ecosistem de colaborare care reunește întreprinderi, Hub-uri de cercetare, universități și administrații publice. Aceste alianțe permit dezvoltarea de soluții tehnologice mai eficiente, încurajează inovarea și facilitează schimbul de cunoștințe.
- Diagnosticarea personalizată ca punct de plecare: O lecție cheie este că orice strategie de transformare digitală trebuie să înceapă cu un diagnostic detaliat al maturității digitale a unei organizații. Acest lucru garantează că soluțiile implementate răspund unor nevoi reale, specifice.
- Adaptabilitatea tehnologiilor la diferite sectoare: Deși DIHGIGAL se concentrează în principal pe sectorul industrial, multe dintre soluțiile dezvoltate sunt ușor transferabile în alte sectoare, cum ar fi serviciile sociale sau educația. Acest lucru demonstrează că tehnologiile disruptive pot avea un impact transsectorial atunci când sunt adaptate corespunzător.
- Formarea continuă este esențială: Transformarea digitală depinde nu numai de tehnologie, ci și de oameni. Investiția în formarea angajaților și a managerilor pentru dezvoltarea competențelor digitale este esențială pentru implementarea cu succes a noilor tehnologii.
- Accesul la finanțare ca accelerator al schimbării: Un factor esențial identificat este importanța facilitării accesului la programe de finanțare, cum ar fi programul de sprijin pentru hub-urile de inovare digitală ("Plan de Apoyo a Digital Innovation Hubs" - PADIH) și alte fonduri publice sau private. Acest lucru ajută întreprinderile să depășească barierele financiare asociate cu adoptarea tehnologiilor digitale.
- Rolul hub-urilor ca intermediari tehnologici: DIHGIGAL acționează ca o punte de legătură între întreprinderile cu nevoi și furnizorii de tehnologie care pot oferi soluții. Acest rol de intermediar nu numai că facilitează punerea în aplicare a proiectelor, dar creează și încredere și reduce decalajul dintre oferta și cererea de tehnologie.
- Concentrarea cunoștințelor stimulează inovarea: Conferințele, grupurile de lucru și evenimentele organizate de DIHGIGAL au arătat că centralizarea cunoștințelor și schimbul de bune practici favorizează crearea de proiecte mai solide și mai scalabile.
- Importanța sensibilizării cu privire la digitalizare: DIHGIGAL subliniază faptul că sensibilizarea întreprinderilor și entităților cu privire la beneficiile transformării digitale este un prim pas esențial în promovarea schimbărilor culturale și organizaționale necesare pentru adoptarea noilor tehnologii.

Raport privind bunele practici ale DATAlife Digital Innovation Hub din Spania (P. Fraga, interviu personal, 17 ianuarie 2025)

Originea hub-ului

DATAlife, Digital Innovation Hub (DIH) pentru științele vieții în Galicia, a fost creat cu scopul de a stimula transformarea digitală în sectoarele strategice legate de științele vieții, cum ar fi agro-marină, biotehnologie, sănătate și îngrijire, precum și industria forestieră și a lemnului. Acest hub a fost înființat pentru a stimula inovarea și competitivitatea în aceste domenii prin utilizarea tehnologiilor avansate, promovând adoptarea acestora în rândul întreprinderilor și organizațiilor din Galicia.

Principalele grupuri țintă ale centrului

- Companii și entități din sectoarele agro-marin, biotehnologie, sănătate și îngrijire, silvicultură și lemn.
- Administrații publice interesate de implementarea tehnologiilor legate de științele vieții.
- Hub-uri de cercetare și universități care dezvoltă proiecte tehnologice aplicate acestor sectoare.
- IMM-uri care caută sprijin în tranziția lor digitală.

Obiectivele principale ale centrului

- Încurajarea inovării tehnologice: Promovarea transformării digitale în sectoarele agro-marin, biotehnologie, sănătate și îngrijire, precum și silvicultură - lemn.
- Facilitarea accesului la tehnologii avansate: Ajutați întreprinderile și entitățile publice să adopte soluții tehnologice care să le îmbunătățească competitivitatea și eficiența.
- Crearea de sinergii: Promovarea colaborării între întreprinderi, universități și Hub-uri de cercetare pentru a dezvolta proiecte inovatoare.
- Promovarea formării și sensibilizării: Furnizarea de programe de formare și sensibilizare cu privire la tehnologiile digitale.
- Sprijinirea dezvoltării afacerilor: Oferirea de soluții tehnologice și strategii de afaceri pentru consolidarea companiilor din cadrul ecosistemului galician al științelor vieții.

Aspectul hub-ului

Centrul este situat în Galicia, Spania, o regiune strategică cunoscută pentru prezența sa puternică în sectoare- cheie precum agro-marină, biotehnologie și silvicultură. Galicia se remarcă prin bogăția resurselor sale naturale, tradiția sa în agricultură și pescuit și ecosistemul său de cercetare și inovare în domeniul științelor sănătății.

Locația permite utilizarea expertizei locale și răspunde nevoilor regionale, stimulând dezvoltarea tehnologică în aceste sectoare esențiale.

Servicii oferite de centru

- Inovare tehnologică: Identificarea și dezvoltarea de soluții inovatoare pentru abordarea provocărilor de afaceri.
- Consultanță și consiliere: Evaluări ale maturității digitale și sprijin în punerea în aplicare a tehnologiilor.
- Formare și sensibilizare: Programe de formare pentru îmbunătățirea competențelor digitale.
- Proiecte de implementare tehnologică: Colaborarea directă cu întreprinderile și administrațiile publice pentru a dezvolta tehnologii adaptate nevoilor acestora.
- Crearea de rețele: Crearea de rețele de colaborare între întreprinderi, Hub-uri de cercetare și entități publice.
- Accesul la finanțare: Consultanță privind subvențiile și ajutoarele pentru proiecte tehnologice, cum ar fi programul PADIH.

Parteneri ai hub-ului

Centrul colaborează cu:

- Companii tehnologice de vârf.
- Hub-uri de cercetare și universități galiciene, cum ar fi Universitatea din Vigo.
- Administrații publice și organizații-cheie din sectorul științelor vieții.

Finanțarea centrului

DATALife este finanțată prin:

- Fonduri europene: Prin programe precum PADIH și fondurile europene Next Generation.
- Contribuții publice: Finanțare regională și națională pentru transformarea digitală.
- Colaborări private: Proiecte comune cu întreprinderi care doresc să dezvolte sau să pună în aplicare soluții tehnologice inovatoare.

Lecții învățate de la hub

- Importanța evaluărilor inițiale ale maturității digitale: Înțelegerea nevoilor și provocărilor specifice fiecărei entități este fundamentală pentru conceperea unor soluții eficiente.
- Colaborare interdisciplinară: Colaborarea cu o serie de actori (întreprinderi, universități, Hub-uri tehnologice) consolidează soluțiile propuse și impactul acestora.
- Adaptarea la nevoile utilizatorilor: Proiectele de succes sunt cele care țin cont de particularitățile sectorului și ale entităților implicate.
- Valoarea rețelei: Crearea unui ecosistem de colaborare îmbunătățește transferul de cunoștințe și tehnologie, maximizând impactul asupra întreprinderilor și sectoarelor participante.
- Finanțarea ca cheie a durabilității: Obținerea de fonduri specifice pentru proiecte inovatoare asigură dezvoltarea continuă a tehnologiilor avansate în domeniul științelor vieții.

Anexa V - Maparea părților interesate și matricea inițială a părților interesate la nivel de țară

Părțile interesate sunt esențiale pentru succesul DIGIT-ABLE DIAH, iar identificarea, maparea și stabilirea priorităților asigură intervenții direcționate și cu impact. Toate țările au utilizat aceleași dimensiuni pentru a realiza o **evaluare inițială** a diferitelor grupuri de părți interesate:

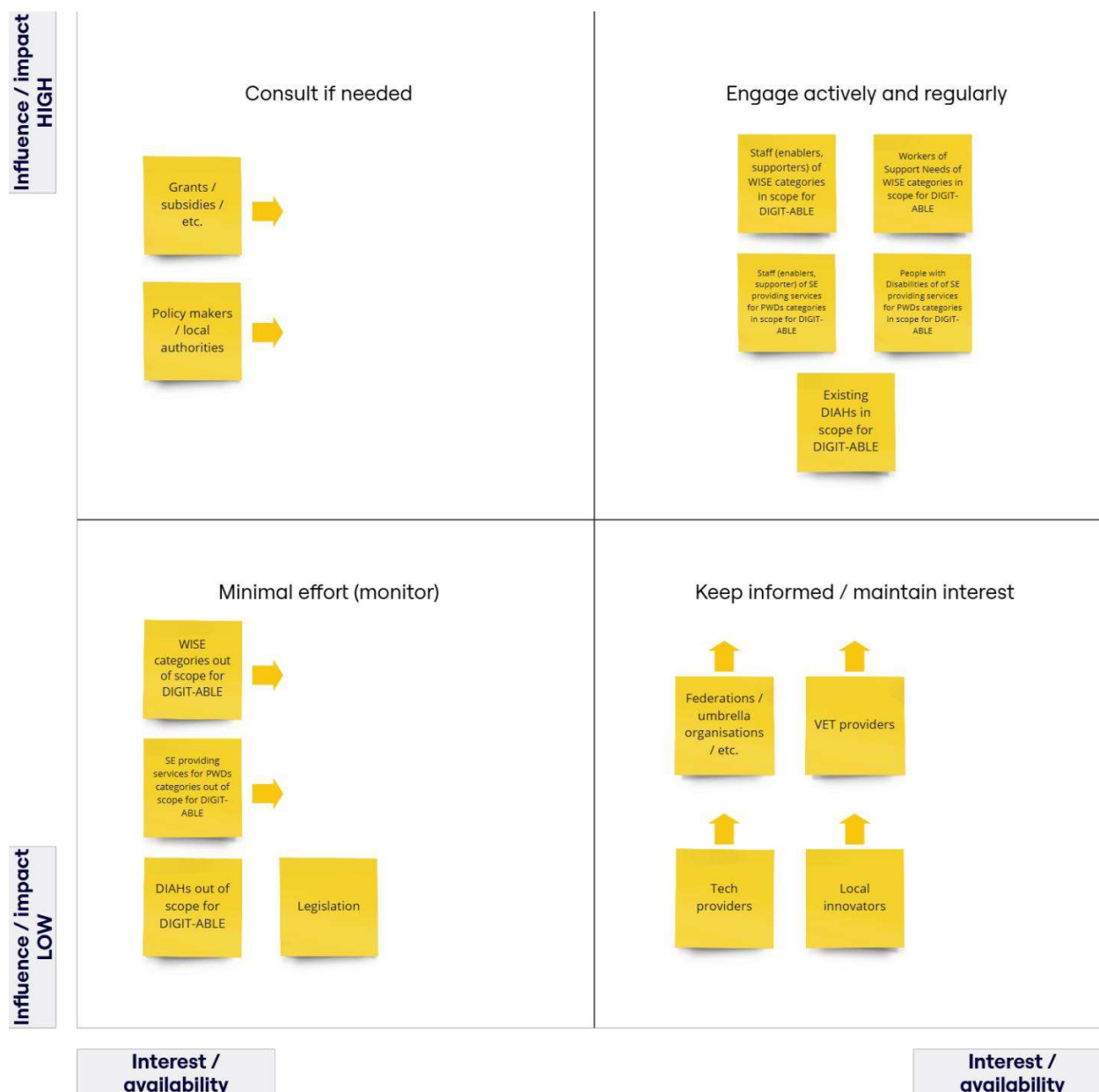
- **Interes / disponibilitate:** Indică măsura în care un grup de părți interesate are un interes în DIAH și disponibilitatea acestora;
- **Influență / Impact:** evidențiază potențialul impact al unui grup de părți interesate asupra succesului DIAH-ului.

Interesele și impactul unui anumit grup de părți interesate se pot schimba în diferite etape ale dezvoltării proiectului DIGIT-ABLE. Prin urmare, **matricea părților interesate** este considerată un instrument **dinamic**, cu săgeți care indică **schimbarea** potențială a grupurilor de părți interesate pe parcursul proiectului DIGIT-ABLE.

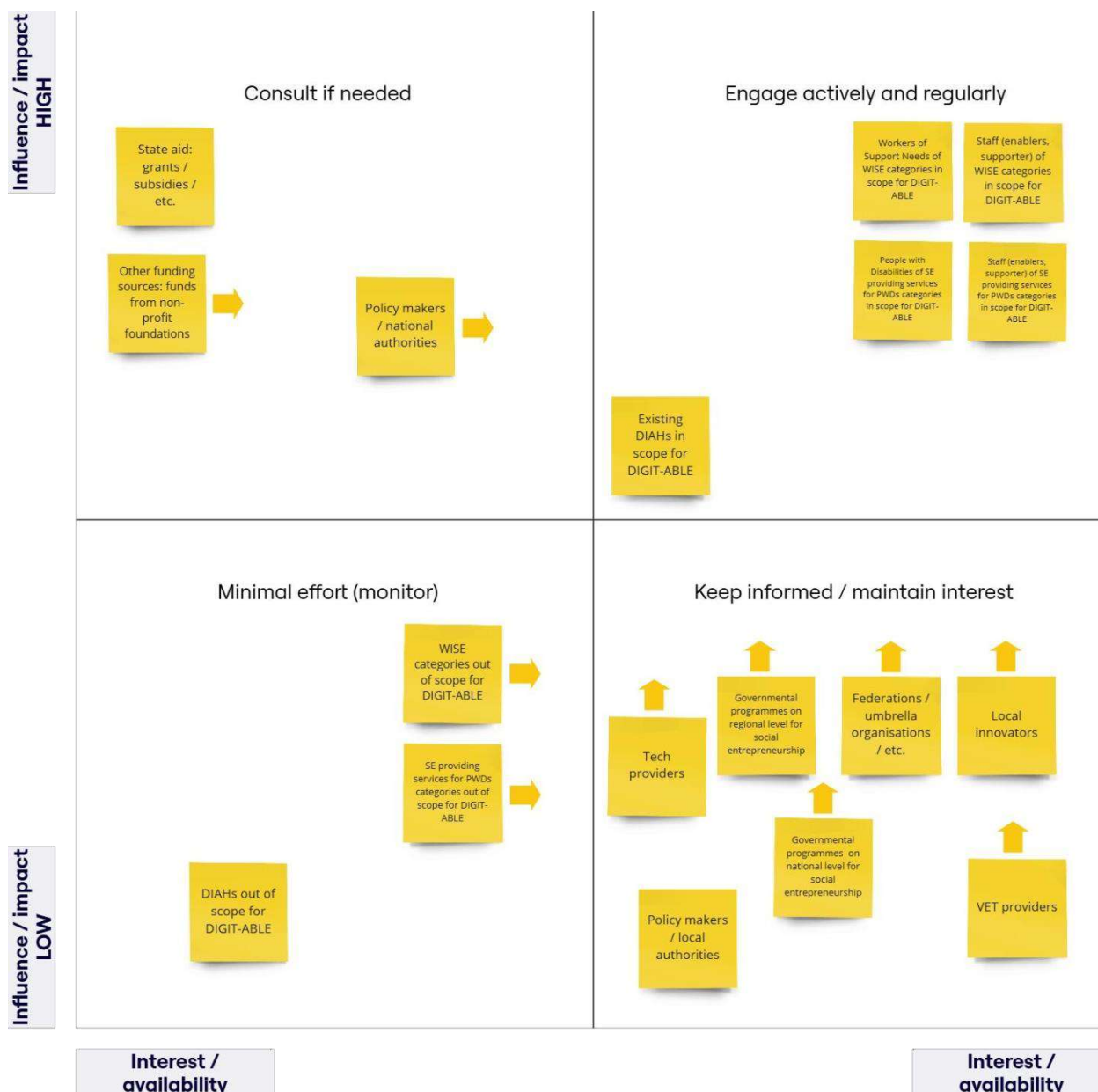
Matricea părților interesate indică, de asemenea, cel mai bun mod de a implica fiecare grup:

- **Implicați-vă activ și regulat;**
- **Consultați dacă este necesar;**
- **Rămâneți informați / mențineți interesul;**
- **Efort minim (monitor).**

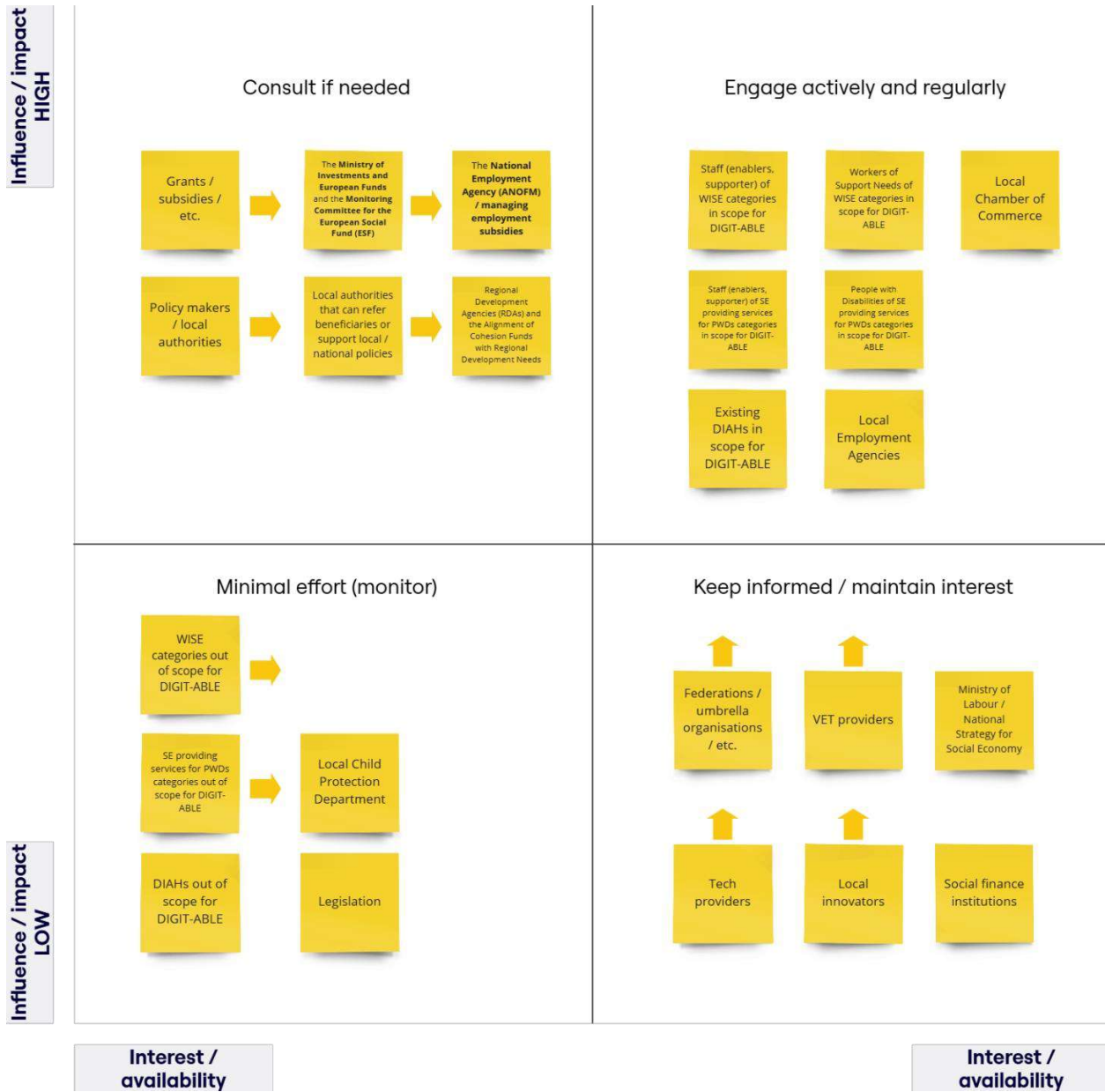
Imaginea 4 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru Belgia> Flandra

Imaginea 5 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru Olanda

Imaginea 6 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru România

Imaginea 7 - Matricea inițială a părților interesate pentru DIGIT-ABLE DIAH pentru Spania

Anexa VI - Proiect de model pedagogic pentru modulele programului de formare

Introducere în dezvoltarea unei Strategii de inovare, accelerare și transformare digitală

Durata totală	8 ore
Grup(uri) țintă	☐ Manager (facilitatori) ☐ Personal ☐ Supraveghetori ai persoanelor cu dizabilități (susținători) ☐ Persoane cu dizabilități (WSN-uri / clienți)
Rezultatul (rezultatele) învățării	După finalizarea acestui modul, cursantul ... <ul style="list-style-type: none"> • Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. • Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit.
Cuvinte cheie	Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit
Scurtă descriere (conținut și didactică)	În acest modul, Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit.
Metoda de livrare	☐ În persoană ☐ Online
Autor(i)	Nume Prenume Nume (organizație) Nume Prenume Nume (organizație)

Partea introductivă

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Partea principală

Blocul de conținut 1: Evaluarea maturității digitale la nivel organizațional (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Blocul de conținut 2: Introducere în tehnologiile asistive sau incluzive (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Blocul de conținut 3: Introducere în cadrul pentru transformarea digitală centrată pe om (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Blocul de conținut 4: Studii de caz și bune practici privind transformarea digitală (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Blocul de conținut N: Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Partea de închidere

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Evaluări

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Referințe suplimentare

Bossuyt, L. et al. (2025). *Oportunități pentru transformarea digitală a întreprinderilor sociale de inserție și organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități*. Proiectul DIGIT-ABLE, Bruxelles. Extras la 24 ianuarie 2025, de pe <https://www.ensie.org/projects/digit-able>

Inovare digitală, accelerare și Transformarea prin XX

Durata totală	8 ore
Grup(uri) țintă	☐ Manager (facilitatori) ☐ Personal ☐ Supraveghetori ai persoanelor cu dizabilități (susținători) ☐ Persoane cu dizabilități (WSN-uri / clienți)
Concentrare	☐ Dezvoltarea competențelor operaționale: XX formarea competențelor de bază ☐ Dezvoltarea competențelor operaționale: XX formare de competențe avansate ☐ Dezvoltarea competențelor strategice: Definirea unei strategii și a unui proiect XX la nivel organizațional
Rezultatul (rezultatele) învățării	După finalizarea acestui modul, cursantul ... <ul style="list-style-type: none"> • Lorem ipsum odor amet, consectetuer adipiscing elit. • Lorem ipsum odor amet, consectetuer adipiscing elit.
Cuvinte cheie	Lorem ipsum odor amet, consectetuer adipiscing elit
Scurtă descriere (conținut și didactică)	În acest modul, Lorem ipsum odor amet, consectetuer adipiscing elit.
Metoda de livrare	☐ În persoană ☐ Online
Autor(i)	Nume Prenume Nume (organizație) Nume Prenume Nume (organizație)

Partea introductivă

Lorem ipsum odor amet, consectetuer adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Partea principală

Blocul de conținut 1: Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Blocul de conținut 2: Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Blocul de conținut N: Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit (N minute)

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Partea de închidere

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Evaluări

Lorem ipsum odor amet, consectetur adipiscing elit. Tellus vulputate mauris conubia, nisl nullam suspendisse. Inceptos volutpat in viverra diam enim facilisi nulla sed. Volutpat semper curabitur ac auctor ultrices feugiat risus. Rutrum arcu ipsum curae commodo nisi taciti. Placerat morbi vitae condimentum inceptos urna vel. Molestie conubia platea a non eros. Nisl turpis ipsum pharetra eget scelerisque sem vehicula fusce. Euismod litora scelerisque vulputate magna inceptos metus.

Referințe suplimentare

Bossuyt, L. et al. (2025). *Oportunități pentru transformarea digitală a întreprinderilor sociale de inserție și a organizațiilor care furnizează servicii persoanelor cu dizabilități*. Proiectul DIGIT-ABLE, Bruxelles. Extras la 24 ianuarie 2025, de pe <https://www.ensie.org/projects/digit-able>